

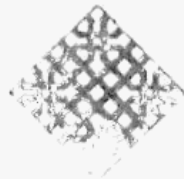
نظم نظربند

نظرم نظربند

احمد خان 'مدهوش'

Sindhica
سندیکا

حق ۽ واسطا محفوظ

پهريون ڇاپو: 2003ع
ڪتاب جو نالو: نظر ۾ نظر بند (شاعري)
ليکڪ: احمد خان 'مدهوش'
چيپينڊر: آزاد ڪميونيڪيشنز ڪراچي
ڇپائيندڙ: سنڌيڪا اڪيڊمي ڪراچي

مله 150 روپيا

"Nazar Main Nazarband"

(Poetry)

By: Ahmed Khan 'Madhosh'

Published by: Sindhica Academy, Karachi-74400

Phone: 7737290

E-mail: Sindhica_academy@yahoo.com

اسٽاڪسٽ

سنڌيڪا بؤڪ شاپ 19 بلديہ پلازہ گھنٽاگھر چؤڪ سکر - ڪتاب مرڪز، فرينئر روڊ سکر -
مدينہ بؤڪ اسٽور نيمر ڪي چاڙهي سکر - عزيز ڪتاب گھر بئراج روڊ سکر - ڪائياواڙ بؤڪ
اسٽور اردو بازار ڪراچي - سنڌيڪا بؤڪ شاپ، 23 تربيڊ سينٽر - سچل بؤڪ سينٽر، ممتاز
مارڪيٽ - شاھ لطيف ڪتاب گھر - فڪشن بؤڪ شاپ رابع اسڪوائر - ڪتب خانہ امداد
الغربي، نزد حسن ڊيري، حيدر چؤڪ گاڏي کاتو حيدرآباد - قليچ ڪتاب گھر، سنڌي لئنگئيج
اٿارٽي حيدرآباد - سنڌي ادبي بورڊ بؤڪ شاپ، تلڪ چاڙهي حيدرآباد - عثمانيه لائبريري،
چنڀهائي ڪنڊيارو. قاسميه لائبريري ڪنڊيارو - نيشنل بؤڪ اسٽور، نوراني بؤڪ ڊپو بندر روڊ
لاڙڪاڻو - رهبر بؤڪ اڪيڊمي رابع سينٽر بندر روڊ لاڙڪاڻو - رحيم ڪتاب گھر مھراڻ
چؤڪ بدين - ڪتب خانہ رحمانيه، اشرف بؤڪ ايجنسي مسجد روڊ نواب شاھ - ممتاز نيوز
ايجنسي، نئون بس اسٽينڊ دادو - جنيد بؤڪ اسٽور نئون چؤڪ دادو - خيرپور بؤڪ اسٽور مسجد
روڊ، صوفي بؤڪ اسٽور خيرپور ميرس - ماڊرن بؤڪ اسٽور، پوليس شاپنگ سينٽر، گھوٽڪي.
حافظ بؤڪ اسٽور، نئون بس اسٽينڊ - 2 پنوعاقل - گل ڪتاب گھر لڪي در شڪارپور

لکپڙهه ۽ وي پي پي ذريعي گھراڻن لاءِ

سنڌيڪا اڪيڊمي

B-24 نيشنل آٽو پلازہ،

مارسٽن روڊ ڪراچي 74400

پبلشر نوٽ

احمد خان 'مدهوش' اسان جي سنڌ جي نوج پيار رتين روايتن جو امين شاعر آهي. هن سڄي زندگي ڳولهيان ڳولهيان مَ لَهان جي سوچ ۽ لوچ ۾ گهاري آهي. پيار جي پيچرن تي غريب ماستر جا ايڏا ڪسٽ ڪشالا، احساسن، جذبن، امنگن، الڪن، اڌمن ۽ لچ پچ جي ايڏي گيرائي ۽ گهرائي هن ڳالهه جي تقاضا ڪري ٿي ته سندس اهو حال ٻين سنڌ واسين سان همدم ٿئي.

سندس شاعريءَ جي سڀ کان وڏي خوبي انسان کي خدا جو ڀرتو وڃڻ ۽ مڃڻ تي زور ڏيڻ آهي ۽ اهائي اسان جي صوفيائي شاعريءَ جي روح جو تسلسل آهي

تو کي الائي ڇا ڇا، ڇا ڇا، نظر اچي ٿو،
حسن بشر ۾ مون کي مولا نظر اچي ٿو.

هي جو توکي جان من ويٺو ڏسان
خالق اڪبر جو فن ويٺو ڏسان

جنهن ڳالهه جي تمنا شيخ اياز هن لفظن ۾ ڪئي هئي ته ”يا رب! منهنجي پيار کي آفاقي بڻاءِ ته جيئن مان هر انسان کي پنهنجو پاءُ سمجهان“ مدهوش جي شاعري پيار جي ان آفاقيت جو شمع دان آهي.

هن شمعدان جي روشني ڪيترن کي ازلي پيار جي دڳ لائي ٿي ۽
ڪيترن کي پيار جو پروانو بڻائي ٿڙيائي ٿي، اهو حاصلات جي امنگن
تي ٻڌل آهي.

اسان کي اميد آهي ته هي ڪتاب پڙهندڙن وٽ اسان جي
سترهن شاعرن جي شاعريءَ تي مشتمل ڪتاب ”ڏيئا ڏيئا لاٽ اسان“
وانگر مقبوليت ماڻيندو.

نور احمد ميمڻ
چيئرمين
سنڌيڪا اڪيڊمي

جيئي سنڌ ڊجيٽل ڪتاب گهر

ڪجهه پاڻ تي نظر

مان بذات خود ڪجهه به ناهيان، جو ڪجهه به پنهنجي باري ۾ چئي سگهان، ايترو سمجهان ٿو ته مان پيار جي پيداوار آهيان ۽ ”پيار منهنجي فطرت ۾ سمايل آهي“ - انهيءَ ڪري مجاز جون مهه ميزون، وار ۽ وارداتون، مؤثر ۽ منظم لفظن سان سينگاري، سنواري، پنهنجي پيار جي بهاني سان، ذاتي مشاهدي جي آڌار تي پڌريون ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي اٿم. تاکہ هر پيار ڪندڙ منهنجي پيار جي پاڪ جذبي ۽ وجداني ڪيفيت کي محسوس ڪري سگهي.

خرابات جي گذرگاهه کان گذري ويندڙ، مصنوعات کان پاڪ احساس جو حظ وٺي سگهي، ۽ قدر جي نگاهه سان ڏسي سگهي، يعني مون کي منهنجي شاعريءَ جي آهيني ۾ سڃاڻي سگهي!!.

شاعريءَ جي وصفن سان ڪيئي ڪتاب پڙيا آهن، نفي ۽ اثبات، حق ۽ مجاز، قدامت ۽ جدت جا متضاد نظريا ذهن ۾ اڃا تائين اٽڪيا پيا آهن. آءٌ پنهنجي پيار جي سفر جو سهارو وٺندي صرف ايترو چوندس ته ”شاعريءَ ۾ ذڪر ۽ فڪر ٻئين عمل موجود آهن“ جهڙيءَ طرح انسان ڪاشتڪاريءَ، ملازمت، تجارت وغيره جي شعبن ۾ محنت ڪري، اناج ۽ مال ملڪيت جو ذخيرو جمع ڪري سگهي ٿو، جيڪو دنياوي آرام ۽ بي فڪري بخشي ٿو. اهڙي نموني درشن جو عادي پيار جو عامل ذڪر توڙي فڪر ٻنهي رمزن سان روحانيت جي ميدان ۾ عمل ڪري اصلي راحت جو خزانو گڏ ڪري سگهي ٿو، جيڪو عامل لاءِ ٻنهي جهانن ۾ حقيقي ۽ لافاني سکون جو باعث بڻجي ٿو. هونءَ به جنهن کي گهريو آهي اهو گهري ٿو آهي. جنهن سان وفاداري ڪبي، اها چيز به وفاداري ڪندي.

مجازي شاعري به حقيقت ۾ حقيقت جو بڻياد آهي. انهي ڪري چيو ويو آهي ته ”مجاز، حقيقت جي ڏاڪڻ آهي“ اهي ڏاڪا انساني محبت جي سوچ کان خدائي محبت جي فڪر تائين پهچائين ٿا. ڇو ته نقش نه سڃايندو ته نقاش جي تلاش جي ڄاڻ ڪيئن پوندي؟ انهيءَ ڪري مون پنهنجي شاعريءَ جي ابتدا

مجاز کان ڪئي آهي ۽ ڪچي ڦڪي خيال کي به نظر انداز نه ڪيو آهي، جيڪا به واردات جيئن گذري آهي ۽ جيڪو به خيال جيئن نازل ٿيو آهي اهو اهيئي قلم بند ڪيو اٿم - عام اها راءِ آهي ته ”پيار نظاري، سان ٿئي ٿو، نظارو مجاز کي اُپاري ٿو ۽ مجاز حقيقت جي ڏاڪڻ کي سڏجي ٿو. انهيءَ حوالي سان نظارو يا سونهن جو نقشو شباب سان تڪميل تي پهچي ٿو، جنهن کي جواني چئون ٿا. جوانيءَ جي نشاني عورت ۾ اُرهه جي اُپار سان عروج تي پهچي ٿي. اهو صحت مند عروج پيار کي سڏي ٿو ۽ اکين جي لالائي ۾ رڱي محبت جا اسرار پسائي ٿو، جنهن کي اسان عشق سڏيون ٿا“. ڪنهن پارسيءَ واري جو قول (شعر) به آهي ته ”عشق اول در دل معشوق پيدامي شود“ سالڪن، عارفن، عاشقن سڀني جي راءِ آهي ته شاعري عشق جو نتيجو آهي. پوءِ اها مجازي هجي يا حقيقي. انهيءَ رستي سان ٻه قدم هلندي مون هيءَ هيٺيون غزل مُبتيدي شاعر طور لکيو هو، جنهن کي سماجي آداب جي خوف کان بياض ۾ شامل نه ڪيم. مگر انهيءَ تخليقي سوچ سونهاريءَ کي بنهه نظر انداز ڪري، پاڻ کي دوکي ڏيڻ کان بچڻ لاءِ هٿ لڳان ٿو ڀلي ته ڪوئي نقاد ڪيس (غزل کي) ڪهڙي به نظر سان ڏسي. اها ڳالهه نقاد جي ڪسوٽيءَ تي مدار رکي ٿي، جيڪو جنهن جي ڪُني ۾ هوندو اهو پاٽ ۾ پوندو“.

غزل

آيو نڪار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو.
گهلي بهار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو.
چڙهيو خمار نظر ۾ ته نينهن نسري پيو.
وڌيو اُپار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو.
مثال نانگ جي ٺاهي، رڪيائين ناز منجهان،
سڳين جو بار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو.
اڪيون حيا ۾ ٻڏي ويون، گلاب رت کي ڏسي،
جھڪيو سينگار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو.
مڳيءَ ۾ مست ٿي مدهوش جي اڳيان پاتئين،
گلن جو هار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو.

منهنجي اڳين پوئين گڏيل سڏيل شاعريءَ کي ”حق مجاز“ سڏي سگهجي ٿو. ڇو ته مجاز کان به جان چڏائي نه سگهيو آهيان، حق کان به انڪار ڪري نه سگهيو آهيان، حق کي اصليت، مجاز کي نقليت سمجهي، اهميت اصلي کي ڏني اٿم.

اسان وٽ قدامت ۽ جدت جو جهيڙو به هلندڙ آهي. انهيءَ جهيڙي کان ٻاهر نڪري، پيار جي پيروڪارن، پڙهندڙن، لاءِ عرض ڪندس ته قديم کان جديد ڏانهن ويندڙ هڪڙوئي رستو آهي. حقيقت ۾ روحاني جذبات جي فراواني کان سواءِ باقي شاعري ماديت تي مبني آهي. انهي روحاني فراوانيءَ کي قدامت ڪوٺيو وڃي ٿو ۽ ماديت جسماني جدوجهد، نفساني خواهش جي، پورائي، سياسي گهنچڪر کي سڏيو وڃي ٿو جنهن جو نالو جدت ۽ ترقي پسندي ورتو وڃي ٿو.

هنءَ قدامت پراڻي طريقي ڍنگ، ريت، رسم کي به چئبو آهي ۽ جدت، نئين اسلوب، طرز ۽ معيار کي سڏيو وڃي ٿو. اها به ڳالهه سچي آهي ته پيار جون ريتون رسمون ۽ معيار ته پراڻا ٿي سگهن ٿا پر پيار پراڻو اصل نٿو ٿئي. اڳي به پيار پيار هو ۽ هاڻي به پيار پيار آهي. قديم ۽ جديد به لباس ٿي سگهن ٿا. مگر منجهن ملبوس پيار - ساڳيو ئي پيار آهي، جيڪو نقش کان نقاش تائين لڳاتار هلندو رهندو ۽ هلندو اچي ٿو.

منهنجي خيال موجب شاعريءَ جي رستي تي هلندڙ مسافر وٽ ٻه وڪر آهن، هڪڙو وڪر روحاني، ٻيو وڪر ماديت وارو، جنهن وٽ جيڪو وڪر گهڻو آهي، اهو انهيءَ جو هوڪو ڏئي ٿو. مان سمجهان ٿو ته سنو شاعر اهو آهي جيڪو پنهنجي جهڳڙن کان ٻاهر رهي ذات ۽ ڏانوَ کي رلائي پورهيو ڪري ٿو. حق جو هوڪو ڏئي ٿو. داخلي فڪر جي خول کان نڪري خارجي وسعتن تائين پاڻ ولوڙي ٿو. اجتماعي سوچون ۽ سرور سرانجام ڏئي ٿو. اگر شاعريءَ ۾ مشاهدو ۽ وجداني ڪيفيات جي ترجماني جو رنگ ڀريل آهي ته ان کان بهتر ٻي ڪهڙي شاعري ٿي سگهي ٿي؟.

شاعريءَ ۾ ٻولي ۽ اسلوب لاءِ لفظن جي ذخائر جي ضرورت آهي. اهو لفظي ذخيره ڪن وٽ هندي تلفظات جي صورت ۾ اڪثريت سان آهي، ۽ ڪن

وٽ عربي پارسيءَ جي آميزش وارو لهجو پسنديدہ سبب گھڻائيءَ ۾ آهي. شاعراڻي ٻوليءَ ۾ پنهنجي خطي جي لهجي جو انداز بہ نظر انداز نٿو ڪري سگھجي. نڪي مطالعي جي ڇڏيل اثر کي ذهن مان لوڏي ڪڍي سگھجي ٿو. منهنجي خيال موجب مطالعاتي شاعريءَ کان مشاهداتي شاعريءَ کي وڌيڪ اھميت آهي. چو ته مشاهدو اصلي واردات آهي ۽ شاعري اصلي مشاهدي منجھان اُپار ڪائي ٿي. اھوئي سبب آهي جو ٺلهي لفاظيءَ کان مشاهدي ۾ آيل ڳالھيون انساني احساسات ۽ جذبات کي وڌيڪ چھي وٺن ٿيون جنھن ڪري مستي ۽ مدھوشي جي ڪيفيات جو تاثير دلي سُڪون جي صورت ۾ مھيا ٿي سگھي ٿو. ھڪ تہ پارسي ٻوليءَ کان سنڌي ٻوليءَ واري وچين ڪڙيءَ ۾ شمار آھيان، انھيءَ ڪري پارسي زده غزل جي اثر کان نڪرڻ ۾ ڪجھہ رنگ ضرور لڳو ھوندو. ٻيو تہ سندھ مادري زبان سرائڪي ھئڻ ڪري، اُچار ۽ لهجي تي، ڪاچيلي سرائڪي ڏنءَ وارو اثر بہ ضرور ٿيو ھوندو. انھي ڪري اتي ۾ لوڻ برابر يا ڪڻڪ ۾ ڌڻڪ جھڙيون سھوون سرزرد ٿيون ھجن تہ معاف ڪري شعر جي مفھوم کي ملحوظ رکيو وڃي.

ھيءَ بہ حقيقت آھي تہ ”ڪُن فيڪُون“ کان ئي ھر چيز الستي آھي. ڏيڻ ويٺ، پيار، اُٺس، وچن وعدا سڀ الستي آھن. سمجھان ٿو تہ نظر ۾ نظر بند ٿيڻ جي مستي بہ الستي آھي جيڪا ھجر ۽ وصال يا غم ۽ خوشي، ٻنھي صورتن ۾ جدا جدا لطيف ڪيفيتون بخشي ٿي. اھي سڀ ڪيفيتون زندگيءَ جي سفر ۾ پيار جي طرفان حاصل رھن ٿيون ۽ اُٺس ڪنھن انسان سان چاھت جي روپ ۾ پڌرو ٿئي ٿو. روحن جا جوڙ جوڙيندڙ، ملائيندڙ، وچوڙيندڙ ۽ منھنجي يقين موجب وري ملائيندڙ منھنجو خالق اڪبر آھي. انھيءَ ڪري چوان ٿو تہ منھنجي الستي مستيءَ ۾ انھي هستيءَ جو ھٿ آھي.

بندو بي اختيار، محبت با اختيار ۽ خودمختيار آھي انھيءَ ڪري محبت ئي حق آھي. اگر محبت کان انڪار ڪبو تہ اھو حق کان انڪار ڪرڻ جي برابر ٿي پوندو، حق جي معنيٰ سچ وٺندا آھيون. اگر سچ خدا وانگر زنده جاويد آھي تہ محبت بہ زنده جاويد سمجھڻ گھرجي، اھڙي مجاز کي حق جي (ڏاڪڻ) سمجھڻ گھرجي.

آءِ اسلامي فلسفي جو قائل مسلمان آهيان، انهيءَ ڪري واحد جي وحدانيت رسول ڪريم ﷺ جي رسالت، امامن عجيبن جي امامت، خليفن جي خلافت ولين سڳورن جي ولايت، فقيرائيءَ ۾ فڪر ۽ ويدانت کي بصورت اقرار بالسان، تصديق بالقلب قبول ڪريان ٿو. محبت جي عقيدي مطابق شرڪ ۽ ڏوئي جو منڪر آهيان، چو ته سچي ۽ پاڪ محبت، شرڪ توڙي ڏوئي ٻنهي کان بالاتر جذبو آهي. ان بعد جنهن ملڪ، خطي ۾ جنهن ڌرتيءَ تي رهان، ڪانوان پيان ٿو، انهيءَ سان نڀاءُ ۽ محبت به پنهنجي خون ۾ شامل رهڻ، رکڻ لازمي آهي. جنهنڪري وطن جي محبت کان به انڪار نٿو ڪري سگهجي. انهيءَ مستيءَ جو رنگ نڪاريندڙ، مجازي مهميز وغيره، سڀني سان نمبروار محبت رکڻ جو حق دائم قائم سمجهڻ گهرجي. انهن سڀني ڳالهين جو محرڪ مؤلا پاڪ آهي، جيڪي به محبت جون ڳالهيون ڪيون اٿم يا شاعري جي روپ ۾ بڪيون اٿم سا سموري رب جي عنايت سمجهان ٿو. اهو ٻاجهارو، رحيم ڪريم، غفار ستار، خالق رازق، نوانوي بلڪ اڃان به وڌيڪ نالن جي وصفن سان مالڪ آهي. مان به سندس ملڪيت آهيان. برو بدڪار يا بدڪردار جو به آهيان، ان جو آهيان. مون کي پاڻ پيدا ڪيو اٿس ۽ پاڻ سنڀاليندو. اڄ توڙي سڀاڻي پنهنجو سمجهندو، ٻاجه فرمائيندو رهيو آهي ۽ رهندو. پنهنجي ڪتاب ”دل جون ڳالهيون“ جو ٻيو ايڊيشن نايب ٿي وڃڻ ۽ وري ڏهن سالن تائين نه ڇپجڻ ڪري گهربل منتخب چند غزلن جو مواد به شامل رکجي ٿو.

مستقبل ۾ ڪتاب ”وطن خاطر“ انشاءِ الله تعاليٰ وطن دوستن جي هٿن تائين ايندو. في الحال ”نظر ۾ نظر بند“ ڏڪندڙ هٿن سان اوهان کي ڏيان ٿو. جيڪو اُميد ته قبول پوندو.

حسين جلون جو سير سنڀالي رکجو،
سڄي حياتيءَ جو خير سنڀالي رکجو،
ٻيو ته مدهوش وٽڪجهه بچيو ڪونهي،
پنو، پنو-شعر شعر، سنڀالي رکجو.

ناچيز احمد خان مدهوش (سومرو)

جوهي - ضلع دادو.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يا نظر بلند ڪر، يا نظر ڪي بند ڪر،
يا نظر ڪڍي نه ڏس، يا نظر ڪمند ڪر،
يا نظر ۾ قيد ٿي، يا نظر سان قيد ڪر،
ڪجهه نه ڪجهه قبول ڪر، ڪجهه نه ڪجهه پسند ڪر.

ائين ڪوئي غزل هرگز نه پاڻهڻي مون رتو آهي،
جڏهن سوچڻ چيو آهي، تڏهن مون ڪجهه لکيو آهي،
ڪنهن جو ڪجهه ٻڌو آهي، اڪثر جو ڪجهه ڏٺو آهي،
سندم تخليق جي گل تي، اثر اُن ~ به ٿيو آهي.

انتساب

مُون ڪئي اي سونهن! ساري زندگي تنهنجي بلي،
نوجواني وقف ٿي، ييري به ٿي تنهنجي بلي.

زندگيءَ جو سڀ اٿاڻو، روح جون سڀ راحتون،
ساهه سِر ۽ مال ملڪيت جي مڏي تنهنجي بلي.

قيمتي کان قيمتي دل سا به گهوريم تو مٿان،
پي ڪيان ڪهڙي او سانئڻ سو، تنهنجي بلي.

جيترو هو، جو به هو، جهڙو به هو منهنجو وجود،
سرڪشي، مستي مڳي، هستي سڄي تنهنجي بلي.

فن، ادب، سوچون، تخيل، فڪر، تلخيقون، قلم،
سڀ غزل تنهنجي حوالي، شاعري تنهنجي بلي.

جو به ٿم جوڙي لکيو، سو ڪيان منسوب ٿو،
چو ته هر هڪ چيز آ، مدهوش جي تنهنجي بلي.

الله هُو، چئو الله هُو، ڇا هُون،
 پاڏا پنهنجي رب کي، ٻڌي پئي ٻانهون.

دان گهرين ٿو پئي ڪان ڇا جو؟
 پاڇه ڪندڙ آ سائين سڀاڄهو،
 جيڪو کولي ڏيندءِ واهون.

آسون اُميدون ساريون سٽدءِ،
 راهه ۾ رهبر، بنجي رسندءِ،
 رُل اجايون ڪين پيون راهون.

حرص هوا ڪان مُنهنڙو موڙي،
 شرڪن جا چڏ ٽاڪا توڙي،
 پوري، دوئيءَ جون درگاهون.

پاند ڳچيءَ ۾ مدهوش پائي،
 دانهن ڏي ان کي جيڪو اگاهائي،
 ڪوهه ڪرين ٿو در در دانهون.

تنهنجي اي جانِ جانِ خبر ئي نٿي پوي،
اهڙو ته آن نھان، خبر ئي نٿي پوي.

آن با ڪمال تون، ۽ بي مثال تون،
مان حمد ڇا لکان، خبر ئي نٿي پوي.

سڀ کان وڌيڪَ آن، تون لا شريڪَ آن،
لا ريب لا مڪان، خبر ئي نٿي پوي.

تنهنجو وجود آ، موجود جا بجا،
سجدو ڪٿي ڪيان، خبر ئي نٿي پوي.

بازار ۾ به تون، ڪُھسار ۾ به تون،
اَسرارَ جي ڪٿان، خبر ئي نٿي پوي.

آهين قريب تر، مدهوش ڪي مگر،
ڪهڙو ڪريان بيان، خبر ئي نٿي پوي.

دعا

تنهنجي آهيان، اولي گولي، او سائين سائين!
منهنجي پانهپ جي آڀولي او سائين سائين.

داور تنهنجي دروازي تي، هيٺن هٿن سان،
جهليون بيٺي آهيان، جهولي، او سائين سائين.

شال نماڻي عيبن هاڻي جا عيب ڏکين تون،
چاڪ چهاڙيون آهيم چولي، او سائين سائين.

ننڍڙي لاکون وارويون لالوان، محب ملهائي وڃ،
ڊوليا ڊولڻ ٿي، کارڻ ڊولي، او سائين سائين.

مڙئي مدهوش جي ساري مُشڪل تاريندين،
ثابت فرمائيندين سولي، او سائين سائين!.

نعت

خوش نصيبيء جو ٿيو سورج طلوع،
آرزو مندن جي چمڪي آرزو.

اي بهار گلستان وحدہ،
تنهنجي آمد جا جشن ٿيا جو بڄو.

باغ پھڪيا، گل ٽڙيا، گلشن ڪڙيا،
واسجي وئي پونءِ ساري سو بسو.

جڳ ۾ شڪران جا نغما گونجيا،
ڪوئلن ڪو ڪو مچائي ڪو بڪو.

هن جي جلون جي ڪري آهي رهيو،
گلشن دنيا کي حاصل، رنگ و بو.

هي تمنا آ ته جيڪر دم ڏئي،
تنهنجو هي مدهوش تنهنجي روبرو.

نور جو مظهر جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي،
پاڪ پيغمبر جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي.

چنڊ تارن ۽ ستارن جي لڪل پردن منجهان،
دهر ۾ دلبر جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي.

هئا اڳيئي ڪوڙ شهزادا عرب ۾ خوبتر،
سُونهن جو سرور جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي.

ڄام جي ڄمندي خوشيءَ مان هيئن حليمه ٿي چيو،
”گود ۾ گوهر جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي.“

ذاتِ پرور جي نوراني پوش ۾ پوشيده ٿي،
حسن جو پيڪر جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي.

چورڙن جي چانو بڻجي ۽ ابو جهن جو آجهو،
تي اڙين آڌر جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي.

پير شفقت جا پري مدهوش پارن جي ڪري،
شافع محشر جڏهن آيو ته وهوا ٿي وئي.

ڪهڙي ڪريان تعريف مان سهڻي سخي سردار جي،
مون کي ته ڪا طاقت نه آ، اونهي انهيءَ اسرار جي.

هنيءَ راز مخفي راز آ، هن جو نه ڪو انداز آ،
هجت نه آ هت هوش جي، حاجت نه آ ويچار جي.

بختن پري هستي ڏسي، خوش حال ٿي بستي سڄي،
هر هنڌ ٿي هڪار پئي، دنيا وئي سينگار جي.

حيران ٿيا مستان ٿيا، آخر وڃي قربان ٿيا،
جن پي ڏئي هڪڙي جهلڪ جانب سنڌي جنسار جي.

هر ڪنهن جو پنهنجو آ عقيدو پنهنجو پنهنجو آ عمل،
ناهي ضرورت عشق ۾ فتني، ڦڙي، تڪرار جي.

آ، آرزو مدهوش جي، هن جي خوشي منهنجي خبر شي،
مان ڇا چوان ۽ ڇو چوان، مرضي جيڪا سرڪار جي.

معمور نورِ مصطفيٰ سان هيءَ ڪائنات آهي،
جلو و جمال جانب جو ششجھات آهي.

جنهن روز آهي، رحمت جو آفتاب اُڀريو،
ان روز کان سراسر ظلمات مات آهي.

پن پن ۾ رنگ هن جو، گل گل ۾ واس هن جو،
بلبل جي وات ۾ پي، هن جي ئي بات آهي.

هر هڪ لحن دهن ۾، محفل جي هر صحن ۾،
نغمن جي لئي ۾ ڏن ۾، لالڻ جي لات آهي.

هن کان وڌيڪ ڪهڙو پيو ڪو مثال هوندو،
مؤلا جي ذات سان گڏ، هن جي صفات آهي.

مدهوش جيڪا جڳ ۾ چم ۾ نظر اچي ٿي،
سا دلربا جي جلون جي واردات آهي.

خدا آهي محمد صه جو، خدائي آ محمد صه جي،
ڏسو ڪيڏي خدا عزت وڌائي آ محمد صه جي.

هجي دنيا توڙي عقيبي، هلي ٿي ڳالهه هيءَ هرجا،
فرشتن کي به هر هرواٽ وائي آ محمد صه جي.

شفق توڙي اُفق تائين، مٿي چوڏهين طبق تائين،
بلڪ اڳتي فلڪ تائين، رسائي آ محمد صه جي.

نبي سڀئي سونهارا ها، پلارن ۾ پلا راها،
مگر عظمت سمورن کان سوائي آ محمد صه جي.

هنن دلڪش نظارن ۾، ۽ قدرت جي اشارن ۾،
نمايان ئي نمايان، روشنائي آ محمد صه جي.

انهيءَ جي سر مٿان هر دم، وسي مدهوش ٿي رحمت،
صداقت سان خوشي جن پي ملهائي آ محمد صه جي.

هن دل جي دوا درمل درمان محمد آ،
سُڪ چين سندنو سارو سامان، محمد آ.

محبوب سندنو نالو، ٿو دل ۾ وسي اهڙو،
جن دل ئي سڄي منهنجي ديوان، محمد آ.

چو ديرو حرم پيڻيان، بُتخانه وڃي پوڄيان،
بس منهنجو عقيدو ۽ ايمان، محمد آ.

ڪو ڪنهن کي مڃي پيو ٿو، ڪو ڪنهن کي مڃي پيو ٿو،
پر منهنجو شهنشاهه و سلطان، محمد آ.

مؤلا جي عنايت جا شڪرانا پڙهيو پڙهجن،
بندن جي مٿان ڪيڏو احسان، محمد آ.

مدهوش ڀلا ڪهڙي ساراهه لکي لکندين؟
تعريف ڪرڻ کان وڌيڪ شان، محمد آ.

ساري سنسار ۾ عظمت آ سوائي تنهنجي،
 تون خدا جو ۽ سموري آخدائي تنهنجي.
 ديد ڊوڙائي ڏنم، فرش توڙي عرش مٿي،
 جا بجا آه عيان جلوه نمائي تنهنجي.
 خان خانان به جھڪيا خاڪ نشينيءَ جي اڳيان،
 آه شاهن تي به شاهي، نظر آئي تنهنجي.
 ڪائي تشبيهه نه تمثيل ڏئي سگهندو ڪو،
 اهڙي مؤلا قد و قامت آبنائي تنهنجي.
 تون امينن جو امين آهين امانت جو ڏئي،
 آهي مشهور بُرن سان به ڀلائي تنهنجي.
 مرتبو اوج تي انسان جو پهچي ئي نه ها،
 جي هجي ها نه ميسر مسيحا ئي تنهنجي.
 ڪيئن مدهوش جدائيءَ جو سهي سور سگهي!
 ڪئي خدا پي نه گوارا آجدائي تنهنجي.

ڪيڏي نه ڀلي ڪئي آ خدا رات اڄوڪي،
 پهڪن ٿا ٻئين ارض و سما رات اڄوڪي.

جهومي ٿي هوا منجهه خلا رات اڄوڪي،
 ٿي رقص ڪري ساري فضا رات اڄوڪي.

مهمان ڏسي جلوه نما رات اڄوڪي،
 خوش خوب آ مهمان سرا رات اڄوڪي.

الله ڪيا قرب وڏا رات اڄوڪي،
 جو عابد و معبود مليا رات اڄوڪي.

بخشائي هڪ طرف خطا رات اڄوڪي،
 ٻئي طرف ٿيندي مهر و عطا رات اڄوڪي.

سڀ قادر مطلق جو ڪريو ذکر مقدس،
 غفلت ۾ رهڻ ناهه روا رات اڄوڪي.

مرسل جو منونان ڀلاري ۾ ڀلارو،
 چؤ صل علي صل علي رات اڄوڪي.

شڪران جي سجدن ۾ ڀلي صبح وڃي ٿي،
 مدهوش ڪريان ڪيئن قضا رات اڄوڪي.

جيتري آڪبريا جي ڪبريائي بي مثال،
 اوتري آمصطفيٰ جي مصطفائي بي مثال.
 ٿي محمد جي ڪري ساري خدائي بي مثال،
 چو ته ٿيئي هئي خدائيءَ جي پلائي بي مثال.
 جنهن گهڙي ٿي جوءَ ۾ جلوه نمائي بي مثال،
 وئي بدلجي هراڻائي، ٿي سڻائي بي مثال.
 رات جي ڪاراڻ تي جيئن ڀرتو پيو نور جو،
 چانئجي ظلمات تي وئي روشنائي بي مثال.
 خوف مان وحشانيت بر منهن ڪري ويئي پڄي،
 ٿي مگر انسانيت جي رهنمائي بي مثال.
 روز اول کان ڪريو روز ابد تائين تلاش،
 ڪين ملندو اهڙو ڪوئي حال پائي بي مثال.
 دو جهان ۾ قادر مطلق جي پياري ذات بعد،
 ڪين مون کي ٿي سڄهي بي ذات ڪائي بي مثال.
 اڄ به دروازي تي پهچي، شهنشاهت جا ڏٺي،
 ٿا ڀرن سڪ مان سلا ميون ڪيترائي بي مثال.
 ڪهڙا ڪهڙا اُن جا اي مدهوش ڏيندين تون مثال،
 دلبري جنهن جي عجيب آ، دلربائي بي مثال.

آلا دادلو آه دلدار احمد،
سدا مور، مُرسل مددگار احمد.

سدورو ۽ سهڻو آلڪوار احمد،
محمد ۽ محمود، مهدار احمد.

مُڪمل، مُڪرم آ، اڪمل ۽ اعليٰ،
سراسر مگر، سرس سرڪار احمد.

سارادڪ درد ڪر دور داوَر،
ڪرم ڪر، ڪرم آه درڪار احمد.

سِرَ راه معدوم ڪروا ڪوسو،
او سردار احمد، او سالار احمد.

مدح گوگداگر آ مدهوش هر دم،
همه حال، هر گام، هر وار احمد.

غزل

پاڻ پاڻ جو ڪري پهم، پوءِ خدا کي ڳول تون،
پهريائين پاڻ کي له، پوءِ خدا کي ڳول تون.

”مان جي مستي، هوڏ هستي کي ڪهي قربان ڪر،
ڪات بڻجي پاڻ تي وه، پوءِ خدا کي ڳول تون.

دامر جي دلبي ۾ ڦاسي، درد جون دانهون نه ڪر،
سور سورن جي مٿان سه، پوءِ خدا کي ڳول تون.

ٻن پيائي کي وجهي ڀر، پاءِ جهاتي جيءَ اندر،
ڪول اڪڙين جوا هو ته، پوءِ خدا کي ڳول تون.

جيڪڏهن رستو نٿو توکي مسافر ڪو ملي،
رمز وارن وٽ وڃي ره، پوءِ خدا کي ڳول تون.

اي چريا مدهوش چاهين ٿو خدا جو گهر لپي،
قلب واري ڪوٽ ڏي ڪه، پوءِ خدا کي ڳول تون.

رڳو زبان سان ويهي، خدا خدا نه ڪريو،
خدا جي گهر کي خدا کي، جدا جدا نه ڪريو.

جهڙو ته اهڙو جهڙو جو، خودي خودي نه رهي،
خودي جي حال ۾ سجدو ادا، ادا نه ڪريو.

قدم قدم تي فريبن جي چار ۾ ڦاسي،
عقيدو دل جو ورهائي، ڳيا ڳيا نه ڪريو.

مليون مليون نه مليون، ڪيترو مليون هن کان،
اهي حساب ۽ ليڪا وڌا وڌا نه ڪريو.

هتي به آه آهيو ۽ هتي به آه آهيو،
سندس تلاش اي مدهوش جا بجا نه ڪريو.

عجيبن کان عجب جهڙي، پڪوڙيل هڪ چني پهتي،
چنيءَ ۾ جن ته ويڙهيل ڪا خدائي آ اچي پهتي.

چني ملندي، ئي آهي هن ڪري هيڏي خوشي پهتي،
جو سمجهيم اڄ محبت جي سڄڻ ڪئون خاطري پهتي.

چوان ڪيئن هيٽري پهتي ڪ آهي هيٽري پهتي،
جيڏي شهرت سندس آهي، اوڏي آ سوکڙي پهتي.

اها ساندي رڪان ٿوروح جي پيتيءَ جي خاني ۾،
اٿم جا سون جي سنهڙن سڳن ۾ ويڙهجي پهتي.

رڳو ٻن ٽن انهن ڪرن بچائي ٿم وتو ورنه،
مايوسيءَ جي سمند تائين، حياتي هئي وڃي پهتي.

ڪشش مدهوش چنڙيءَ ۾ الائي چو ته ايڏي هئي؟
پرڻءَ جا هٿ چمي پهتي، الائي چپ چمي پهتي.

بي خبر کي درد منهنجي جي خبر آهي ڪٿي؟
ريءَ درشن ڪوئي نسخو ڪارگر آهي ڪٿي.

عاشقن کي اسپتال ۾ ڪريو داخل ڀلي،
اسپتال ۾ علاج دل مگر آهي ڪٿي؟.

نبض تي اگر رکڻ سان روح کي راحت رسي،
دوستو! دستِ شفا سو بااثر آهي ڪٿي.

جو نظر سان ڏوئي دلڙيون تازگي بخشي ڇڏي،
فيض بخشيندڙ اهو اهلِ نظر آهي ڪٿي؟.

تو اچي هر ڪو اڪيلو ۽ اڪيلو ٿو وڃي،
”زندگي آهي سفر پر همسفر آهي ڪٿي؟.

اڄ صحافين کي چيو مدهوش خبرون پيا لکو،
پر ڪهاڻي هيءَ اسانجي مختصر آهي ڪٿي؟.

(نوٽ: هي غزل گل ٽڪڙائي کان مليل طرح تي بيماريءَ جي صورت ۾ اسپتال ۾ لکيم.)

آ خالقِ اڪبر جي عجب ڪرشم سازي،
ٿيو حسن جو سردار ته ڪو عشق جو غازي.

اهڙي ته اچي حسن ڪئي رنگ طرازي،
سامهون نظر آئي نه نشيبي نه فرازي.

اي ناصح نادان! سندم عشق جي بازي،
”در پرده حقيقي آ، بظاهر آ مجازي.

ان حسنِ خدا داد ۾ ڪا رمز رکيل آ،
محمود مڃي آڻ ڪئي آه ايازِي.

دروازو انهيءَ دل جو رهِي بند ٿو هر دم،
جنهن دل ۾ نه آ، درد جي مهمان نوازي.

ڪو زور لڳو کين محبت ۾ سڄڻ سان،
مقبول وڃي نيٺ ٿي آزي ۽ نيازِي.

مدهوش ويچاري جو ڀلا ڏوهه به ڪهڙو،
دامن کي بچائي نه سگهيا نيڪ نمازي.

بنائي رنگ سازي جنهن، اُهو بي رنگ رهجي ويو،
ڪري ڪاريگري پنهنجي، ڪاريگر دنگ رهجي ويو.

انهن نقاش ڪي سمجهيو سُڃاتو ۽ وڃي پاتو،
جني جو ڪنهن نه ڪنهن صورت سان سڄو سنگ رهجي ويو.

پڪيڙيو طلسمي دنيا، فريبي ڍنگ هو جيڪو،
اُهو سارو سمورو ڍنگ، خالي ڍنگ رهجي ويو.

جوانيءَ جي سڄي مستي مڳي هستي ڇڏي وئي پر،
عجيب اڙپنگ جيڪو هو پڪيو، سو پنگ رهجي ويو.

گهٽايو ڪينڪي ناصح، نصيحت سان مگر سڪڻو،
وڄائيندي، چريائيءَ جو چرئي وٽ چنگ رهجي ويو.

ڪٺي مون ترڪ تعلق جي گهڻي مدهوش ڪوشش پر،
اڙايل انگ رهجي ويو، وڙايل ونگ رهجي ويو.

واهه جواج پيچ ٿئي پاتا نوان،
تا پراڻا پي لڳن ناتا نوان.

نئين نموني ناز سان، انداز سان،
ڪيئن وري هيءَ چشم ٿئي چاتا نوان.

قرب ۾ قيدي ڇڏي ڇڏيءَ مون کي ڪري،
خاص ڪولي، اي سڄڻ کاتا نوان.

زندگي بخشي ڇڏڻ جا ڍنگ ٿئي،
يا ڪُھڻ جا رنگ ٿئي لاتا نوان.

ها، پلي مدهوش ڪي مدهوش ڪر،
ڏئي هٿن سان دان اي داتا نوان.

آئينو دل جو جيسين آهي، صفا نه ٿيندو،
 درشن جمالِ حق جو، هرگز عطا نه ٿيندو.

ذاتِ خدا کان جيڪو، خود ئي جدا نه ٿيندو،
 اُن کان جدا ڪڏهن پي آهي خدا نه ٿيندو.

انسان جيستائين درد آشنا نه ٿيندو،
 پڪ ڄاڻ، پيرِ کامل يا پارسا نه ٿيندو.

اي رهروانِ منزل، عزم و عمل اگر آ،
 تقدير جو ستارو چو زيرِ پا نه ٿيندو؟

بدنام ڪر نه نالو اي بي وفا، وفا جو،
 تون بي وفا نه ٿيندين، هو بي وفا نه ٿيندو.

جنهن پاڻ ۾ ئي گم ٿي، خود پاڻ کي نه پاتو،
 مدھوش حق سندن اُن کان حق ادا نه ٿيندو.

ناهيان ناهيان، ڪجهه ناهيان، توريءَ ڪجهه ناهيان،
تون جي پائيندين او سهڻا، پوءِ مان سڀ ڪجهه آهيان.

اُٿندي ويهندي گهمندي ڦرندي، چاهُ سنڌ ڇمڪي،
تون ئي چؤ اي جانِ جانان، توبن ڪنهن کي چاهيان؟

هن ۾، هن ۾، جنهن ۾ ڪنهن ۾ ڏيلُ سنڌ تو پانيان،
ٻاهر پي تون، اندر پي تون، ڪهڙي پاسي ڪاهيان؟

تون پي پيارو آهين مونکي، سور به تنهنجا پيارا،
پيارا سائين، سڀ اکين تي، سينو ڪنهن سان ساهيان.

تون آهين خوش، خوش پوشيءَ ۾، مان خوش مدهوشيءَ ۾،
روز ازل جي پيد ڀرم جو، ڪهڙو پردو لاهيان؟

هٿن پاڻ پنهنجو، وساري ڇڏيو ٿم،
مگر عشق تنهنجو اُجاري ڇڏيو ٿم.

جو ”کان کان“ ڪري ڌار توکان ڪندو هو،
اُهو آڻ جو کانءُ ماري ڇڏيو ٿم.

جتي، وسوسن جا سوين بُت رکيل ها،
انهيءَ گهر ۾ توکي ويهاري ڇڏيو ٿم.

مرڻ کان اڳي هيءُ ڪيم ڪارنامو،
جو پٿر کي احساس ڏياري ڇڏيو ٿم.

زمانِي مٽائڻ جي ڪوشش ڪئي، پر،
بقا تائين رستو ٻهاري ڇڏيو ٿم.

ڏسو آڻ ڪيڏو گنهگار آهيان،
جهنم، ڌڪا ڏئي ڌڪاري ڇڏيو ٿم.

نه هڪڙو نه ٻائي، اي مدهوش دل مان،
هزارن غمن کي گذاري ڇڏيو ٿم.

هيءَ جو توکي جانِ من ويٺو ڏسان،
خالقِ اڪبر جو فن ويٺو ڏسان.

پيو وڃي هن دل کي وندرايان ڪٿي؟
تنهنجي صورت جو چمن ويٺو ڏسان.

تنهنجي درشن جي ڪرامت جي طفيل،
درد، دک ٿيندي، دفن ويٺو ڏسان.

ڪنهن مهل تنهنجا سندورا هي قدم،
ڪنهن مهل پنهنجو صحن ويٺو ڏسان.

هيئن لڳي ٿو نور منڙي جو قسم،
جڻڪ نوراني بدن ويٺو ڏسان.

مان نه هڪ مدهوش چڪرن ۾ لکين،
حسن جي گل تي مڱن ويٺو ڏسان.

سڄڻ چاهي ته اُن جو چاهُ ٿي پُوءِ،
سڄي دنيا کان لاڀرواھ ٿي پُوءِ.

پڄي دوزخ وڃي جيئن پاڻ توکان،
پري پاري ائين آڙاھ ٿي پُوءِ.

اڳيان هُن جي وڃائي پاڻ پنهنجو،
هميشه واسطي ويساھ ٿي پُوءِ.

ڦڙي جي حيثيت کائي به ڪانهي،
ملي درياھ سان درياھ ٿي پُوءِ.

نه ڪنهن سان ڪول ڳالهيون راز واريون،
پڄي پنهنجي اندر ۾ پاھ ٿي پُوءِ.

سهارو ون نه اي مدهوش ڪنهن جو،
تون پنهنجو پاڻ خود همراھ ٿي پُوءِ.

دلبر سندي ڏيڏار ۾ الله جو اسرار آ،
اهڙو مگر ڪنهن ڪنهن ڪيو عاشق اچي اظهار آ.

سُرمي سندي سينگار ۾، ڪاري ڪجل جي ڌار ۾،
رُخسار جلويدار ۾، جانب رکيو جنسار آ.

هن حسن جي بازار ۾، وهنوار ۾ واپار ۾،
هر گفتگو گفتار ۾، سامهون رڳو دلدار آ.

محبوب کي ماڻي چري، هر حال ۾ هاڻي وري،
سنسار جي درڪار ٻي اي دل رکڻ بيڪار آ.

آهي مُصِيبَت هجر ڇا، ڪر هجر واري کان پُڇا،
تان ڌار گهارڻ يار کان، ڪيڏو وڏو آزار آ.

مدهوش ٿي، مدهوش پيو، مدهوش جو گم هوش ٿيو،
هاڻي سندس سيني اندر هُپڪار ئي هُپڪار آ.

ديدن جي دلفريبي ديدار ۾ تون شامل،
اکثرين جي آرواري اسرار ۾ تون شامل.

هر جا نظارو تنهنجو، هر هنڌ تنهنجو درشن،
جلون جي جوڙ ۾ تون، جنسار ۾ تون شامل.

موجود آه بيشڪ، هر جا وجود تنهنجو،
هر شهر بحر بر ۾، بازار ۾ تون شامل.

گلشن جي رنگ و بو ۽ ساوڪ ۾ تون سمايل،
هر گل ۾ تنهنجي خوشبو، هر خار ۾ تون شامل.

سازن جي سوز ۾ پي آهي سرور تنهنجو،
اشعار ۾، غزل ۾ سرتار ۾ تون شامل.

روزي نماز ۾ ۽ حمد و ثناء ۾ آهين،
مدهوش جي عبادت اذڪار ۾ تون شامل.

هن بي وفا جهان ۾ جيڪو وفا ڪي ڳولي،
سو ٿم ”صنم ڪڍي ۾“ گويا خدا ڪي ڳولي.

روز ازل کان جنهن سان منهنجي ٿي آشنائي،
هاڻي به هيءَ نظر ٿي، تنهن آشنا ڪي ڳولي.

هيءَ ذوقِ بندگيءَ جو، عالم نه آ ته پيو ڇا؟
سجدي جي آرزو ۾، سر نقش پاڪي ڳولي.

رحمت ڪي ڪير چوندو رحمت، بروز محشر؟
يارب اگر نه رحمت، لهندي خطا ڪي ڳولي.

ڪنهن ڪي خدا جو غم آ، ڪنهن ڪي صنم جو غم آ،
”هر دل ٿي پنهنجي پنهنجي دارون دوا ڪي ڳولي“.

مدهوش هڙائين وارا مري فنا ٿيا!
”موتو“ مري چڪا جي، سي ويا بقا ڪي ڳولي.

مدهوش پي چريو آ، سمجهايو هن چرئي ڪي،
دل جي ڳليءَ کان ٻاهر، ٿو دلربا ڪي ڳولي.

نه دنيا جي تمنا آ، نه دولت جي ضرورت آ،
رڳو تو خالقِ اڪبر جي رحمت جي ضرورت آ.

نه ڪنهن جو ڀروسو پائيان، نه ڪنهنجي آسري آهيان،
مگر تنهنجي سهاري ۽ حمايت جي ضرورت آ.

سوا تنهنجي سڌو رستو، نه ڪنهن کي ڪو مليو هوندو،
حقيقت ۾ تو هاديءَ جي هدايت جي ضرورت آ.

مرڻ کان اڳ ۾ اي پرور! بديون سڀ بخش منهنجون ڪر،
مون عاصيءَ کي مٺا تنهنجي مروت جي ضرورت آ.

سوا تنهنجي ڪرم ڪائي، مسيحتائي نه ڪم آئي،
شفاعت جا ڏئي تنهنجي شفاعت جي ضرورت آ.

ڪرين شل پاڄهه پاڄهارا، مٿان مدهوش جي پيارا،
نوازش جي، عنايت جي ۽ شفقت جي ضرورت آ.

منا منهنجي تمنا تون، طلب ۽ تار تون تون تون،
سوا تنهنجي نه آ، آرام، اي منار مون مون مون.

برن ۾ بات آ تنهنجي، جهنگل ۾ جهات آ تنهنجي،
چمن ۾ ٿا چتون جهڪار ڪن چوڌار چون چون چون.

سند ۽ ڳولا آ ڳوٺن ۾، پچارون پاڪ پوٺن ۾،
رڻن ۾ ڪن رهاڻيون، تو سنديون ريدار روڻ روڻ روڻ.

لڳن ڄمولا، ٽپي ڌرتي، توڙي سردي پوي سڙڪي،
هلي پئي هوت تنهنجي ڪاڻ هيءُ هونگار هون هون هون.

حياتي آه حيرت ۾، هميشه هن ئي حسرت ۾،
ڏهاڙا ڏيهه ڏورڻ جا، ڏنءُ ڌاتار ڏون ڏون ڏون.

رهي مدهوش تو ماندو، ملڻ جي ڪاڻ هيڪاندو،
جڏهن سانوڻ ۾ ٿي ڪويل ڪري ڪوڪار ڪون ڪون ڪون.

روش موجب، اسان کان دائما تقصير ٿيندي آ،
وليڪن رحمت يزدان اچي اڪسیر ٿيندي آ.

خطا پوشن کان هر دم بخشش تقصير ٿيندي آ.
اها رسم نوازش، لائق تشهير ٿيندي آ.

جهان وارن جي محنت، تابع تدبير ٿيندي آ،
خدا وارن جي محنت، حاصل تقدير ٿيندي آ.

ويچارن عاشقن جي رائگان تدبير ٿيندي آ،
جڏهن سامهون اچي معشوق جي تصوير ٿيندي آ.

زبان سان لفظ ”بسم الله“ پڙهي قاتل ڪهي جنهن کي،
دوبالا زندگي اُن جي، دم تڪبير ٿيندي آ.

جنون انگيز لهجي ۾ چيو مدهوش مفتيءَ کي،
خلاف عشق فتويٰ قابل تعزير ٿيندي آ.

غزل پنهنجا پڙهي مدهوش دل بهلائيندو آهي،
جڏهن ٽنهنجي اچڻ ۾ دلربا تاخير ٿيندي آ.

نھاري ناز مان نازڪ نماڻي دل ٺھوڙي وئڻ،
انھن خوني نگاھن سان جگر ۾ تير ڪوڙي وئڻ.

نظر سان، ناز نخري سان، آڏا سان ڍنگ ڍر سان،
محبت سان ۽ ماڻن سان، مٺا ماري مروڙي وئڻ.

گھڙي درياھ ۾ تنھنجو سھارو مون وٽو ليڪن،
تمنائن جي پيڙيءَ کي ڪناري تي ئي ٻوڙي وئڻ.

پراواھا، پراوا ٿيا، مگر افسوس تنھنجو آ،
پراون جي چوڻ تي مُفت ۾ منھن تون بہ موڙي وئڻ.

خطا ڪھڙي ڪيم جنھن جي سزا لوڙي رھيو آھيان،
سبب ڪوئي تہ ھوندو جنھن ڪري ناٿي کي ٽوڙي وئڻ.

اڃا مس عشق جي ٻوٽن ڪڍيا گوشا محبت جا،
جفا جي واءُ سان تن کي اُلوڙي وئڻ، اُکوڙي وئڻ.

ملائي خاڪ ۾ ھر آرزو مدهوش جي مٺڙا،
جڏي ھن جيءَ جھوريل کي ڏڪن سان نيٺ جوڙي وئڻ.

اکڙين ۾ ٽڪي گهر کي ڪرڻ ياد غلط آ،
دلبر سان ملي، در کي ڪرڻ ياد غلط آ.

جو جيءُ چوي، تنهن کي ڏجي، جاءِ به جيءُ ۾،
خود غرض ۽ خود سر کي ڪرڻ ياد غلط آ.

قدمن ۾ ڌري سر کي، ڀلا سر کي ڪٿان ڪيئن؟
سر ڏيئي وري سر کي ڪرڻ ياد غلط آ.

جي ديد ملي ديد سان هڪ ديد وڃي ٿي،
ديدار جي منظر کي ڪرڻ ياد غلط آ.

جنهن جاءِ هجي يار سان گڏ غير به شامل،
ان مسجد و مندر کي ڪرڻ ياد غلط آ.

ڪنجوس جي ياريءَ کان ڀلو آهين اڪيلو،
بي فيض تونگر کي ڪرڻ ياد غلط آ.

جو فرق وفائن ۽ جفائن جو نه سمجهي،
ان يار ستمگر کي ڪرڻ ياد غلط آ.

ماڻڻ جي گهرين منزل مقصود اي مدهوش،
ڪنهن راه جي پٿر کي ڪرڻ ياد غلط آ.

ويهي بُتن جي آڏو يادِ خدا ڪري ڪو،
هن حال ۾ خدا جو، سجدو ادا ڪري ڪو.

روز جزا کلي ڏئي، خود رحمتِ خدا پي،
اهڙو گنه ڪري ڪو، اهڙي خطا ڪري ڪو.

ڪنهن کي مجال ناهي هن فتنه ساز وانگر،
محشر کان اڳ هتيئي محشر بپا ڪري ڪو.

مقتل ۾ رقصِ بسمل قاتل ڏسي چيو هيئن،
”منهنجي قبولِ عاشق اهڙي سزا ڪري ڪو“.

آيل قضا نگه سان، بيشڪ قضا ٿئي ٿي.
ليڪن انهيءَ ادا سان، شوخي ادا ڪري ڪو.

الله جو فقط گهر ڪعبو نه آهه حاجي!
ويندو ملي هتيئي گرِ کوجنا ڪري ڪو.

مدهوش نازِ نخرا سڀ لاجواب آهن،
هن پيڪرِ وفا جي ڪهڙي ثنا ڪري ڪو.

جو وڃي ٿيو پاڻ هُن ۾ مبتلا،
سو نه ٿيندو خواهشُن ۾ مبتلا.

کين کي ڇڏ، کين ۾ ڪجهه کين ٿئي،
کين جي ره کين کُن ۾ مُبتلا.

هڪ منو ٿي جنهن به ڳوليو تنهن لڏو،
پيو رهيو خالي ڏڪن ۾ مُبتلا.

نياز ۾ تون، ناز ۾ هو خوش رهي،
هر ڪو پنهنجي پنهنجي ڏن ۾ مُبتلا.

پاڻ تي ايمانُ جنهن کي ڪونه ٿيو،
سو ڏنم س. ڪڏين سڏن ۾ مُبتلا.

ڪيئن ڏسن مدهوش پئي کي سي اڪيون؟
جي، اڪيون آهن اڪين ۾ مُبتلا.

هيءَ جيڪو مرتبو مليو آهي،
 سو محبت جو ڪرشمو آهي.
 ڪو ته محبوب! واسطو آهي،
 ورنه هيڏو حجابُ چو آهي.
 آءُ پٽڪي مري وڃان ها، پر،
 سونهن تنهنجي جو سوجهرو آهي.
 مون کي ماري وري چيارڻ جو،
 ڪم ڪيو توڻو ابَ جو آهي.
 منهنجي شهرت تي هيترو سارو،
 رنگُ تنهنجي ڪري چڙهيو آهي.
 ڪو مزو ئي جهان ۾ ڪونهي،
 جيترو پيار ۾ مزو آهي.
 پير پنهنجا سڀا لجان اي دل!
 جواڪين جو مُقابلو آهي.
 پيار جي ڳالهه توڻو جهي ڪولي،
 ڏوهه مدهوش جوا هو آهي.

جي سامهون اچين ٿو ته تابش ٿي ماري،
لکين ٿو ته ڳولا جي خواهش ٿي ماري.

جي ڪاوڙ ڪرين ٿو ته ڪاوڙ ڪهي ٿي،
جي پرچي پوين ٿو نوازش ٿي ماري.

تنهنجي پاڪ مڪ جو نظارو ٿو موهي،
بناوت، سجاوٽ، نگارش ٿي ماري.

رهي حسن تنهنجي جو پردو سلامت،
اها تنهنجي نرم مل نمائش ٿي ماري.

سراھه ڀرڻ نقابن جي، هوندي،
نگاهن جي تيرن جي بارش ٿي ماري.

اڪين تي نه مدهوش الزام ڌرتون،
اڪين کي به دل جي سفارش ٿي ماري.

جا دوست جي ديدار جي دنيا نظر آئي،
سا واهه جو اسرار جي دنيا نظر آئي.

ڇا هن جي تڪلم ۽ تبسم جي ڪريان ڳالهه،
ويراني ۾ گلزار جي دنيا نظر آئي.

ڪيئن گلشن، فردوس کي سا نيٺ قبولي؟
جنهن چشم کي رخسار جي دنيا نظر آئي.

محسوس حواسن کي وري ٿي نه پي خوشبو،
جيئن زلف جي، هٻڪار جي دنيا نظر آئي.

تخليق خدا جي ڏي جڏهن ڏيان ڏنومون،
مدهوش رڳو پيار جي دنيا نظر آئي.

حسن زيبا کي ڏسي، حسن ازل چئي وينس،
سونهن کي، سونهن جي خالق جو بدل چئي وينس.

تنهنجي صورت جو پرستار صدين کان آهيان،
تنهنجي درشن کي ثوابن جو عمل چئي وينس.

تنهنجي نيٽن کي سڏيم ڪوثر و تسنيم ڪري،
زلف جي چانو کي جنت جو محل چئي وينس.

تنهنجي مُرڪڻ کي چيم، روپ مسيحاڻيءَ جو،
۽ ڪجلدار نگاهن کي اجل چئي وينس.

دل لڳي منهنجي ڏسي داد ته ڏي اي دلبر!
عشق جي زور تي مُشڪل کي سَهل چئي وينس.

ڇا چيم، ڇا نه چيم، ڪا به خبر ڪانه رهي،
لاشعوريءَ ۾ مدهوش غزل چئي وينس.

آڻيان ڪٿان تشبيھ ڪا، سڀ کان الڳ سڀ کان جدا،
توڪي مٺا خلقيو خدا، سڀ کان الڳ سڀ کان جدا.

مُرڪي ڏسڻ، موھي وجهڻ ۽ ڍنگ سان دلڙيون ڪسڻ،
اي دلربا تنهنجي ادا، سڀ کان الڳ سڀ کان جدا.

چا سُون چڪڻ، ماڪيون مڪڻ، مصريون سڄڻ، شيرين پر،
تنهنجي لعابن جا مڙا، سڀ کان الڳ سڀ کان جدا.

ٿر جي اُنهي جي هير جو تاثير ڀري اڪسیر آ،
پر تنهنجي زلفن جي هوا، سڀ کان الڳ سڀ کان جدا.

جنت برابر خوبتر کان خوبتر آهي مگر،
تنهنجي ڳلي منهنجا مٺا، سڀ کان الڳ سڀ کان جدا.

مدهوش جي آ آرزو، ويٺو هُجين تون روبرو،
منهنجي طلب، منهنجي دعا، سڀ کان الڳ سڀ کان جدا.

بدن بخمل، پگھر خوشبُو، الا هُو هُو، الا هُو هُو،
اڪيون آهَو، نظر جادو الا هُو هُو، الا هُو هُو.

تي بي پردي جڏهن نڪتو، ته بيهي ويو سڄو رستو،
ڪرڻ ريسُون، لڳا گل رُو، الا هُو هُو، الا هُو هُو.

ڪڪر ڪارا اُلا ريندو، هليو هُپڪار هاريندو،
لوڏي رخسار تي گيسُو اِلا هُو هُو، الا هُو هُو.

گهڻن ميرن حميرن جون، وڏن پيرن فقيرن جون،
ڪسي دلڙيون ڪيڻين قابو، الا هُو هُو، الا هُو هُو.

نه مان مدهوش هڪڙو پر، وڏا ڏاها، فلاسافر،
تيا حيران هڙ سمجھو الا هُو هُو، الا هُو هُو.

رنگا رنگي رنگ پريل آ، تنهنجي چولي تي،
قدرت جي چڻ سونهن سڻيل آ، تنهنجي چولي تي.

سڀ کان نياري، نقش نگاري، گهاٽي گلڪاري،
جنت جو جنسار جڙيل آ، تنهنجي چولي تي.

هڪ هڪ مڻڪو ملڪوتي، لالون لاهوتي،
موهيندڙ مرجان مڙهيل آ، تنهنجي چولي تي.

منُ منهنجو مستان ڪيو ٿئي، حيران ڪيو ٿئي،
چٽ چٽ ۾ چڻ چاه چٽيل آ، تنهنجي چولي تي.

منهنجو چڏيئ هوش وڃائي، مدهوش بنائي،
ڪا ته الستي رمز رکيل آ، تنهنجي چولي تي.

اوتي، جڏهن به هڪڙي ست پيار جي رڪان ٿو،
 ڪاڳر تي چڻ ته پنهنجو جيو ڪڍي رڪان ٿو.
 پنهنجي وجود کان پي عزت مٺي رڪان ٿو،
 ليڪن وڌيڪ اُن کان، تنهنجي خوشي رڪان ٿو.
 ڪنهن سنگدل جي دل ۾ جو شاعري رڪان ٿو،
 سمجهو ته گگھ اونده ۾ روشني رڪان ٿو.
 هڪ ڏينهن نيٺ پنهنجو لائيندي رنگ يارو،
 هيءَ لفظ لفظ ۾ جا ڪاريگري رڪان ٿو.
 غم، درد، سور، صدمو، احساس يا محبت،
 جيڪا به شيءِ رڪان ٿو، سا قيمتي رڪان ٿو.
 تعصب انهيءَ ڪري ٿو مون سان رڪي زمانو،
 غربت جي ويس ۾ پي هستي وڌي رڪان ٿو.
 پنهنجي طبع مطابق، ڪاوڙ رکين ته پيو رک،
 پنهنجي مزاج موجب مان عاشقي رڪان ٿو.
 تنهنجي نظر ۾ چريو مدهوش ئي سهي پر،
 پنهنجي پرائي پرڪڻ جي ڪسوٽي رڪان ٿو.

فرشتا ڪٿي ويا خطا او ستائين،
ته تنهنجي به پهتي عطا او ستائين.

نشان منهنجي سجدن جا ڏر تائين هوندا،
اگر تنهنجو آ نقش پا او ستائين.

ٻڌم تنهنجي پازيبَ جو ساز دلڪش،
سڏيم دلربا دلربا او ستائين.

نظر تنهنجي پيرن جي ڌڙ آئي جيسين،
ڪئي مون به تنهنجي پُڄا او ستائين.

محبت سان مُرڪي ڪندين ها نه جيسين،
تنگيل رهندو دستِ دعا او ستائين.

قضا هوش مدهوش جا ٿي ٿين ٿا،
وٺي آئي مونکي قضا او ستائين.

ڏنم تصوير مستاني، تڏهن دل آه ديواني،
وڌو موهي اٿئي جاني، تڏهن دل آه ديواني.

صڌف جيئن وات ڪوليو تو، يا قوتي ٻول ٻوليو تو،
اوڳاچيئ لال لاثاني، تڏهن دل آه ديواني.

بلي، بيني اڪيون ابرو، بلي رخسار ۽ گيسو،
سڄي صورت آ سُبْحاني، تڏهن دل آه ديواني.

ڪنئي خوش ٿي ڪلي ديدون، ڪرائءِ اڄ عجب عيدون،
پسائءِ پاڪ پيشاني، تڏهن دل آه ديواني.

چڙهي مدهوش مدهوشي، نهوڙيم نيم بي هوشي،
وڪوڙي ويئي حيراني، تڏهن دل آه ديواني.

عجيبن کان عجب جهڙي، پڪوڙيل هڪ چني پهتي،
چنيءَ ۾ چڻ ته ويڙهيل ڪا خدائي آچي پهتي.

چني ملندي ئي آهي هن ڪري هيڏي خوشي پهتي،
جو سمجھيم اڄ محبت جي سڄڻ ڪئون خاطري پهتي.

چوان ڪيئن هيٽري پهتي ڪ آهي هيٽري پهتي،
جيڏي شهرت سندس آهي، اوڏي آ سوکڙي پهتي.

اها سانڍي رڪان ٿور روح جي پيتيءَ جي خاني ۾،
اٿم جا سون جي سنهڙن سڳن ۾ ويڙهجي پهتي.

رڳو ٻن ٽن انهن اڪرن بچائي ٿم وتو ورنه،
مايوسيءَ جي سمنڊ تائين، حياتي هئي وڃي پهتي.

ڪشش مدهوش چٽڙيءَ ۾ الائي چو ته ايڏي هئي؟
پرينءَ جا هٿ ڇهي پهتي، الائي چپ چمي پهتي.

وارن کي هُن پکيڙي، پنهنجي پناهه ناهي،
شوقِ نگاهه ليڪن ان مان به راهه ناهي.

ساروئي منهن مبارڪ چمڪيو ٿي، چنڊ وانگر،
رونق وڌيڪ ويتر زلفِ سياهه ناهي.

هُن کي ڪُهڻ جي نيت، مون کي ڪُسن جي نيت،
هُن پي نگاهه ناهي، مون پي نگاهه ناهي.

چوڻا جهليو چرئي کي چريا ته ڪين آهيو،
سا وات ڪيئن مٽيندس، جا وات چاهه ناهي.

ساري حيات ۾ آ، مدهوش مون اهائي،
پنهنجي ثواب خاطر هڪ بارگاهه ناهي.

تنهنجي وارن جو ڪوئي ورنه اجايو نڪتو،
جو وڌاءِ ڌام، اهو ڌام سجايو نڪتو.

ٻئي اکيون اهڙي طرح ساڻ پڪيون هڪٻئي سان،
جو وري ڪين سندن ونگ ورايو نڪتو.

نينهن جو مينهن اُنو منهنجي اکين مان آ مگر،
تُهنجي اک مان چو ڪجل آه سَوايو نڪتو.

مون کي ارمان پروان جو نه آهي ڪوئي،
ڏک اهو آه جو پنهنجو به پرايو نڪتو.

تُهنجي نيٺن جي سمونڊي گهرائي ۾ ٻڏي،
غرق ٿي، پوءِ به مدهوش اُجايو نڪتو.

نظرن جو چا منظر ٽڪريو،
خنجرن سان جن خنجر ٽڪريو.

گدؤ ۾ جو بند ڪيو ويو،
سر سان پٽ، پٽ سان سر ٽڪريو.

ڪنهن ڪيئن چيو، ڪنهن ڪيئن چيو،
گهر سان پيو هو جن گهر ٽڪريو.

منهنجون ساريون فتحون ٿي ويون،
جيئن ئي حسن جو لشڪر ٽڪريو.

اي يار مبارڪ باد ڏيو،
شيشئ دل سان پٿر ٽڪريو.

مدهوش چڙهي مدهوشي وئي،
ساغر سان جو ساغر ٽڪريو.

نڀڻ ڪن ته گم ٿيان،
گم ٿين ته ڇو چاهيان.

تون ته تون مگر پرين!
مان به تون ئي آهيان.

اڄ ته اهڙو پيار ڪر،
ڪا وڃي نه پانئيان.

آ، اچي اکين ۾ ويهه،
تڻهنجي آجيان ڪيان.

ڏي پري مڊهوش ڪي،
پي جيان پي پي جيان.

نيڻ پنهنجا ڄمائي، ڄمائي ڏنم،
 ڏيئ نه ٿيو ڪنڌ ٻيهر ورائي ڏنم.

پُرڪشش تو جيان ڪونه آيو نظر،
 ماڻهو، ماڻهو سان اک ملائي ڏنم.

ٻيون اهڙي مَهاندي، ڪٿي پي مليو،
 چهر و چهر و ڄٽائي ڄٽائي ڏنم.

اهڙي ڪاريگري، اهڙي صورت سُني،
 اوچتو اوچتو ڪيئن الائي، ڏنم.

دل، اڳيون، حوصلو ڪين پنهنجا رهيا،
 خير خواه سمجھي سڀ آزمائي ڏنم.

هوش قابو ڪيم پر نه قابو رهيو،
 ڪيئي مدهوش ڪيلا هلائي ڏنم.

اوهانجي نظر کان نظر ڪيئن ڇڏايان؟
سڄوئي ”نظر ۾ نظر بند“ آهيان.

سڏيم دين توکي ۽ ايمان توکي،
ازل جي عزازت به توکي ٿو پانيان.

ماڻي پڻ جھانن جي نعمت جو تحفو،
ٻئي ڪنهن کي چاهيان ته چالاءِ چاهيان.

اکين ۾ اُڪوئي ڪڍي يار گم ڪر،
هي هستي ۽ مستي گڏي ٻئي گنوايان.

آئينو آئيني جي سامهون بيهاري،
سندءِ ڀرتوي، کي پري ڪيئن هڻايان؟

خدا جي خدائي ۾ جيڪو نه ماڻيو،
اهو عشق مدهوش ڪاڻي لکايان؟.

جواني تي پهچي ڏنا حسن هوڪا،
ته ڦرجڻ جي سڏئي نه پئي دوستو ڪا.

اڃا سُور نڪتا نه ها ڀروڪا،
اڪين تي رکيا مون کڻي غم اڄوڪا.

ڀلا ڪيئن وساريان اهي وارڏائون،
مڙهيل من جون ميخون، ڪتل قرب ڪوڪا.

ايندڙ نيٺ جاني، انهيءَ آسري تي،
چڏيم خاص کولي، اڪين جا جھروڪا.

زمانو جون ٽوڪون، رهيون راهه روڪون،
ته پي موت کاڌي نه مدهوش توڪا.

سڄي عمر آهي مڙهي وئي ملامت،
اچي اڄ ته آت ڏيو دوستو ڪا.

ساماڻو گلابي گلاب، الله الله
عروجن تي پهتو شباب، الله الله.

خماريل خماريل شرابي نگاهون،
حيا الله الله، حجاب، الله الله.

اڏاري ڇڏيائين عقل هوش منهنجو،
هٽيائين منهن تان نقاب، الله الله.

مٿان هيٺ تائين هٿين پيرين سهڻو،
سڄي جو سڄو لاجواب، الله الله.

ٿيان چو نه مدهوش ان جي جهلڪ سان،
ڏسڻ شرط مائيم ثواب، الله الله.

يار مون کي مون يار کي مشهور ڪيو،
پيار ڏئي تئون پيار کي مشهور ڪيو.

ڪا به اڳي ڪنهن جي به سڃاڻپ ڪانه هئي،
عشق اچي اظهار کي مشهور ڪيو.

مون نه ڪڇيو هن پي نه ڪڇيو، هاءِ مگر،
ديد اٽڪي اقرار کي مشهور ڪيو.

دل جي عيوض دل هن به ڏني، مون به ڏني،
واءِ وٺي واپار کي مشهور ڪيو.

پيار ڪيم، پيار سندو پرچار ڪيم،
لوڪ تڏهن ڪردار کي مشهور ڪيو.

پاڻ سڄڻ مدهوش جي گهر پير ڌري،
قرب ڪري بيڪار کي مشهور ڪيو.

سڄڻ تنهنجي نظر جو پال ٿي ويو،
زماني ۾ بلند اقبال ٿي ويو.

هٿس پتڪيل مگر تنهنجين اکين جو،
اشارو خاص استعمال ٿي ويو.

ڏسي توکي پرين، هيٺي بدن جو،
خوشيءَ مان رنگ ڳاڙهو لال ٿي ويو.

ڪيان تنهنجي ملڻ جي ڳالهه ڪهڙي؟
غمن وارو به آخوش حال ٿي ويو.

اهو درجو تڏهن مليو جڏهن کان،
هٿن جو حال پائيمال ٿي ويو.

خدا شاهد اوهانجي دوستيءَ ۾،
اچي مدهوش مالا مال ٿي ويو.

آ، هڪ ٿي وڃون، هُون هان نه رهي،
”تون، تون“ نه رهي، ”مان، مان“ نه رهي.

چقمق بڻجي چُھٽون چنمبڙون،
جيئن ڪا به وڻي وچتان نه رهي.

جوڙيون اهڙي دنيا، جنهن ۾،
اوريان نه رهي، پريان نه رهي.

ڪوئي ڪنهن تي اڱر نه ڪڍي،
جهيڙو جهيڙو ڪنهن سان نه رهي.

تون مون سان خوش، مان توهان خوش،
ڳڻتي ڪنهن جي طرفان نه رهي.

مدهوش ڪي ڪرا هڙو قابو،
مدهوش پري توکان نه رهي.

نظر کي کيميا ڄاڻم، سڄڻ کي جانِ جانِ ڄاڻم،
وڻي ويڇو نه ڪو هُن جي ۽ پنهنجي درميان ڄاڻم.

زماني جي هوا روڪيو، ته پي وڌندو رهيس اڳتي،
جواڻڪيو راهه ۾، اُن کي گمانِ رائيگان ڄاڻم.

وري پيهر نه ٿيو محسوس، تاب هجر جو جهولو،
جڏهن هُن جي ڪرم جو سائبان سر جي مٿان ڄاڻم.

گهڻو ئي دشمن هئي برغلائن جي ڪئي ڪوشش،
مگر دشمن کي دشمن، مهربان کي مهربان ڄاڻم.

ڏنو ويو دوستو! ڪون و مڪان منهنجن هٿن ۾ هو،
حضورِ يار ۾ پهتو ته خود کي لامڪان ڄاڻم.

نه ڪا مستي رهي منهنجي نه ڪا هستي رهي منهنجي،
جڏهن مد هوش سانده گڏ، پرين کي پاڻ سان ڄاڻم.

ڪجهه نگاهن ڦريو، ڪجهه ادائن ڦريو،
هوش ساروئي دلبر جي، دائن ڦريو.

ڪنهن پڇيو ڪنهن اٿي ڦر ڪئي، مون چيو،
”حسن جي حاڪمن ۽ خدائن ڦريو“.

ها، وڏي ڍنگ سان ويڙهجي سيڙهجي،
آهي زلف دُٽا جي پلائن ڦريو.

پير پيڙيون ٿيون، هٿڪڙيون پي چٽيون،
هُن جي وارن وڏن جي هوائن ڦريو.

مون جو مُرڪي ڏٺو، هن به مُرڪي ڏٺو.
مون کي مدهوش اهڙين عطائن ڦريو.

ذات خالق جي صفائن ۾ ڏسو،
هن لڪل هستي کي ماڻهن ۾ ڏسو.

طالبو! هن ۾ ڏسو، هن ۾ ڏسو،
جنهن ۾ چاهيو حسن کي ان ۾ ڏسو.

سجده گاهن ۾ سدائين، پر گهڙي،
حسن وارن جي نگاهن ۾ ڏسو.

ويجهڙي کي ڏور چوڻا ڳوليو،
دل کي کولي، دل جي جاين ۾ ڏسو.

عاشقن هن کي ڏٺو آواز ۾،
پل توهان وزن نمازن ۾ ڏسو.

اي بهارو! ناز چاتي ٿيون ڪيو،
لطف زلفن جي هوائن ۾ ڏسو.

روبرو ڏسجي نٿو مدهوش، سو،
دلربائن جي ادائن ۾ ڏسو.

ٻن وجهي نفرتون، ماڻجن محبتون،
محبتون، چاهتون، نعمتون، برڪتون.

ڇو ميارون ڏيون، ڇا جالڪا ڪيون؟
هُونءِ به تون، هيئن به تون، تون به تون، مان به تون.

ميخ سان من مڙهي، قرب سان دل ڪڙي،
جيءُ سان جيءُ جڙي، آتہ گڏ سڌ وٺون.

اير ڇڏ، غير ڇڏ ۽ وڌيون وير ڇڏ،
مُحَب سڀ مير ڇڏ، ڏي اچي آڻتون.

آتہ ڳالهيون ڪيون، ڪي پُراڻيون نئون،
ويھ ورجائيون، عشق جون عادتون.

گوش مدهوش ڏي، اي منا ڪو ته ڏي،
هن جُهڙيل ۽ جڏي، جون اٿئي پارتون.

وڏي آھِ نعمتِ اوهانجي محبت،
تو سمجھان سعادَتِ اوهانجي محبت.

مڙيون مالِ ملڪيت، نہ دنيا جي دولت،
لڳي ٿي غنيمت، اوهان جي محبت.

ڪندس آءُ ڪاڏي حرمِ حُور ھاڻو،
منهنجي لاءِ جنتِ اوهان جي محبت.

هٿُ هوڏ هستي، وئي مون کان وسري،
جڏهن ٿي عنايتِ اوهان جي محبت.

زمانِي ۾ مدهوش مشهور ٿي ويو،
چڏي بخشي، شهرتِ اوهان جي محبت.

جنهن محبت ۾ عقيدت ناهي،
تنهن ۾ ڪائي به حقيقت ناهي.

مان عبادت جو صلو ڪيئن طلبيان؟
ڪجهه گهرڻ عشق جي فطرت ناهي.

پنهنجي سجدن جو واپاري ناهيان،
ڪائي جنت جي ضرورت ناهي.

آءُ تنهنجو ۽ تون منهنجو آهين،
ڇا، اهو قرب غنيمت ناهي.

ڪوئي انسان نٿو انسان رهي،
جيڪڏهن ان ۾ محبت ناهي.

روز مدهوش ڪي ٿو ڪين چو ٿو،
توڏئي يار جي صورت ناهي.

محبت جي قبا، بدلائيان ڪيئن؟
قبا ۾ ٿم خدا، بدلائيان ڪيئن.

فنا مان لافنا چاهي ڪرڻ ٿو،
سڄڻ جي هيءَ رضا، بدلائيان ڪيئن؟

هُجن ڪي ڏوهه جا ڪم، سي ڇڏي ڏيان،
عقيدا عشق جا، بدلائيان ڪيئن؟

ڪري جا روح ڪي تازو ته اهڙي،
شفا واري دوا بدلائيان ڪيئن؟

ڇڏي هُن جي نظر جي چانوَ ٿڌي،
وڃي ٻاهر هوا، بدلائيان ڪيئن؟

هزارن انتظارن بعد مدهوش،
وصالن جا مزا بدلائيان ڪيئن؟

محبت چيز قيمتي ڪانهي،
مگر ڏن تي ڪٿي ڪٿي ڪانهي.

ڏنو جنهن سر انهيءَ ڪئي حاصل،
سوا سر جي، ته ڪنهن وٽي ڪانهي.

محبت جو ثبوت پيو ڪهڙو؟
نظر ۾ ايندي ڌرتي ڪانهي.

اها انسانيت ئي ڪانهي ڪا،
جيڪا هن رنگ ۾ رتي ڪانهي.

حضورِ عشق ۾ رهي حاضر،
ڪائي رهندي ستي جتي ڪانهي.

هڪر مدهوش ڪا ٿئي پئي دل،
ته پوءِ لڳندي وري جتي ڪانهي.

تنهنجي ناز وادا ۾ گم آهيان،
جن جمال خدا ۾ گم آهيان.

موت کي هٿ اچي سگهان ها پر،
صورت دلربا ۾ گم آهيان.

سوچ ۾ گم ڪري وري مون کان،
تون پڇين ٿو ته ڇا ۾ گم آهيان.

لوڪ ڇا ڇا گهري سندس مرضي،
مان ته تنهنجي دعا ۾ گم آهيان.

ها، ڪئي تو منا جتي، مُرڪي،
مان اُتي اڄ به ها ۾ گم آهيان.

هيءَ وڏي منهنجي خوش نصيبي آ،
پيار جي هو هوا ۾ گم آهيان.

روز مدهوش ٿي وڃان ٿو،
روز تنهنجي پڇا ۾ گم آهيان.

جنهن جي سيني ۾ پيار ڪونهي ڪو،
سو اسان ۾ شمار ڪونهي ڪو.

عشق جو تاج ڏي نه اُن کي، جو،
خوار ٿيو بار بار ڪونهي ڪو.

غم جي ماريل جي غمگساري ڪر،
ڪير پيو غمگسار ڪونهي ڪو.

تون جو ناهين ته تنهنجو غم گڏ آ،
تنهن ڪري انتظار ڪونهي ڪو.

غير سان حالِ دل نه ڪر هرگز،
غير تي اعتبار ڪونهي ڪو.

هوشُ مدهوش ۾ ڏسي پوءِ چئو،
تير ٿيو آ پار ڪونهي ڪو.

ڏي اڃا پيار گهڻو، پيار گهڻو، پيار گهڻو،
پيار تنهنجو آ، مڻا يار مزيدار گهڻو.

پيو مونکي ڪجهه نه ڪپي، ڪجهه نه ڪپي، ڪجهه نه ڪپي،
تون ئي منڻار مڻو آهين اکين ڏار گهڻو.

رو برو وينو هجين، وينو هجين، وينو هجين،
دلرباديد ڪي درڪار آ ديدار گهڻو.

تواڳئي خوب وڻين، خوب وڻين، خوب وڻين،
اي مڻيادار نه ڪر هار ۽ سينگار گهڻو.

تو مڻان ناز اٿم، ناز اٿم، ناز اٿم،
چو ته آهين تون سچو يار وفادار گهڻو.

سارو سنسار گهمي، آءُ گهمي، آءُ گهمي،
همڙو ملندءِ نه پرستار طلبگار گهڻو.

قرب جو ڪر ڪو ڪرم، ڪر ڪو ڪرم، ڪر ڪو ڪرم،
آهه مدهوش گنمگار خطاڪار گهڻو.

چون ٿا حسن جي آ، هيءَ سموري دلڪشي دوکو،
مگر نادان منهنجي دل، قبولي ئي ٿئي دوکو.

خدا خود آدميءَ ۾ دلڪشيءَ جو رنگ ڀريو آ،
ٿيان ڪافر، اگر سمجهان، وجودِ آدمي دوکو.

اجايو عشق تي الزام آ ورنه حقيقت ۾،
نه معشوقي فريب آهي، نه ڪائي عاشقي دوکو.

انهيءَ جي ڳالهه ۽ اقرار تي ايمان ڪيئن آڻيان،
نظر جنهن کي اچي ٿي پنهنجي دنيا ئي سڄي دوکو.

منحبت پاڪ جذبو آ، انهيءَ جذبي کي ورجايو،
جو هن جذبي کان سگهيو آ، نه ڪنهن کي پي ملي دوکو.

سمائل روح ناهي جيڪڏهن مدهوش شعرن ۾،
ته اهڙي قسم واري آ سموري شاعري دوکو.

پاڻ پنهنجو سگهيس نه مان ڳولي،
پر لڌم نيٺ تو وٽان ڳولي.

پيار جو دڳ سڌو سنئون آهي،
پيچرا ڪوئي چو نوان ڳولي.

ڌار ناهيون مگر بهاني سان،
روح ڪي روح ٿو اڃان ڳولي.

پنهنجي دل ۾ تلاش نه ڪريان،
تو ڪي سگهيو ڀلا ڪٿان ڳولي.

ٿو خدا پي ملي وڃي آخر،
جيڪڏهن ڪو ڌيان سان ڳولي.

سُونهن جي بارگاه کان ٻاهر،
ڪوئي مدهوش ڪي متان ڳولي.

حياتي ريت اهڙي حسرتن ۾ آزمائي وئي،
 هٿن ۾ چٽ ته ڪا شيءِ ڏئي، وري واپس ورائي وئي.
 مسيحاڻي جي خاطر ڏيڍ ڏيڍن سان ملائي وئي،
 مگر منهنجي ڏکائيل زندگي وِتر ڏکائي وئي.
 ڪيو قتلام هن تڏهين، چيو ڪجهه پي نه ڪنهن هن کي،
 مون کان مس آه، آنڪتي، ته واويلا مچائي وئي.
 عقيدت مان سڄڻ جي شهر کي ڪعبو مڃيو مون پر،
 چريو سمجهي، سموري شهر جي خلقت ڪلائي وئي.
 اڳڻ منهنجي تي هو مهمان ٿي آيو ته ڇا آيو،
 نه اظهارِ تمنا ٿيو، نه محفل ئي مچائي وئي.
 نه مجبورن تي هيئن الزام هرجائي هجڻ جا هن،
 سسي در در تي تنهنجي ئي ڪري آهي جهڪائي وئي.
 چيو مَرجهائجن کان پوءِ گلن پنهنجي مُقدر کي،
 ”تڙياسين دامنِ صحرا ۾ خوشبوئي اجائي وئي.“
 متان مُرڪون پسي لب تي چئو مدهوش خوش آهي،
 غمن کي دل ۾ دفنائي، خوشي آهي ملهائي وئي.

هڪ رات لاءِ يار جي مهمان ٿي پوي،
بيمار دل جي درد جو درمان ٿي پوي.

پيرا پري اچڻ جي عنايت اگر ڪري،
خوشبوم تار دامن، ايوان ٿي پوي.

شوخي ادا ڪري ته تباهيون مچي وڃن،
مُرڪي ڏسي ته موت به آسان ٿي پوي.

والله هن جي مصحفِ رُخسار کي ڏسي،
تازو توانو روز ٿو ايمان ٿي پوي.

دلبر جي تر جون ڪهڙيون ٻڌايان ڪرامتون،
ڪافر ڪٿو ڏسي، ته مسلمان ٿي پوي.

پهري قباءِ عشق نه مدهوش لاهجي،
توڙي هزار چاڪ گريبان ٿي پوي.

عشق ۽ آرام، ممڪن آ ڪٿي،
ڪو هڻي هيءَ هام، ممڪن آ ڪٿي.

حڪمراني ٿي هلي پئي حسن جي،
حسن تي الزام، ممڪن آ ڪٿي.

جيئن وڃائي ٿو رکين منهن تي ڪڪر،
صبح مان تيئن شام، ممڪن آ ڪٿي.

ڪوڙ ۽ سچ پاڻ ۾ گڏجي رهن،
ڪفر ۽ اسلام، ممڪن آ ڪٿي.

پاڻ ۾ ڀرتل هجن، غم ۽ خوشي،
مُرڪ ۽ ماتام، ممڪن آ ڪٿي.

مان ڇڏيان مدهوش لاهي جسم تامن،
عشق جو احرام، ممڪن آ ڪٿي.

دوست ڪنهن کان جدا خدا نه ڪري،
ڪنهن کي هيءَ غم عطا خدا نه ڪري.

تنهنجي در جو بڻيو آهيان فقير،
پئي جي در جو گدا خدا نه ڪري.

منهنجو سينو ڳيا ڳيا ٿي وڃي،
تير تنهنجو خطا خدا نه ڪري.

روز محشر سواءِ تنهنجي پي،
ڪائي مون کان پڇا خدا نه ڪري.

منهنجي نظرن ۾ تون هُجين هر دم،
هڪڙي ساعت قضا خدا نه ڪري.

تو کي ويهاري سامهون مدهوش،
ڇا ڪري جي، خدا خدا نه ڪري.

هزار جفليون هڻي زمانو، اسان تي ڪوئي اثر نه پوندو.
گلا جو بڻجي وڃون نشانو، اسان تي ڪوئي اثر نه پوندو.

ڪريل ڪي ڪرندو ڏسي ڇڏي ڏيو، مُئل ڪي ماري پلي ڇڏي ڏيو،
بنائي پنهنجو ڪوئي بهانو، اسان تي ڪوئي اثر نه پوندو.

ڇڳي نظر سان نه ڪونهاري، چريو پڪاري ته پيو پڪاري،
سڏي ته ڪوئي سڏي ديوانو، اسان تي ڪوئي اثر نه پوندو.

سچي محبت سھائي ڪيئن، اها حقيقت لڪائي ڪيئن؟
پلي ته سچ ڪي سڏيو فسانو، اسان تي ڪوئي اثر نه پوندو.

ڪنديون اي مدهوش تھمتون ڇا، مخالفن جون مُصیبتون ڇا؟
خدا ڪندُن پيو خراب خانو، اسان تي ڪوئي اثر نه پوندو.

سڪ، سُور سودا، سوز جي لقمان کي ڪهڙي خبر،
درد ريءَ بي درد ڪنهن انسان کي ڪهڙي خبر.

طاقت نه آهلاطون جي، ترياق ۽ معجون جي،
بارش برهه باطون جي، بيگان کي ڪهڙي خبر.

علاج لڪ اظهار ٿيا، جوڙي طبيبن تيار ڪيا،
سي برهه سڀ بيڪار ڪيا، بي ڌيان کي ڪهڙي خبر.

ضديت نه آڏيڪار بي، مجبواُمر آهي ربي،
قائم محبت ڪيئن ڪبي، شيطان کي ڪهڙي خبر.

غم جو پيالو نوش ڪر، خامن اڳيان خاموش ڪر،
مدهوش ٿي تون هوش ڪر، حيوان کي ڪهڙي خبر.

محبوبَ جي نظرن جو جڏهن جام ملي ٿو،
آرام ئي آرام ئي آرام ملي ٿو.

هيءَ دل تي چوي يار انهيءَ پار اُڏامان،
هن قرب جي قيدي کي جو پيغام ملي ٿو.

اُن در تي اڪيون پير ڪري چو نه اچان مان،
جت واءِ اڳيان صاد الف لام ملي ٿو.

چشمَن سان ڏٺي بوسو رڪان ساهه ۾ سانڍي،
محبوبَ وٽان مون کي جو انعام ملي ٿو.

بيداد به محفل ۾ ڏئي داد چيو هيئن،
مدهوش جي اشعار ۾ الهام ملي ٿو.

سامهون سڄڻ هجي ۽ نظر ۾ نظر هجي،
پنهنجي خبر هجي نه ڪي پئي جي خبر هجي.

چاهيان اهو نٿو ته ڪو جنت ۾ گهر هجي،
دلبر جو در هجي ۽ سندس در تي سير هجي.

هاريو ڪٿي نه آه محبت ۾ ساربو،
مون ڪي لڳي پلي ڪس توڙي ڪثر هجي.

بيشڪ ڏجي انهيءَ ڪي سڀنيو سڌو ڪري،
جنهن جي اکين جي تير ۾ ڪوئي اثر هجي.

پيو ڪجهه هجي، هجي نه هجي راه عشق ۾،
پنهنجي يقين سان گڏ سڪ جو ثمر هجي.

هن جي نگاهه مست ۾ مدهوش ٿي وڃان،
اهڙو مزو هجي ته مزو عمر ۾ هجي.

نظر، نظر سان ملائي، ڦريون هليو ويو دل،
نقاب رخ تان هٽائي ڦريون هليو ويو دل.

نرالي ناز وچان هو، نشيلا نيٺ ڪٿي،
لبن تي مرڪ نچائي، ڦريون هليو ويو دل.

ڪيان ته نيٺ ڪيان ڇا، وچان ته ڪاڏي وچان؟
اندر ۾ آڳ لڳائي، ڦريون هليو ويو دل.

سوا گهڙي جي ملاقات ۾ ڪري قابو،
اُتيئي ڪنڌ ورائي، ڦريون هليو ويو دل.

نگاه ناز سان مدهوش جو قرار ڪسي،
ديوانو مست بنائي، ڦريون هليو ويو دل.

حسن جي شاهڪار جو درشن،
آهي پروردگار جو درشن.

سموري روپ کان وڌيڪ آهي،
منهنجي گل غدار جو درشن.

ڪاٿي جنت جو خوش نما منظر،
ڪاٿي جان بهار جو درشن.

تو وجهي، سنڌ سنڌ هوناري،
هائ نيئن جي نار جو درشن.

روربرو جيڪهن هجي ساجن،
ڇا ڪبو آريار جو درشن.

آهي مدهوش لاءِ بس ڪافي،
روبرو روءِ يار جو درشن.

اک اک سان ملي، پيو ڪجهه نه ملي،
هُو خوش ٿي ڪلي، پيو ڪجهه نه ملي.

الله ڪري، ڪو بخت وري،
ٿيان هُن جي بلي، پيو ڪجهه نه ملي.

محبوبُ نظر ڪا تيز اثر،
سامهون اُچلي، پيو ڪجهه نه ملي.

مَن رات رهو، هڪ حرف اهو،
واتان اُڪلي، پيو ڪجهه نه ملي.

ٿيون مست ائين، سانوڻ جو جيئن،
دريا اُٿلي، پيو ڪجهه نه ملي.

پيوناز منجهان، مدهوش اڳيان،
ٿهلي ۽ ٿلي، پيو ڪجهه نه ملي.

دوبندو ڏيڏون ملڻ سان آه مدهوشي ملي،
 ڊهه ٻڌه درشن ڪرڻ سان آه مدهوشي ملي.

پئين اڪيون پڪجي وڃڻ سان آه مدهوشي ملي،
 چاهه مان چڙهي پوڻ سان آه مدهوشي ملي.

گهري، گهري، گهاتي گهاتي، عبرين ۽ مُشڪبار،
 زلف جي خوشبو سنگهڻ سان آه مدهوشي ملي.

نيهن آهين يا نظارو، ڇا به آهين اي پرين!
 خود خدا تو ۾ ڏسڻ سان آه مدهوشي ملي.

پير جي نينهن کان وٺي اي دلربا چوڻي ٿي،
 سونهن تنهنجي کي چمڻ سان آه مدهوشي ملي.

مفت ۾ اعزاز هيءَ مدهوش کي ناهي مليو،
 اي سڄڻ سڀ ڪجهه ڏيڻ سان آه مدهوشي ملي.

لطفِ درشن جي سڄي ان کي خبر هوندي آ،
جنهن جي، نظرن ۾ نظر بند، نظر هوندي آ.

ديد جي قيد جو انڌن کي ڀلا ڪهڙو پتو،
ديد ۾ ڪهڙي نموني جي اُلر هوندي آ.

ڪين هلندو آ هتي ڪفر جو ڪوڙو دندو،
دل جي هن ديس ۾ پيارن جي پچر هوندي آ.

روبرو ڳالهه ڪبي آه سڌي سنئين کولي،
دل اچي آ ته اگر ۽ نه مگر هوندي آ.

ڪُجهه ڏبو آ ته ڏيڻ ڪاڻ ڏئي ڇڏبو آ،
ڇو ته مدهوش انهيءَ کس ۾ ڪثر هوندي آ.

اک سان اک اڙي نه رهندي،
ڪا مزي جي گهڙي نه رهندي.

دل جو زنجيرُ ويندو اڪڙي،
جي ڪڙيءَ ۾ ڪڙي نه رهندي.

سا هٿئون ڇيڙو ويندي نڪري،
جيڪا جيءَ سان جڙي نه رهندي.

هانومان غير لوءِ ٻو، تڏهين،
هانوتي رت ڳڙي نه رهندي.

مون کي مدهوش ڪير چوندو؟
جي سور جي ڏم ڌڙي نه رهندي.

اڃ اوچتو اٽڪل ڪري وئين دل ڪڍي، دل جا ڌڻي،
 ناوڪ نگاهُن جا سڌا، سامهون هڻي، دل جا ڌڻي.

محبوب آ، جنهن ڏينهن توسان اک اڙي ۽ دل جڙي،
 ان ڏينهن کان پوءِ ڇيز ڪا ناهي وڻي، دل جا ڌڻي.

ڪاٺ پيٺ، مُرڪڻ ڪلڻ ۽ زندگيءَ جي هر خوشي،
 سڀ ڪجهه لڻي وئين ڏيد سان ڏاڙو هڻي، دل جا ڌڻي.

تيئن تيئن ڪرين تُو قيد ۾ قابو ڪڙي، جانب جڙي،
 جيئن جيئن سنوارين وار تُو ڏيئي ڦڻي، دل جا ڌڻي.

مجبور هن مدهوش سان، هي هيترا ليڪا نه ڪر،
 ڇاڪاڻ جو آهي سندءِ پيرن پڻي، دل جا ڌڻي.

وارو ڪر، واور ڪر، اڪڙين جو اشارو ڪر،
نڪري نه وڃي هيءُ دم، اڄ عام نظارو ڪر.

بيمار محبت کي درشن جي ضرورت آ،
بي موت مران ٿو پيو، اڄ موت تي مارو ڪر.

يا منهنجو ٿي وڃ مالڪ، يا پنهنجو بنا نوڪر،
ڪوئي ته پلا روشن، قسمت جو ستارو ڪر.

مون عيب پري عاصيءَ جا عيب ڏسي ايڏا،
تون پنهنجي عنايت کي، دلبر نه ڳلارو ڪر.

ويجهو ٿي اڃا ويجهو، مدهوش جي ويجهو،
هن سڪ جي سڪايل کان، ايڏو نه ڪنارو ڪر.

تنهنجو درشن عطا نه ٿيندو آ،
روح خوش اي منا نه ٿيندو آ.

ڏينهن سارو ڏسائين ويٺو ته به،
تو مان ڏي دلربا نه ٿيندو آ.

توڙي ٿيندو ڳيا ڳيا آهيان،
ساهُ توکان جدا نه ٿيندو آ.

پيارُ اهڙي سچي عبادت آ،
جنهن جو سجدو قضا نه ٿيندو آ.

تنهنجي مدهوش کي ڪڏهن پي حاصل،
ڪو مزو تو سوا نه ٿيندو آ.

پيارُ ڪر پيارَ ۾ حياتي آ،
ورنه آزار ۾ حياتي آ.

مُرڪي ها ڪر ته ٿئي مسيحتي،
چو ته هاڪار ۾ حياتي آ.

ويه ساهون شبابَ جي صدقي،
يار ديدار ۾ حياتي آ.

خوب ٿيو، مون نه تو وٽان گڏيو،
جيت کان هارَ ۾ حياتي آ.

خشڪ ٿيندين ته موت ماريندو،
ميگه ملهار ۾ حياتي آ.

وار مدهوش تي اڃا پي ڪر،
تنهنجي هر وار ۾ حياتي آ.

ٿي نه ٿون پري پري،
تو سوا نٿي سري.

آته روح خوش ٿئي،
آته دل نري نري.

ڪيئن وساريان پرين،
ياد آن ذري ذري.

هجر جي آلا ڪري،
باهه ٿي پري پري.

دم نه هيءُ ٿئي پوي،
آسرا ڪري ڪري.

پنهنجي مدهوش ڏي!
پير آءُ پري پري.

مزاجُ يار جو بگڙيل گهڻو گهڻو، آگهڻو،
مگر هي روح به جڪڙيل گهڻو گهڻو، آگهڻو.

ڪيان هزار ٿو حيلًا، ڇڏايان جان مگر،
وڪڙ ڪو زلف جو وڪڙيل گهڻو گهڻو، آگهڻو.

دماغ و دل نه رڳو، منهنجي سنڌ سنڌ سڄو،
پرين جي پيار ۾ پڪڙيل گهڻو گهڻو، آگهڻو.

لکي لکي نه لکي ڪوئي داستانِ سندر،
قصو جهان ۾ پڪڙيل گهڻو گهڻو، آگهڻو.

پڇو نه حالتِ مدهوش جي خبر نه پڇو،
ويچارو عشق جو اُڇڙيل گهڻو گهڻو، آگهڻو.

او هر جائي! نظر هڪ جاءِ اٿڪائي ٿڪائي ڏس،
گهڙي هڪڙي ۾ ساري زندگي جو لُطف پائي ڏس.

تڪي تون ديدَ سامهون، ديد پنهنجي جهڪائي ڏس،
اهو دلبر جي درشن جو، مزدو پيهر ورائي ڏس.

اگر اُميد پُختي ٿئي، اچڻ وارو اچي ويندو،
ڏيو سِڪ جو جلائي ڏس، اکيون پنهنجون وڇائي ڏس،

تصور ذهن تنهنجي مان، جُڏائي جو ويندو نڪري،
صُبح سانجهي سڄڻ جي دم سان دم پنهنجو ملائي ڏس.

زمانبي ۾ ادا! انسان آ مجبور فطرت کان،
پلي تون آزمايل ڪي، وري پي آزمائي ڏس.

ڪٿوري، خُون توڙي عشق لڪندو ڪينڪي آهي،
پلي مدهوش تون پنهنجي خبر لوڪئون لڪائي ڏس.

دَر دَر سڻايان حال، مناسب نٿو لڳي،
آي آي چريا خيال، مناسب نٿو لڳي.

ڪائي گهڙي ته روح کي ريجھائي ڪٿي،
چارئي پھر ملال، مناسب نٿو لڳي.

سودو سچو به تون ته سوداگر سچو به تون،
گوليان پيو دلال، مناسب نٿو لڳي.

سامھون قيام تائين، نگاھون ڪُپي وڃن،
ھڪ منت جو وصال، مناسب نٿو لڳي.

ڪا چيز ڪائنات جي پيٽڻ جي واسطي،
آڻي ڏيان مثال، مناسب نٿو لڳي.

پنھنجا وتان ٿو سُور پٽيندو جھان ۾،
ڪنھن جي ڪريان مقال، مناسب نٿو لڳي.

مدھوش جي ته حال جي ساري خبر اٿئي،
ٻئي کي ڪريان سوال، مناسب نٿو لڳي.

زور منهنجون ڏسي وفاداريون،
شوڻ جون پيون جھڪي جفاڪاريون.

صاب اڄ پئجي ويون سڀئي ساريون،
جبرجي ڪيم حسن جون پرستاريون.

هي اڇوڪيون ڪٿي ڪٿيان ڪهڙيون،
پنهنجي محبوب جون نظرداريون.

اوريون اڄ ڳجهيون ڳجهيون ڳالهيون،
پياريون پياريون، مزي مزي واريون.

جلد واپس خدا ڪري ته نه وڃي،
چو ته مس مس اٿم اڪيون ناريون.

عرض مدهوش جا اگهامي ويا،
نيٺ ويون مڙجي گنهگاريون.

خودي مٿايم ته بي خودي جو مزدو اچي ويو،
 مرڻ کي ماريم ته زندگي جو مزدو اچي ويو.
 مقام انسانيت کي جنهن دم سمي سڃاڻم،
 خدا سڃاڻڻ جي آگاهي جو مزدو اچي ويو.
 جهان جي هر ذري ذري کي عظيم سمجهيم،
 ته مون کي پنهنجي تونگري جو مزدو اچي ويو.
 سفر ۾ هلندي هُن ڳالهايو نه مون ڳالهايو،
 ته پي سفر ۾ مسافري جو مزدو اچي ويو.
 ڦٽي ڦيرائي سياهه چوڻو، حسين منهن تان،
 پري ڪيائين ته روشني جو مزدو اچي ويو.
 فراق واري گهڙي به مون لئه عذاب هئي پر،
 وفا جو نڪتو جڏهن نتيجو، مزدو اچي ويو.
 سڄڻ سڀا جهو اکين اڳيان هو، ته پي وڻي هئي،
 وصال ٿيندي ئي عاشقي جو مزدو اچي ويو.
 کلي جو مدهوش جي اڳيان هُن ڪنيون نگاهون،
 ڪراڙين ۾ وري وهي جو مزدو اچي ويو.

اگر دل ۾ ڪو سور سرجي ته سرجي،
نه ڪنهن تي ڏمرجي، نه ڪا آهه ڀرجي.

ٻيڙ جي ٻارڻ جيئن ڪڏهن ڪين ٻرجي،
تڏي چانو وانگر سدائين پيو نرجي.

محبت جي رازن ۽ رمزن جي هرگز،
ڪڏهن ڪنهن اڳيان، ڪين ٻاڦور ڌرجي.

اهل روح پنهنجي جي خوراڪ رکجي،
اچي غم ته پئجي، اچي چڙ ته چرجي.

وڃي پوءِ سامهون، سڄڻ جي، سهڙجي،
وڳو پيار جو پهريائين، پهرجي.

ڏٺي پير پيرن مٿان پار پئجي،
خطرناڪ رستو، ٿي گونگو گذرجي.

ڪري وائڪا سور ڦهلائجن ڇو؟
چڱو آ ته مدهوش، چپ چاپ مرجي.

پاڻ، جنهن کي به ڏنڻه پيار گهرائي گهر ۾،
سو وري کين وريو هوش ورائي گهر ۾.

تون اچين يا نه اچين، يار تڏهن پي توله،
آجيان جا مون ڇڏيا گل وچائي گهر ۾.

تُهنجي آمد جو ٻڌم، شور سڄڻ پاڙي ۾،
تنهن ڪري پنهنجي ڇڏيم، نند ڦٽائي گهر ۾.

مون زماني جي خدائن جو بگاڙيو چاهي؟
پنهنجي محبوب جي تصوير لڳائي گهر ۾.

زندگي آهه گذرا هڙي نموني ٿي وئي،
عمر گهاري مون هجي ڇڻ ته پرائي گهر ۾.

چاهه تُهنجي کي آمد هوش رکيو اهڙي طرح،
جيئن چڱي چيز ڪا رکبي آ لڪائي، گهر ۾.

ايترو چو در بدر دلبر زماني ۾ هُجان،
مان اڳر سوگهو رکيل دل جي خزاني ۾ هُجان.

واءُ جو جُهو ٿو هُجان، يا چند جو ڪرڻو هُجان،
ڪنهن طريقي يار تنهنجي آستاني ۾ هُجان.

روز پيو لڻڪان لُڏان ۽ روز پيو ڇاتي ڇهان،
ڪاش! اي محبوب تنهنجي ڳل جي ڳاني ۾ هُجان.

لُطف توکي پي ملي، مان پي مزو ماڻي وٺان،
تير تون هڻندو رهين ۽ مان نشاني ۾ هُجان.

ڇو نظر ڪنهن جي لڳي مدهوش تنهنجي کي مٺا!
جيڪڏهن ڪارين اکين جي قيدخاني ۾ هُجان.

توسوا جاني جيان ڪهڙي طرح،
 ڏيئي ڪري ڪاوان پيان ڪهڙي طرح.

توڪي سرءِ ساهه جو سائين سڏي،
 ڏوهه ڏوراپو ڏيان ڪهڙي طرح.

پيار جو ويندو ڀرم سارو ڪلي،
 هيءُ ڀردو لاهيان ڪهڙي طرح.

مان ذرو تون آفتاب آهين منا،
 توسان سينو ساهيان ڪهڙي طرح.

هر ڪهين سان ٿو ڪلي مرڪي ملان،
 پير غم جا ڏاهيان ڪهڙي طرح.

حال محرم ٿي ڪڏهن مدهوش کان،
 هيءُ پڇين ها، ”آهيان ڪهڙي طرح“.

عاشقن تي آفتون ٿيون اچن، پر تڏهن به خوش لڳا ٿا وٽن،
سو گلائون غيبتون ٿيون اچن، پر تڏهن به خوش لڳا ٿا وٽن.

عشق جي نه ڄاڻ هلڪي پري، عشق ۾ وري وري او چري،
شامتون قيامتون ٿيون اچن، پر تڏهن به خوش لڳا ٿا وٽن.

دمبدم هزار غم ۽ الم، روز روز آ ستم تي ستم،
ذلتون مُصِيبتون ٿيون اچن، پر تڏهن به خوش لڳا ٿا وٽن.

ڪي ننڍيون ته ڪي وڏي مان وڏيون، هر طرف کان ڊوڙنديون ڊوڙنديون،
دُشمنيون عداوتون ٿيون اچن، پر تڏهن به خوش لڳا ٿا وٽن.

خوفناڪ پُر خطر وقت جون، مُشڪلون ڏکئي مان ڏکيون،
سوزناڪ ساعتون ٿيون اچن، پر تڏهن به خوش لڳا ٿا وٽن.

مون نه هڪ غريب مدهوش تي، هر ڪهين فقير جي پوش،
تُهمن تي تُهمنون ٿيون اچن، پر تڏهن به خوش لڳا ٿا وٽن.

اي محبوب منهنجا، آءُ اوري آءُ،
اي جانِ تمنا، آءُ اوري آءُ.

منهنجي روح جا رشتا، آءُ اوري آءُ،
منهنجي نينهن جا ناتا، آءُ اوري آءُ.

چڏ چڏ ڇڏ بهانا، آءُ اوري آءُ،
روزانا روزانا، آءُ اوري آءُ.

ڏاڍا ڏينهن گذري ويا، اُڪري ويا،
تون، هاڻي ته سهڻا آءُ اوري آءُ.

آءُ مدهوش ڪي سائين پڙهائڻ آءُ،
پنهنجو رُو ڏيکڻ، آءُ اوري آءُ.

دوستو ٿورو ترسائجو لاش ڪي،
روئيندو لاش ڏي، دلربا ٿو اچي.

دل جهلي ايسٿائين رهو ماڻ ۾،
جيستائين مون کي هو اکين سان ڏسني.

هن کي جهلجو، متان هاءِ گهوڙا ڪري،
وار چوڙي پئي، پاڻ پٽ تي سٽي.

عرض منهنجو ٻڌو، پوءِ ڪفن ٺاهجو،
نانءُ هن جو لکو منهنجي هن هانو تي.

هو تڏي تي پڇي هيءَ زباني ڏجو،
شل نه هن کي ڪڏهن واءِ ڪوسو لڳي.

عذرخواهي مهل، هن جون ڳالهيون ڪجو،
روح مدهوش ڪي جيئن راحت رسي.

سڄڻ قرب ڪيڏو نه فرمائي ڇڏيو،
مون کي هوڏ هستي کان ڇڏرائي ڇڏيو.

انائڻ جي الجھن، هو الجھائي ڇڏيو،
مگر عشق ان کي به سلجھائي ڇڏيو.

جو اسرار ڏاها نه سمجھائي سگھيا،
اڪين جي اشاري سو سمجھائي ڇڏيو.

ميارڪ ڏيو پيار جي جيت ٿي وئي،
کلي هار جو هار مون پائي ڇڏيو.

محبت جو احسان آهي وڏو جنهن،
ادب جي اڱڻ تي آڦهلائي ڇڏيو.

ڇڱو ٿيو ائين جو پڇي پاھ ٿي ويس،
مون کي پهرين پڙڪي ئي پڙڪائي ڇڏيو.

ن گھٽ ڄاڻ مدهوش جو ڪارنامو،
غمن کي اٿس دل ۾ دفنائڻي ڇڏيو.

توڪي محبوب ماڻي تي ماڻو،
مان وتان ٿو ويڳاڻو ويڳاڻو.

پيت توسان ڪريان نيٺ ڪهڙي،
تون ته موتيءَ جو داڻو آن داڻو.

ناز تنهنجي نوان ۽ نرالا،
عرض منهنجو نماڻو نماڻو.

سر جو سائين رڳو تون ئي آهين،
پيونه ڄاڻا لاڻو فلاڻو.

پيو ازل کان پڪي تنهنجي مدهوش،
توڙي آهي اياڻو اياڻو.

روءِ روشن تي نقاب نه ڏي،
ديد پياسي کي عذاب نه ڏي.

جيڪي چوڻا ٿئي، چو زبان سان،
ڪنڌ ڏوڻي رکڻ جواب نه ڏي.

پيار جون ڳالهيون نه عام سان ڪجان،
لوڪ کي راز جو ڪتاب نه ڏي.

ٽوپئي، سارو جهان، رڳو،
ڏوهه مون تي اي جناب نه ڏي.

پنهجي مدهوش کي پري ڏي پري،
ٿورو ٿورو ڪري شراب نه ڏي.

ڀڳل دل ڪڏهن پي سڃي ڪانه ٿيندي،
جي ڳنڍبي ته اهڙي وري ڪانه ٿيندي.

ڏوئي ڏوئي ڪيڏو به مهڻيوس ليڪن،
منافق جي دل آ، اچي ڪانه ٿيندي.

چوڻ ٿو ته محشر ۾ مليو، مگر هيءُ،
جدائي اسان کان سٺي ڪانه ٿيندي.

اگر ڪنهن جي دل ۾ جڳهه جوڙي ويهندين،
ته اُن جي به توکان وڌي ڪانه ٿيندي.

محبت جي مذهب ۾ مدهوش هرگز،
شڪايت، ڪرڻ آچڱي ڪانه ٿيندي.

بنايو توکي آه پرور لڏيد،
سراسر لڏيد و سراسر لڏيد.

چُمان چاه مان چو نه هر هر عجيب،
پئين تنهنجا چپ آب ڪوثر لڏيد.

منا مُرڪ هڪڙي سان موهي وجهين ٿو،
کلن تنهنجو اهڙو آ دلبر لڏيد.

جُهڪائي اکين کي جا نه نه ڪرين ٿو،
لڳي ٿي نمائي سان نهڪر لڏيد.

وجهي گهند ڪاوڙ ٿو فرمائين جنهن دم،
لڳين ٿو اڃا پي تون وِتر لڏيد.

نه مدهوش سان ڪر، وڃڻ جون هي وايون،
ويهي يار ڳالهيون به ٿي ڪر لڏيد.

صورت تنهنجي سُبْحان الله، هئ هئ هئ، وهوا وهوا،
واه جو توکي ناهيو موليٰ، هئ هئ هئ، وهوا وهوا.

هلندي آهين پانهون لوڏي، لوک تڪيندو آهي توڏي،
جائون گذرين ماڻهو ڪن ٿا، هئ هئ هئ، وهوا وهوا.

نهن کان چوڻي تائين سُهڻي، هٿين پيرين آهين سُهڻي،
او محبوبا، او محبوبا! هئ هئ هئ، وهوا وهوا.

هڪ ناز نراڪت نوراني، پيو مستاني ڦوه جواني،
ڏيان چڪائين ٿي سڀني جا، هئ هئ هئ، وهوا وهوا.

گهرا گهرا چانيل چانيل، گاج مٿان جيئن ڪارا بادل،
تنهنجا گيسو گهاٽا گهاٽا، هئ هئ هئ، وهوا وهوا.

گاڙها ڳاڙها سنهڙا سنهڙا، لال گلابي تنهنجا چپڙا،
آهن ماڪي مصري هاڻا، هئ هئ هئ، وهوا وهوا.

هوشربا ٿي هوش ڪسين ٿي، مون کي مدھوش ڪرين ٿي،
ڏيئي دلداريون دلڪا، هئ هئ هئ، وهوا وهوا.

ويھ، ويھ، ويھ ڪي گھڙيون، ڪاوڙون نه ڪر ھرون ڀرون،
بول ٻولڙيون وصال جون، ڪير ڪنڊ کان مٺيون مٺيون.

ھوڏ تان اڳر نٿو لھين، زور ناھ تو مٿان ڀرين،
جيتريون به تون ڪري سگھين، اوتريون ته ڪر عنايتون.

تون مسي مسي ته آن مليو، تون مسي مسي ته آن ڪليو،
تون مسي مسي ته آن ٿليو، ھن اداس دل جي سامھون.

اي عجيب ٿي جيب رھ، بڻجي روح جو نصيب رھ،
اي قريب ٿي قرب رھ، وجھ نه ھيتريون وڌيون وڌيون.

ڪجھ ته ڏس مدهوش حال ڏي، ڪو ته حال تي خيال ڏي،
چڏ وڃان وڃان جي ڳالھ ڪي، دلربا متان مري وڃون.

دلربا ڪن نظر ڪجهه ته مُرڪي نهار،
عرض آ مختصر، ڪجهه ته مُرڪي نهار.

تنهنجي ڪاوڙ اکين تي اٿم اي پرين!
ايترو ڪر مگر، ڪجهه ته مُرڪي نهار.

ڏينهن سارو رُسي شوم بڻجي نه هل،
ڪنهن مهل، ڪنهن پهر، ڪجهه ته مُرڪي نهار.

سو سوالي نه آهيان جو لالچ رکان،
هڪ نظر هيڏي ڪم ڪجهه ته مُرڪي نهار.

ڪنهن ڏهاڙي ڪمي، پنهنجي مدهوش جي،
ڪا اچي له خبر، ڪجهه ته مُرڪي نهار.

پاڻ کان ڪر نه تون پري جاني،
توسوا ڪين ٿي سري جاني.

ڪا گهڙي پل به تون نٿو وسرين،
ياد آهين ذري ذري جاني.

دل ته ڏاڍي اُتامي هئي پر،
وئي اچي عشق جي اري جاني.

دل چري آه چري نٿي سمجهي،
تي رڳو تنهنجي کان مري جاني.

اوچتو ئي متان وڃي نڪري،
ساهُ سڏڪا پري پري جاني.

نين راهن ۾ ٿو وڃايان، اچُ،
قرب مدهوش تي ڪري جاني.

بُلبُل بيتاب سامهُون گُل هُجي،
منهنجي ليڪن روبرو زيبُل هُجي.

خلد بهتر آ مگر اُن ۾ هلي،
چيز ڏيکاريو جا هُن جي تُل هُجي.

روڪجي سگهندس نه تنهنجي روڪ سان،
توڪي اي دنيا مٿان ڪا پُل هُجي.

هُن جي وارن سان پَتو وينو هُجان،
هُو هُجي، گيسو هُجي، ڪاڪُل هُجي.

مان جدا هُن کان نه هُو مُون کان جدا،
دلربا جي دل سان دل واصل هُجي.

گهر هُجي يا شهر تنهنجو يا ڳلي،
عاشقي مدهوش جي جو هُل هُجي.

يار جي ڳلي سامهون آئي،
واهه تجلي سامهون آئي.

پياسن نيئن هيئن فرمايو،
پلي پلي سامهون آئي.

ڏسندي، ڏسندي، ڏسندي، ڏسندي،
دل کي تسلي سامهون آئي.

هُوءَ آئي تان ذات خدا جي،
هُن سان رلي سامهون آئي.

سوچا هُن کي ڏسندو جنهن کي،
دنيا دل کي، سامهون آئي.

هوش اڃا مدهوش بچي ڪيئن،
قدرت هلي سامهون آئي.

تنهنجو رُخ انور چُمان ۽ صورتِ اطهر چُمان،
هڪر چُمان، پيهر چُمان، ٽيهر چُمان، هر هر چُمان.

چاهت وڌي دل ۾ رکي، توکي چوان ٿو ڏي چُمن،
لب سربسر، شهد و شڪر، شيرين تر ڪوثر چُمان.

اي خوبرو ڏي آرزو پوري ڪرڻ، مون کي نه جهل،
لتڪيل اهي، شهمور ڪارا وار ڪاريهر چُمان.

دل جا ڏٺي، اڪڙيون ڪڍي، ڏاڙو هڻي شرمائجڻ،
ٽنهنجي انهيءَ ڪاريگري جا منڊا ۽ منتر چُمان.

منهنجا پرين، جاتي رهين، تهلين تلين سو گهر سڄو،
اڳر چُمان، پتيون چُمان، دريون چُمان ۽ در چُمان.

مدهوش آهيان مونجه ۾ ڇا ڇا چمي ڇا ڇا چُمان؟
هيڏانهن چُمان، هوڏانهن چُمان، چؤطرف مان چؤڌر چُمان.

ڪڍين ٿو سيند ڪار وار چيري،
وجهين ٿو دل ڪي آرو پار چيري.

هٿائين زلف منهن تان ٿو، ائين چڻ،
ڪنوڻ ٿي جهڙ جو ڪارو نپار چيري.

بلاشڪ هيءَ وڃي سينو ڳيا ٿي،
پلي نڪري نظر جو وار چيري.

ڪمال آهي نگاهن کان اڳيئي،
پرونءَ جي تيز ٿي تلوار چيري.

جگر چيري ته پل چيري نه جهلجان،
هڪر چيري، وري پيهار چيري.

منا مدهوش جي دل ۾ رهي پوءِ،
حجابن جي اها ديوار چيري.

وار چهري تي وڃائي ٿي ڇڏين، او جانان،
رات ۾ ڏينهن لڪائي ٿي ڇڏين، او جانان.

خاص خوشبوءِ پريا ٻول ٿي ٻولين اهڙا،
ڄڻ ته ڪي گل ورهائي ٿي ڇڏين، او جانان.

تو ڪريان عرض ملاقات ته تون شرمائي،
ناز مان نيڻ جھڪائي ٿي ڇڏين، او جانان.

جي رُسين ٿي ته مران ٿو، جي کلين ٿي ته وري،
موت مٿي کان به بچائي ٿي ڇڏين، او جانان.

فڪر ڇالاءِ سو دنيا جو ۽ عقبي جو ڪري،
جنهن کي سيني ۾ سمائي ٿي ڇڏين، او جانان.

تُهنجي درشن جي ڪرامت کي اڃا ڪيئن نه مڃان،
مون کي مدهوش بنائي، ٿي ڇڏين، او جانان.

پري قدمڙا اڳڻ تي آئين، عنايتن جو ڪمال ٿي ويو،
غريبڙي کي ڇڏي نوازي، نوازشن جو ڪمال ٿي ويو.

وصال جو جيئن پيام پهتو، بهار سان گڏ گلاب مهڪيا،
عجيب تنهنجي اچڻ سان ڪيڏو نه موسمن جو ڪمال ٿي ويو.

جهان جون بندشون اورانگهي، اچي اسان وٽ سڄڻ تون پهتو،
اهو به تنهنجي خلوص جو ۽ صداقتن جو ڪمال ٿي ويو.

نه تو ڳالهايو نه مون ڳالهايو، رڳو هوائي کلي ڏنوسين،
اڪين اڪين سان الايو جيڪو، اهو اڪين جو ڪمال ٿي ويو.

مريض ڪيڏو مريض هو پر، نراڙ تي تو مسيح بڻجي،
شفا جو جنهن ويل هت رکيوس، شفاعتن جو ڪمال ٿي ويو.

ڪريم بڻجي مٿان اچي اڃ، ڪريم اهڙو ڪرم ڪيو جو،
مثال کان پي وڌيڪ مدهوش قسمتُن جو ڪمال ٿي ويو.

ڏٺو جنهن مهلقا توکي، ويو پئجي سو وهوا ۾،
عجائب دلفريبي آه تنهنجي روءِ زيبا ۾.

نه نرگس ۾، نه موتيو ۾، نه مگرو ۽ چنبيليءَ ۾،
سندءِ رخسار جهڙي کين آ، لالڻ، لالا ۾.

انهيءَ شيرين لب جهڙو منا ميناڄ ئي ڪونهي،
نه ماڪيءَ ۾ نه مصريءَ ۾، نه شربت روح افزا ۾.

خدا خوبيون بڻايون جي سڀئي تو ۾ ڏنم سهڻا،
زياده خوبتر توکان، ڪوئي ٿيندو ڀلا ڇا ۾.

خمار آلوده اڪڙين سان، ڪرين مخمور ٿو ماڻهو،
خمار اهڙو نه اي محبوب هوندو جامر صهبا ۾.

رڳو مان عاشقِ مدهوش ناهيان آسري تنهنجي،
هزارين آسري تنهنجي جين ٿا يار دنيا ۾.

دل سان دل جو رابطو جيڪر، سڌو رهندو اچي،
تنهنجي منهنجي درميان چو فاصلو رهندو اچي.

تون رُسي پرچي پوين، پرچي وري مون کان رُسين،
ريت اهڙي عشق جو هيءَ سلسلو رهندو اچي.

ڪا ته نسبت آه تـوسـان، ڪو ته رشتو آ ڳنڍيل،
ورنه مون کي هيٿرو چو آسرو رهندو اچي.

ڪير ٿو هُن کي چوي تون اورتِي آ ڪجهه وڌي،
خوش رهي پنهنجي جڳهه تي پر سچو رهندو اچي.

غير جي موجودگيءَ ۾ آ ملي سگهيو نه مُور،
پل ته ڪيڏو ئي ڪٿي ڪو ويجهڙو رهندو اچي.

آرزو مدهوش جي لب تي اچي موٽي وڃي،
حسرت اظهار جو سارو مزو رهندو اچي.

ڳالهه ڪائي نه ڪوڙي ڪساري ڪجي،
گفتگو صاف سمڻي ۽ پياري ڪجي.

جنهن گهڙي وات مان لفظ جاري ڪجي،
عيب جوئي بجاءِ پرديداري ڪجي.

ڪنهن ڏکويل جي زخمن مٿان هٿ رکي،
ڪين ڪنهن شخص جي دل ڏکاري ڪجي.

ڪنهن بشر جون اوڻايون پوڻايون ڏسي،
بُردباري ڪجي ۽ ستاري ڪجي.

تنگ نظري چڙهي، دل ڪشادي ڪري،
درد پائي تجي، غمگساري ڪجي.

ٻول جيڪو ڪجي، قول جيڪو ڪجي،
پنهنجي ان قول جي پوئواري ڪجي.

مست المست مدهوش ٿي پيار ۾،
پيار ئي پيار جي آبياري ڪجي.

تنهنجي ڌر تي ڊڄي ڊڄي ٿو اچان،
شهر جاسوس کان لڪي ٿو اچان.

عشق منهنجي جو هيءُ ڪمال آهي،
لوڪ جي ٽوڪ پي سهي ٿو اچان.

ٿورهي برخلاف شهر سڄو،
آءُ مجبور ٿي، ته پي ٿو اچان.

ڪوئي احساسُ ڪر مسافر جو!
ڪيتريون منزلون هتي ٿو اچان.

اوترو مينُ ٿي، وري ٿو وڃان،
جيترو دل ڪري پڪي ٿو اچان.

شال مدهوش ڪي قبول ڪرين،
تنهن ڪري ڀرو وري وري ٿو اچان.

ڪُھ ڪُھ تہ ڀلي پيو ڪُھ اي يار ٿي ڪا سائي،
تڪبير وھائيندي، پرواھ نہ ڪر ڪائي.

گردن تي رکي ڪاتي ھٿ نار ڀلي پنھنجا،
وٺ پنھنجو مزو ماڻي، مونکي بہ ڏي سرھائي.

جو ساھُ اڃايو آ، سو ساھُ سجايو ڪر،
ڏي پنھنجي ھٿن سان ڪا، تازائي توانائي.

محبوب تنھنجو ھوندو مُرڪڻ تہ الائي ڇا؟
تي تنھنجي لڳي مون کي، ڪاوڙ بہ مسيحاڻي.

ھن عشق جي آدابن جو دستور عجب آھي،
ڪو شخص تماشو آ، ڪو شخص تماشاڻي.

مدھوش کي مارڻ جي تڪليف نہ ڪر سھڻا،
قربن ۾ ڪُسي ويندو، ڏيکار نہ ڏاڍائي.

او پرين پيار ضروري آهي،
زندگي ورنه اڏوري آهي.

ويھُ سامھون تہ ڏسائين ويٺو،
يار منهنجي مجبوري آهي.

روح جي آتھ تائين پھتي،
گھور جيڪا بہ تو گھوري آهي.

پولَ کي پول تہ ھپڪار ٿئي،
تنهنجي ٻولن ۾ کٽوري آهي.

ڪالم مدهوش سان اک اٽڪايئ،
اڄ پنھي جي مشوري آهي.

انهيءَ ڳالهه تي آه مٿو ڦري ويو.
جي، مون سان سڄو هو ته پوڄو ڦري ويو؟

زماني جو اهڙو ڪو چرخو ڦري ويو،
عزيزن جو ساروئي حلقو ڦري ويو.

ڏٺي آسرو آ، نه هڪڙو ڦري ويو،
مگر اڄ ته ويڙهي جو ويڙهو ڦري ويو.

محبت جو مضبوط رشتو ڦري ويو،
ته قسمت جي ليڪن جو نقشو ڦري ويو.

پراون جو اي دوست ارمان ڪهڙو،
اٿم ڏک اهوئي جو پنهنجو ڦري ويو.

رڳو منهنجي سامهون سرعام گذريو،
الائي ڇو ماڻهن جو چهرو ڦري ويو.

ملائي اڪيون يار سان سوچجي ڇو؟
ته ڪهڙو نهي ويو ۽ ڪهڙو ڦري ويو.

مسين ساهه مدهوش پيو حوصلي ۾،
جڏهن ڳوٺ هن جي ڏي رستو ڦري ويو.

پيار جي ديس جو پڪي آهيان،
بي رحم ديد جو ڏکي آهيان.

ڪا گهڙي ڪن ته ڏينم ساھ ڪڍڻ،
تڪجي پيو پر، هڻي هڻي آهيان.

پيو ته ڪجهه پي نٿو گھران توکان،
پيار ڏي، چيز پيار جي آهيان.

ڪين مونکي اُڌار تڙي هڻي،
تو جيان مان به عارضي آهيان.

حال مدهوش جو پڇو ڇا ٿا،
ڪينڪي هوس، ڪينڪي آهيان.

منهنجون يادون تنهنجو پيڇو هرگز ڪين ڇڏينديون،
هڪڙي ڏهاڙي تنهنجي دل ۾، پنهنجي جاءِ اڏينديون.

جاڏي ويندين تاڏي توسان همسفريءَ ۾ هونديون،
هلندي هلندي دامن پڪڙي، سارا سور سلينديون.

ديس رهين پرديس رهين، جاڻي هوندين ٿاڻي،
توڪي ڳولي ڳولي لهنديون، چمبڙي پير جهلينديون.

آڏي مانجهي شام سويري، تهه سياري اونھاري،
ويهندي اتندي گهمندي ڦرندي، هاسيڪار سڏينديون.

ترڪ ڪري ڪُل محلاتن جا اڳنڌ ۽ اڳواڙا،
تنهن جي دل کي چهنديون پائي، جاني جاڳائينديون.

تنهنجي گل قل جهڙي من ۾، مدهوشيءَ سان مدهوش،
جئن جئن ڪيڏن اينديون، تئن تئن راحت ڏينديون.

نازدار، نامور، ناز مان نقاب ڪڍ،
آءُ آمهون سامهون اڄ هڙئي حجاب ڪڍ.

اي سخي وصال جو ڪول در ته ڪجهه ڏسان،
خير ۾ نه دير ڪر، هيءُ وڏو ثواب ڪڍ.

دل ڪٿور جي وڃي، روح واسجي وڃي،
نرگسي نگاهه ڪڍ، غم ڪُشا گلاب ڪڍ.

سنگ دل او صنم ايترو نه شوخ ٿي،
ٿورڙو نشيلڙا نيڻ لاجواب ڪڍ.

پيار جي حضور ۾ پيار، پيار، پيار پڙهه،
پيار سڪ ۽ پيار لڪ، پيار جو ڪتاب ڪڍ.

وجد ۾ بدن اچي، شوق مان نچي ڪڍي،
جلد ڪر او جلد ڪر چنگ ۽ رباب ڪڍ.

نينهن جو نشو گهڻو، آگهڻو گهڻو گهڻو،
جام پراڃا به مدهوش ڪر، شراب ڪڍ. غم

آءَ نيٽن ۾ رڪي ڇڏيائين،
پنهنجي سيني سان سڀي ڇڏيائين.

ايترو يار چمي ڇڏيائين،
ڪا بدن جي نه وڻي ڇڏيائين.

لوڪساري کان لڪائي توکي،
ساهه پنهنجي ۾ وجهي ڇڏيائين.

توڪي پاڪر ۾ ڪري سوگهو سڪ،
پنهنجي پانهن سان ٻڏي ڇڏيائين.

جي هجي وس ۾ مُقدر مُنهنجي،
پنهنجي قسمت ۾ لڪي ڇڏيائين.

گهر به مدهوش سڄو گهور ڪيائين،
هيءَ حياتي به ڏئي ڇڏيائين.

سرَ لڳي سهڻي سڄڻ سان سرَ لڳي،
دل جي دلبر، من جي من سان سرَ لڳي.

جن هٿن سان هانوَ جي ويجهو ڪيئن،
تن مسيحاڻي هٿن سان سرَ لڳي.

وار چوڙي مون مٿان تو چانوَ ڪئي،
تنهنجي وارن ۽ ورن سان سرَ لڳي.

تون جتان پي مور جان آئين وئين،
تن دڳن ۽ پيچرن سان سرَ لڳي.

تالڳن ماڪي ۽ مصري کان وڌيڪ،
چاشني جھڙن چپن سان سرَ لڳي.

يار آ مدھوش منهنجو سانورو،
تنهنڪري ڪُل سانورن سان سرَ لڳي.

بچي، شهباز نيئن جا، ڪسي دل ويا ڪٿي آهن،
ميخون مضبوط محبت جون سڄڻ اچ ويا هڻي آهن.

ڪيان هيءَ حال مان ڪنهن سان، چوان ڪنهنڪي، وڃان ڪاڏي،
مٿيون منهنجون ڪسي ساريون، سٿي، سک ويا گهڻي آهن.

سوا سڄڻ جي هاڻي ڪُجهه، نٿو جڳ ۾ وڻي جيڏيون،
اديون ڙهي هيءَ عجيب اهڙا، ته دل کي ويا وڻي آهن.

نه مان هڪ پر، آئينو خود مٿن مفتون ٿيندو آ،
جڏهن آئيني جي سامهون اچي ڏيندا ڦٽي آهن.

سڪايل جي اڃا وِترئي سک سرهي ٿي پوندي آ،
سيني ۾ سُور لائيندا، جڏهن ڪا سانوڻي آهن.

رڳو تون ئي ته ناهين جو، ڪرين ٿو درد جون دانهون،
ڪيئي مدهوش محبوبن جي پيرن جي پٽي آهن.

جا، نشاني يار جي، يار جي آ پار جي،
سا رکيم سيني اندر، سوکڙي سردار جي.

هجر جي سورن ڪيون، سو سوراخون ساهه ۾،
ناهه سيني منجهه رهي، ڪا وڻي هڪوار جي.

ايم بي بي ايس ڪي چو وڻي آيا آهيو؟
بي خبر ڪي ڇا خبر، عشق جي آزار جي.

هي دوائون ۽ ستيون، سڀ ڪڍي واپس وڃو،
آ طلب تن ڪي گهڻي، جاني جلويدار جي.

دل ڏيڻ توڙي وٺڻ ناهه سستي دوستو،
هيءَ مهانگي چيز آ برهه جي بازار جي.

تي نه ماندو ايترو، غم نه ڪر مدهوش ڪو،
سار لهندو سر بسر، مون بري بدڪار جي.

جيتري مون کان خطا ٿيندي آ،
اوتري هن کان عطا ٿيندي آ.

هوڏ هون نه نه مگر هيڏا هون،
التجا تي التجا ٿيندي آ.

ها، غنيمت آ غنيمت آ، سا،
يار کان جيڪا، جفا ٿيندي آ.

هڪ نه پر هن جا هزارين ٿورا،
جواڪين سان ها ۾ ها ٿيندي آ.

ڪنهن مهل خوش، ڪنهن مهل کاوڙ ۾،
پئي نوازش ڪانه ڪا ٿيندي آ.

تورهان مدهوش مدهوشيءَ ۾،
چو ته روزانو پڇا ٿيندي آ.

ڦٽيءَ سان دلبر، نه جاڳاءِ هر هر،
اهي نانگ ڪارا، ڪاريهر ڪاريهر.

بي پيرن چپيرن کي ڪنهنجو لڳي ٿو،
نه انتر، نه منتر، نه جادو نه جنتر.

هي اڻ موت اڻ جمل، سياهيءَ ۾ وهنتل،
وڙهڻ لاءِ اچن ٿا، ڪنيون ڪست مان ڪر.

ڪڏهن سيني آڏو، ڪڏهن ڀر ڪلهي تي،
ڪڏن ٿا، لڏن ٿا، وجهي ونگ ورو.

پکيڙين ته بستيءَ مٿان چانو چانئين،
جي ڪولين ته ڍڪجي وڃي ٿو سڄو تر.

بچايان بچايان جي ڪوشش ڪريان،
وڃان قيد ٿيندو ٿو مدهوش ويتر.

تنهجي رُخ تي، جڏهن زلف سِيَهَ برهم نظر آيو،
اوندا هي رات وانگر آ، سڄو عالم نظر آيو.

نقاب رخ هتائي ڇڏ، متان راهي وڃن ڀُلجي،
اڳيئي عشق جو آڀيڇرو خم خم نظر آيو.

جتي محبوب سائين جو نظر نقشِ قدم آيو،
اُتيئي واعظا! سجدو مون کي لازم نظر آيو.

فضا، ناشاد عاشق جي مُقدر تي رُني هوندي،
تڏهن آبرگ گل تي، قطرهءِ شبنم نظر آيو.

ڪڏهن موج مُسرت آ، ڪڏهن طوفان آ غم جو،
محبت ۾ عجب جذبات جو عالم نظر آيو.

تتي هر هڪ سهارو ويو، جتي مدهوش کان يارو،
غم دلبر اُتي همراز ۽ همدم نظر آيو.

دردن جو دل ۾ ديرو، سُٿري ته ڳالهه ناهي،
ويهي ڪجي نبيرو، سُٿري ته ڳالهه ناهي.

آخر علاج ڪهڙن ڪهڙن ڦٽن جو ٿيندو،
اندر آ پيرو پيرو سُٿري ته ڳالهه ناهي.

هڪڙو زخم هجي ها، شايد چُٽي وڃي ها،
رڳ رڳ ۾ آه چيرو، سُٿري ته ڳالهه ناهي.

زندگي ڪو هجي ها، آزاد ٿي سگهان ها،
زلفِ سِيه جو گهيرو، سُٿري ته ڳالهه ناهي.

وڻ ۾ هُجيم جيڪر آتش اُجهايان دل،
بَٺ ۾ جلي ٿو جيرو، سُٿري ته ڳالهه ناهي.

مدهوش لُڙڪ پنهنجا لوڪئون لڪايان ڪيئن،
ڊاهڻ غمن جو پيرو سُٿري ته ڳالهه ناهي.

هر هر نوان ڪرين ٿو، جي ناز ايندي ويندي،
مارن اهي ٿا تنهنجا، انداز ايندي ويندي.

آخر بچي بچي پي ڪهڙي طرح بچي دل،
اکڙين سندا بچين ٿو شهباز ايندي ويندي.

احوال عشق جي ۾ ٻئي جو قصور ڪهڙو،
کولي وڌا نگاهن سڀ راز ايندي ويندي.

هڪڙو فريب پنهنجو پورو ڪري وري پيو،
نئين سر ڪرين ٿو پهر آغاز ايندي ويندين.

مدهوش ناز وارن آڏو توکي جڳائين،
آزيون، نياز، منتون، ايلاز ايندي ويندي.

آسان متان سمجھو تڪبير محبت جي،
مهميز جھليندا ڪي، مهمير محبت جي.

ڪجهه رنگ رياضت سان ڪُجهه ڪلڪ تصور سان،
شب روز چٽيان ويٺو، تصوير محبت جي.

آهڻ ڪي ڪڍان ٻاهر، هن هن جي اڳيان ليڪن،
ڦٽڪڻ به نٿي بخشي، زنجير محبت جي.

قدمن ۾ اچي هن جي پيو ڪنڌ ڪري منهنجو،
اهڙي ته وهي ويئي شمشير محبت جي.

مدهوش انهيءَ دل جي اُميد ڏنم روشن،
جنهن دل جي مٿان آهي، تنوير محبت جي.

ڪيئن رات جدائي ۾ گذري اي يار پيارا ڳالهه نه پڇ،
 آندوهه سندي هن عالم جي اي دوست خدا را ڳالهه نه پڇ.

مون رات سڄي تڙبي تڙبي او جانب جاڳي گهاري ڇڏي،
 ڇا حالت هئي ڀر توکان سوا دلدار دُلا را ڳالهه نه پڇ.

پلپل ۾ پيا ٿي پور سوين، سوداءِ سوين ۽ سور سوين،
 ڪيڏو نه رهيا، منهنجي قسمت جا، گردش ۾ ستارا ڳالهه نه پڇ.

هيءُ جيءُ جُڪايل جُڪندو رهيو ۽ نيٺ ائين ٿي صبح ويو،
 ڪهڙا نه ڏنا، مون وس آهر، هن دل کي سهارا ڳالهه نه پڇ.

مدهوش اکين کي پرچائيندي، مون ڪين گهٽايو سرچائيندي،
 ته به ڪين رهيا، ساري رات رُنا، هي نين وچارا ڳالهه نه پڇ.

تن من ۾ سڄڻ سار سنڌي تار لڳل آ، هئڻ تار لڳل آ،
جا تار لڳل آهي لڳاتار لڳل آ، هئڻ تار لڳل آ.

هڪ سهڻو سوايو پيو سينگار ڪرين ٿو، وهواه وئين ٿو،
مخمور نظر ڌار ڪجل ڌار لڳل آ، هئڻ تار لڳل آ.

دل چاڪ جگر چاڪ، چٽل جان به ناهي، ارمان به ناهي،
سڀني ۾ سڌي ناوڪ خمدار لڳل آ، هئڻ تار لڳل آ.

ڏي رقص ڪرڻ عاشق ناشاد جي ڌڙ ڪي، تڙپي ته پيو تڙپي،
ڦٽڪي ۽ لڇي چو نه جو آزار لڳل آ، هئڻ تار لڳل آ.

هيءَ زلف گرھ گير جو چاٽيءَ تي لڏي ٿو، سڀني تي ڪڏي ٿو،
سو منار مٿيادار خبروار لڳل آ، هئڻ تار لڳل آ.

هن حسن خداداد جي تعريف ڪريان ڇا، تصوير چٽيان ڇا،
مدھوش عجب جوڙ ۽ جنسار لڳل آ، هئڻ تار لڳل آ.

جنهن کي به جدائي جو آزار لڳل هوندو،
سو شخص سڄو سارو، سورن ۾ وتل هوندو.

تڙپڻ جو سبب يارو مون کان ٿا پڇو ڪهڙو،
پل چيري ڏسودل کي ڪو تير کتل هوندو.

جنهن کي به لڳيون نوڪون هن نينهن سنديون هونديون،
سو، پنهنجي خيالن ۾ هر وقت ٻڌل هوندو.

پڙ پڙ تي رکي پنهين، جنهن جان چڙي پوري،
ڪيڏو نه پڪو ماڻهو پٿر جو ٺهيل هوندو.

تودل ۾ چوان دانهيان، پر دانهن نٿي نڪري،
دانهندو اهو ڪيئن جو قربن ۾ ڪٺل هوندو.

محفل ۾ چيو ماڻهن هي ٻول ٻڌي منهنجا،
مدھوش جگر ڪوري، لکيو تو غزل هوندو.

ڪٿيان ڪهڙي سڄڻ جي مهرباني،
مٺي ماڻهو مڪڻ جي مهرباني.

ويندي ويندي وري گردن ورائي،
بيهي ٻيهر ڏسڻ جي مهرباني.

ڪٿي نظرون جُھڪائڻ جي عنايت،
کلي مُنهن کي ڍڪڻ جي مهرباني.

ادا سان وات ۾ آڱر ڊٻائي،
الا، اُف اف چوڻ جي مهرباني.

ملي ويو ڇڻ ته ڪوئي آب ڪوثر،
انهيءَ مُرڪي ملڻ جي مهرباني.

اگر لاهي ته ڪيئن مدهوش لاهي،
اها قدمن ڀرڻ جي مهرباني.

جا به ٿي، جيڪا به ٿي، هڪ توکي ٻي مون کي خبر،
توڪئي توکي ڦهي هڪ توکي ٻي مون کي خبر.

هن اڳيان يا هن اڳيان، چالڻ پلا واوا ڪجي،
ڳالهه هيءَ ناهي ڪبي، هڪ توکي ٻي مون کي خبر.

ٿي متان تنهنجي پوي رسوائِي سهڻا، تنهنڪري،
دل جي دل ۾ ئي رهي، هڪ توکي ٻي مون کي خبر.

وقت جي سمجھي روش، مون پنهنجي دل کي هيئن چيو،
ماڻ ڪراي دل چري، هڪ توکي ٻي مون کي خبر.

ڪنهن چيو مدهوش آهي، ڪنهن چيو آهي چريو،
ڳالهه ڪيئن آهي سهي، هڪ توکي ٻي مون کي خبر.

جي آهيان تان سڀ ڪجهه آهيان،
پر جي ناهيان ڪجهه پي ناهيان.

هُو ته اُهو پر مان به اُهوئي،
پاڻ کي پاڻهئي پاڻ تو چاهيان.

هيءَ پي پنهنجو، هُو پي پنهنجو،
ڪنهن سان، ڪنهن سان سڀنيو ساهيان.

پل ڪن وارو واءُ جو جهٽونڪو،
هستي ڪهڙي آءُ جتايان؟

خاڪي بندو خاڪ جو پُتلو،
چا جي ذات زمات سڏايان.

سڀ ڪجهه پنهنجي لاءِ ڪريان ٿو،
ناهيان توڙي وينو ڏاهيان.

مدهوش ازل کان آهيان اُن جو،
پنهنجي کي ٿو پنهنجو پانيا.

بيداد جي اڳيان وڃي، فرياد ڇا ڪجي؟
دردن جي داستانَ جي رُوداد ڇا ڪجي.

نه آرزو رهي، نه تمنا نه ڪا خوشي،
ويران دل جي بستي کي برباد ڇا ڪجي؟

پنهجن هٿن سان پاڻ کي پٽي ڪنڀَ هُن چيو،
”اهڙي پڪيءَ کي قيد مان آزاد ڇا ڪجي؟“

جا ٿي زبان بند رکڻ لازمي هجي،
اُن در تي دانهن اي دلِ ناشاد ڇا ڪجي.

مدهوش کي بنائي ديوانو، سڄڻ چيو،
هن کان وڌيڪ پيو ستم ايجاد ڇا ڪجي.

پيار جو دستور آهي، جو به لائي سو نپائي،
تنهنڪري هرڪوئي سمجھي پيچ پائي دل لڳائي.

نيٺ منهنجي سادگيءَ جو فائدو ورتو زماني،
هر جفا ڪي هر قدم تي، آزمائي آزمائي.

حال پُچ دل جي لڳيءَ جو، درد جي ڪنهن آشنا کان،
بي خبروت آهه سڪئي ”هائي، هائي هائي هائي“.

اي عزيز و غمگسارو، راز پرور رازدارو!
مون اداس و غمزه ڪي، غم تو کائي، ڪو بچائي.

پيچ پائن بعد توکي، چُپ چڱي هئي، چُپ ڪرين ها،
راز اي مدهوش کولي، ٿئي ڇڏيو خود ڪي وڃائي.

آ، پهتي جڏهن درشن جي هوا،
وئي ڏور پڄي، دردن جي هوا.

سراندي ڏنل پانهن کان وڌيڪ،
محلن جي نڪي پينگهن جي هوا.

آ، ڏينهن تتر، جهڙ وانگي،
جنهن ويل گهلي زلفن جي هوا.

جنهن وقت لنگهين تو شهر وٽان،
راحت ٿي ڏئي، رستن جي هوا.

ديوار سندن جي چانوائين آ،
بلبل کي جيئن گلشن جي هوا.

مدهوش مران توروز مگر،
ٿي ساهه وجهي دامن جي هوا.

نئين رنگ جا ڪپڙا پائي، هيئن ٻانهن نه لوڏي هل،
ماڻهن جي دل هرڪائي، هيئن ٻانهن نه لوڏي هل.

نظريندڙ نظرون لڳندڙ، جيڪي گهائي وجهندي،
ايڏو چهرو چمڪائي، هيئن ٻانهن نه لوڏي هل.

ان ڪڇلين ڪڇلين ڪارين، جادوگر اڪڙين ۾،
ڪا جل جي ڌار لڳائي، هيئن ٻانهن نه لوڏي هل.

ڪارن ڪارن وارن جا، ويڙهاڪا ڪاريهر،
چاتيءَ مٿان لٽڪائي، هيئن ٻانهن نه لوڏي هل.

هي ڦولاريل گل ڦل سرهيون، توکان شرمائينديون،
سُرُها سرها تيل لڳائي، هيئن ٻانهن نه لڏي هل.

هن ساري شهر جا ماڻهو، مدهوش مثل ٿيندا،
اهڙو پاڻ سڃائي، هيئن ٻانهن نه لوڏي هل.

ڪوشش هزار بار ڪريو، هُورُسي نٿو سگهي،
مجبور ٿي سگهي ٿو مگر، هيئن گُسي نٿو سگهي.

دنيا گنهگار سڏي، تهمتون پلي هڻي،
پر هيزگار شخص جو دامن پُسي نٿو سگهي.

تقدير جي لکڻي ڪي، ڪرڻو قبول ڀوندو،
”آهي جو ليک ۾ اهو، هرگز گُسي نٿو سگهي“

ڪيڏا ڪٿي اويارو! طعنن جا تير چوڙيو،
پر پيار جي پڪيءَ جو پُر پي گُسي نٿو سگهي.

مدهوش سان هزارين، حيل پلي هلايو،
ڪو قرب ۾ ڪهي ته مڃان هُون ڪُسي نٿو سگهي.

دل تڏهن ٿي نچي نچي،
اڄ دلبر ٿو اچي اچي.

سهڻي ساجن کان خوش خبري،
آندي قاصد سچي سچي.

سالن کان پوءِ عيد ٿئي ٿي،
سور نه هڪڙو بچي بچي.

منهنجي جيڏيون محبوبن سان،
ڪائي محفل مچي مچي.

آهي مُتي مدهوش مُبارڪ،
ٿرءُ ڪاچي ڪچي ڪچي.

چرئي ڪي نه چاڻي چڪائي ڇڏين ها،
نه هرگز ديوانو بنائي ڇڏين ها.

محبت جو ڏاڳو، ڪچو ٿي، جي سمجهئي،
وڃڻ ويل سڀڪجه ٻڌائي ڇڏين ها.

اگر عيب مون ۾ ڏٺو هو ڪوئي،
گهرائي اُتيئي ڪهائي، ڇڏين ها.

لائي نينهن تـوسـان، نـپـايـو نه هـم جي،
حياتي جو ليڪو چڪائي ڇڏين ها.

جي هاڻي به سمجهين ٿو ڇو تون مون کي،
ته سيني سان مدهوش لائي ڇڏين ها.

ساهُ سوگهو سورھئين سينگار تنهنجا ويا ڪري،
دل ڪي ديوانو چريو ديدار تنهنجا ويا ڪري.

لب لڳا مرجان کان ۽ ڏند موتين کان وڌيڪ،
لال ڪي ليزم سڄڻ رخسار تنهنجا ويا ڪري.

مون ڏٺو اهڙو نه هو وهنوار ۽ واپار ڪت،
جنهن نموني نيٺ ڪاروبار تنهنجا ويا ڪري.

قيد ۾ قابو ڪين ٿيو هوندو ڪڏهن قيدي ائين،
جيئن مقيد زلف خم خم دار تنهنجا ويا ڪري.

تنهنجو ديوانو رڳو مدهوش ناهي دلربا،
جڳ چريو جنسار جلويدار تنهنجا ويا ڪري.

ڏي ڇڏي واعظ، اهو جهڳڙو نفي اثبات جو،
 آه مونکي حوصلو، پنهنجو نه پنهنجي ذات جو.

ڪجهه نه ڪجهه اهل جنون، سمجهن ته سمجهي ٿا سگهن،
 جو حقيقت ۾ نهان آراز موجودات جو.

خاک آدم رُتبہء لولاڪ تائين ڪيئن پُڳي؟
 ڪو تـ آهي دوستو رشتو صفات و ذات جو.

هوش رخصتياب ٿيندا ڪيئن نه آخر مُحْتَسِب!
 جام ٽڪرا يا وڃن ٿا ميڪدن ۾ رات جو.

دوستو ميخوار آهيان، ڇيڙيو ذڪر شراب،
 باب ڪوليو ساغر و مينا جي موضوعات جو.

داد ڏيندا ڪيترا مدهوش ڪي اهل سُخن،
 ”قدر ٿيندو قدردان وٽ، عشق جي جذبات جو“

واه جو کان هٿي ويو پهرين پيري سان،
جن ته ڪو ساهه ڪڍي ويو پهرين پيري سان.

پور پور ڏنئين، چور ڪندڙ سور ڏنئين،
چا چوان چا نه ڏئي ويو پهرين پيري سان.

ماهه ٿي پاهه چڪو، ساڻ چڙهي ساهه چڪو،
اهڙو آڙاهه مچي ويو، پهرين پيري سان.

صبح سوچن ۾ رهيس، شام خيالن ۾ گم،
سارو آرام ڪڍي ويو، پهرئين پيري سان.

هائ مدهوش جو مدهوش به ويو، هوش به ويو،
هوشيار به وٺي ويو، پهرئين پيري سان.

تُنهنجا نين جُهڙالا آهن،
آب حيات ۾ آلا آهن.

اڄ ته پري ڏي امرت پيالا،
منهنجا حال آپالا آهن.

اندر ۾ آهون ۽ لب تي،
لفظ ”الا لا، لا لا“ آهن.

ايڏا ڪنهن جا ناهن جيڏا،
تنهنجا روپ نرالا آهن.

هيڏانهن ويچاري هڪڙي دل،
هوڏانهن سو سو پيالا آهن.

مان نه رڳو پر ماڻهو مرگه مڃيون،
موهه ڪيا مٽوالا آهن.

مدهوش پرين سي ڪيئن پسند!
جن جي دلين تي تالا آهن.

تنهنجي چھري کي چيم صبح غزل،
تنهنجي زلفن کي چيم شام غزل.

رنگ گل جو ٿو لڳي، نور سحر،
اک نشيلي ڄڻ ته الهام غزل.

جسم تي پوشاڪ آهڙي طرح،
جيئن گلن تي آهي احرام غزل.

گفتگو تنهنجي سندو انداز ۾ ڄڻ،
ٿي ورهائي، مٽر ٻا جام غزل.

آه کاتي دل جي پٺماڻهي، اٿل،
ڇلڪي پيو مدهوش پيغام غزل.

نظر کي آنظر مطلوب ساقِي،
نگاهُون کڙ نه ٿي محجوب ساقِي.

اڪين تنهنجين ۾ سڀ ڪجهه آهه واللہ،
نظر جاذب سان ڪر مجذوب ساقِي.

گلابي کان گلابي جام پيارج،
عطا ڪر خوبتر کان خوب ساقِي.

پيان ٿو هن ڪري جو، خود پرستي،
متان مون تي رهي، مغلوب ساقِي.

نه دنيا ٿو طلب ڪريان نه دولت،
مون کي ڪوثر جا ڏي مشروب ساقِي.

پوي ٿي زندگي ساري سڃاڻي،
رهي توسان اگر منسوب ساقِي.

نظر مدهوش سان اهڙي ملائج،
ڏسان جنهنکي لڳي محبوب ساقِي.

رو برو جو رو زيبا ٿي چڪو،
حال منهنجو ڇا منجهان ڇا ٿي چڪو.

هيءُ تنهنجو مون تي نورو گهٽ نه آ،
”درد منهنجو، درد دنيا ٿي چڪو“

هجر تنهنجي ۾ رُنس اهڙو جو نيٺ،
قطرو قطو گڏجي دريا ٿي چڪو.

دل ٿي چيهون چيهون هڪڙي وار سان،
۽ جگري پري پري پرزا ٿي چڪو.

دم جڏهن مدهوش جو گهٽجڻ لڳو،
قرب تنهنجو اي مسيحا ٿي چڪو.

وقت ڏاڍيون هنيون لاپڙون چاپڙون،
پر جڙيون ئي رهيون، يار توسان جڙون.

دل ۾ پيو درد لائي ته لائي، ڏڙون،
چوڙيون توڙيون، هانو جون ڪيئن هڙون.

تون چوين ٿو لڪون، پر ٻڌاءِ ڪٿ لڪون؟
عشق ڊاهي ڇڏيون، اوت واريون اڙون.

تنهنجي در کان ٿري، هيڏي هوڏي وري،
ٻي گهڻي ۾ وڃي چو ٿڙون ٿا پڙون.

چانو اک جي ڇڏي، شهر دل مان لڏي،
ساه منهنجو ۽ مان، ڪهڙي پاسي لڙون.

ڪيئن وساري آهي، هاءِ مدهوش اڃ،
جي مليون تو وٽان، ڪالم مصري تڙون.

پيارو پيارو ڏاڍو پيارو، آ يارو انسان.
جو سيرت ۽ صورت وارو، آ يارو انسان.

جيڪو پنهنجي عزت عظمت پاڻ سڃاڻي ٿو،
سو هاڪارن ۾ هاڪارو، آ يارو انسان.

جيڪو پاڻ کي ماري، ٻئي جي دلڙي ناري ٿو،
ڪيڏو نه اهو سوپارو، آ يارو انسان.

ساري سربستي آ سهڻي تخليق خدا جي،
پر ڪو ڪو نيئن جو تارو، آ يارو انسان.

رنگ نسل جي ڳالهه اجائي، سڀ آدم جو اولاد،
ڪوئي پورو، ڪوئي ڪارو، آ يارو انسان.

انسان ته انسان مگر آ پنهنجو پنهنجو ڀاڳ،
ڪو وس وارو، ڪو ويچارو، آ يارو انسان.

مدهوش اياڻي کي ڪهڙي طاقت جو سمجهي،
جو اسرار الاهي سارو، آ يارو انسان.

جاهل تي ڪرڻ جان کي قربان اجايو،
احسان فراموش سان احسان اجايو.

جي شڪ پوي دل ۾ ته ايمان اجايو،
ايمان سوا آه مسلمان اجايو.

مظلوم مٿان ڪين جو احساس ڪري ٿو،
انسان اهو ڇڻ ته انسان اجايو.

دل پنهنجي ڪري پاڻ ئي نذرانو هٿن سان،
ڇاڪاڻ ٿجي پوءِ پریشان اجايو.

هيءَ چند ڏهاڙن جو جهان آه مُسافر،
گذرينو ڪرين عيش جو سامان اجايو.

جو شخص محبت ۽ صداقت کي نه سمجهي،
مدھوش انهيءَ شخص جو ارمان اجايو.

پنهنجو لاشو، پنهنجي گردن تي،
ته به مونجه نه آئي ڪا مردن تي.

رمز وٺيون رمدا ويا توڙي جو،
الزام لڳالڪ ديوانن تي.

سي منزل پيڙا مور نه پهتيا،
جن ڏيان ڏنودهمانن تي.

”عشق سفر“ جا مايوس مسافر،
ڪار نه آهي ويهن رستن تي.

هڪ هڪ ٿي، ڏه ڏه ٿي، سو سو ٿي،
ويا ڏوه لڳايا بي ڏوهن تي.

ڪاٽيون ڪڙڪايون ويون ته به ڪنجهي،
انچ نه آندائون ايرادن تي.

مدهوش اکين تي درد رکي پوءِ،
ڪهڙي دانهن ڏجي ڀر ڌرڌن تي.

تنهنجي چھري کي ڏسڻ سان هٿ ۾ مزا ڏاڍا مليا،
خاص خوراڪون مليون ۽ خوبتر کاڌا مليا.

چا پڙيان نيڙ تنهنجا، پئي نسيلا چا مليا،
شربت شيشا مليا ۽ جام ڪوثر جا مليا.

سڀ سواڊي صوف ڏاڙهون انب ۽ گدرا مليا،
جي به خلقيا ها خدا سي جنتي ميوا مليا.

چاه مان چاهي جڏهن توکي چشم بادامي کنيا،
ڪشمشون اڪڙوٽ نيزا، پيار جا پستا مليا.

تنهنجي هڪڙي ئي جهلڪ سان، پيٽ ئي پر جي ويو،
جن خدا حلوا مڪا ۽ توڙ جا توشا مليا.

اڄ بيهي ڪيئن، بک بيهي ڪيئن، ڏک بيهي ڪيئن ان اڳيان،
جنهن کي اي مدهوش آهن قرب جا ڪشتا مليا.

اسان کي آزمائي آزمائي،
چڏيو آخر زماني سر جهڪائي.

وڏو ڪيڏو نه چئبو تان دل جو،
سگهيو ڪوئي نه اندازو لڳائي.

پرم تنهنجي محبت جو رکيو مون،
به ڳوڙها پنهنجي جهولي ۾ وهائي.

ٻڌي پنهنجي گلا پنهنجن ڪن سان،
چيو مون کين ڪنهن کي ڪجهه ورائي.

هليا مدهوش لڪ صدمو تڏهن پي،
چڏيو مون دل جي دامن کي وڇائي.

ڳالهه توسان سڀ سچي آهي سڄڻ!
دل چري آهي چري آهي سڄڻ!

چيهون چيهون دل جي دامن کي ڪري،
دل نه ڪنهن جي ماڀي آهي سڄڻ!

اڄ سُيان جي آسري ٿاري نه ڇڏ،
آرزوئي ٿورڙي آهي سڄڻ!

جي نڀاهڻ جي نه هوندي آ ته مُور،
ڪين ڪنهن سان لائي آهي سڄڻ.

تون ته تون پرمان به تون، باقي اڃان،
هيءَ وچان ڇا جي وڻي آهي سڄڻ.

هوش ۾ مدهوش واپس ڪيئن اچي،
ڇوٽ ڪاپاري لڳي آهي سڄڻ.

ستمگري جي اڳيان اجايو، نه ٿي اشڪباراي دل،
نه ڪر هاءِ هاءِ ايڏي، نه رو بار باراي دل.

سڄو شهر پٿرن جي بُتن جو بنايل آهي،
نه ڪو اهل دل هتي آ، نه ڪو غمگساراي دل.

گلا خور پيو گلائون ڪري، آ مباح هن ڪي،
مگر تنهنجو فرض آهي، ڪلي دم گذاراي دل.

زمانو خراب آهي، متان ڪو اچئي دوکو،
سهارن جي آسري تي نه ڪر اعتباراي دل.

اگر عشق جو پيرم ۽ محبت جو پيرم پرين ٿي،
نه ڪنهن کي ڏجان ڏوراپو، نه ڪنهن کي مياراي دل.

نه انسانيت هتي آ، نه انسان جي سُڃاڻپ،
وڇايل ڏسان ٿو، هر سو عذابن جو چاراي دل.

جي ايماندار آهن ته مدهوش جو چوڻ مڃ،
رکي ڀروسو مڪمل، خدا کي پڪاراي دل.

عاشقن جي سر تي پٿرن جي بارش،
 ٿي لڳي ائين ڄڻ آڱڻن جي بارش.
 ڇا ڪندا انهن کي دوستو مخالف،
 جن مٿان وسي ٿي رحمتن جي بارش.
 آه سان پڪي دل به جُهري پوي ٿي،
 گهٽ نه ڄاڻ نيٽن جي ڦڙن جي بارش.
 سر مٿان لئين جا ڌڪ ڦٽ سھبا،
 پر ڏکي آلفظن جي ڌڪن جي بارش.
 روز شب مسلسل دل تي آھ جاري،
 ياد جي هوا سان گڏ غمن جي بارش.
 جهڙي تهڙي ماڻهوءَ کي مجال ناهي،
 اهل فن تي هوندي آ، سخن جي بارش.
 وقت تي نه تنهنجو ڪو جواب پهتو،
 هاڻي چواڻي لاتي خطن جي بارش.
 داد ڏئي چيو مدهوش کي اديبن،
 بند ڪر نه پنهنجن گوهرن جي بارش.

نه عالم، نه صوفي، نڪي فلسفي مان،
فقط آدمي جو ٻچو آدمي مان.

نه پيري فقيري جي مڪر جو چڪر،
نه نوڳي رهيو هان جو ناھيان ٺڳي مان.

جي آھيان ته آھيان، جي ناھيان ته ناھيان،
نه اثبات ڄاڻان، نه ڪائي نفي مان.

ڪفر دين جا ڍونگ ڍينگا نه ڄاڻان.
ڪندو پيار جي هان رڳو پيروي مان.

محبت جي باري ۾ ناصح نه چؤ ڪُجه،
اهائي ته سمجهان ٿو بس شيءِ وڌي مان.

اي مدهوش چچڪر تي چالاءِ ۽ چو؟
هٿان دم پرستيءَ جو دم عارضي مان.

اهڙو عمل ڏسيوم، جو مؤلا به هت اچيم،
دنيا به هت اچيم ته عقي به هت اچيم.

اسرار جي ڪتاب جو صفحو ڪلي پوي ڪو،
مفهوم هت اچيم ته معنيٰ به هت اچيم.

مٺ ۾ ڪري پنهني ڪي ملائي ڇڏيان اي ڪاش!
صحرا به هت اچيم ته دريا به هت اچيم.

دم دم فنا بقا جي ساري خبر پويم،
ماري به هت اچيم، مسيحا به هت اچيم.

ڪاٿي وسي رسي ٿو، ڪاٿي اُٿي ويهي ٿو،
محلات هت اچيم ته راجا به هت اچيم.

محفوظ ڪائنات ۾ گهرڙو اڏيل هجيم،
هر چيز ان جي سانڀيان جيڪا به هت اچيم.

مدهوش هو ملي ته ملي مان به هو ٿيان،
شهرت به هت اچيم ته وهوا به هت اچيم.

ڪيوتنگ آتنگدستي،
ڪيم ڪين ته به دل شڪستي.

بُتن جي رهيس روبرو،
نه مون کان پڳي بُت پرستي.

ڪيم رب پنهنجي ڪي پنهنجو،
وڪيم بندگي ڪين سستي.

نه اڄ ڪالهه جي پرازل کان،
سندم آهه مشهور هستي.

زمانن ۾ گهڻو زور لاتو،
قبوليم نه ڪنهن طور پستي.

نه مدهوش محتاج گهاري،
گذاريم حياتي السستي.

خدا جي زبردست هستي،
جي حاصل ڪيم زبردستي.

ڪو جڏهن دوست لڏي ويندو آ،
هوش ٿي هيٺ مٿي ويندو آ.

خالي محفل ڪي ڪري ويندو آ،
حوصلا ڇڻ ته ڪسي ويندو آ.

موڪلائيندي سڄڻ سيني ۾،
سُور تي سُور سٿي ويندو آ.

رازدارن جي، مٿن يارن جي،
دل غمن ساڻ پري ويندو آ.

ويندي ويندي هُو وڃڻ وقت به ڪا،
پيار جي رمز ڏسي ويندو آ.

ڪنهن کي ناراض ڪڏهن ڪين ڪجو،
هيءُ پيغام ڇڏي ويندو آ.

مُرڪندي مام ۾ پنهنجن جي اڳيان،
ڪانه ڪا ڳالهه رکي ويندو آ.

آه مدهوش دليين ۾ هوندو،
توڙي ڪيڏو به پري ويندو آ.

وڃان ها کيئن نه آخر آءُ پنهنجي هوش کان نڪري،
رُخ روشن ٿي پڌرو پيو، جو پردي پوش کان نڪري.

وڙهن لئه ور وجهي ويڙهيون، ڪرڻ اڪڙيون اُڻر آيون،
ڪري حملا سي جوشيليون، ويون پئي جوش کان نڪري.

رنگي رُخسار جي ويجهو وسِيهر ور وجهي بيٺا،
مثال مارتيا جن زلف ظاهر، دوش کان نڪري.

مني محبوب جو مُرڪي، ڪئي هي ڪهڪشان ظاهر،
ته جن آيا ستارا عرش جي آغوش کان نڪري.

نظر بيساخته پيئي وڃي مُنهن ما هتابيءَ تي،
وئي ”سُبْحان الله“ اوچتو مدهوش کان نڪري.

سارو ڪسي وئين هوش او سهڻا!
پر نه ڏنئي دل گوش، او سهڻا.

چين سمورو ساڻ ڪٿي وئين،
مان ڪيئن رهان خاموش، او سهڻا.

آءُ اچي رهه دل ڏيري ۾،
اڪيون ڪريان آغوش، او سهڻا.

ڊڪ ڊڪيجان منهنجا ڍولن،
ڏيئي پردو پوش، او سهڻا.

سور ۾ ساڙي خاڪ ڪري وئين،
مون کي ڪري مدهوش، او سهڻا.

اگر پنهنجو ٿو سمجهين تون، اگر تنهنجوئي مان آهيان،
تہ ٻو ڪهڙو سبب آهي، ڀراون وانگيان آهيان.

مون کي پنهنجو ڪري سمجهين نہ سمجهين سڀ روا توکي،
حقيقت ۾ تہ تنهنجي ذات ۾، ذاتِ نھان آهيان.

لکيل هڪڙو خوشي جو حرف جنهن جي ورق ۾ ڪونهي،
ڪتابِ زندگي ۾ سو غمن جو داستان آهيان.

رهي ٿو خوف هڪ پاسي تہ شوقِ ديد ٻئي پاسي،
جڏهن دلبر نہ ڏسندو آ، تہ ڏسندو غور سان آهيان.

ڀڄي منهنجي تمنا کان ڏسو منهنجي ادب جي حد،
زبان هوندي به مان دلبر جي آڏو ٻي زبان آهيان.

تڏهن کان دلربا مدهوش آهيان، هوش ۾ ناهيان،
نشانو تير تنهنجي، جو بڻيو جنهن ڏينهن کان آهيان.

او پرين ايترو ڪين ڪر منتظر،
ڪيتري وقت کان آنظر منتظر.

جلد ڪر لاه او سيئڙي جواثر،
ٿورھان ھر گھڙي، ھر پھر منتظر.

روز شب تنهنجي ديدار جي واسطي،
آھ گھر منتظر، گھر جو در منتظر.

آءُ ھڪڙو نہ آھيان سڪايل مگر،
تولء آھن گھڻيون ۽ گذر منتظر.

ڪيئن ڪري نيٺ مدهوش جنهن جو ھجي،
ساھُ منتظر، دل جگر منتظر.

غيرن جي ڳلا ويهي، ڇا لاءِ ڪريان يارو،
ماريو ويو آهيان، پنهنجن جي هٿان يارو.

ڪو درد پريو ڪونهي، جو حال ٻڌي منهنجو،
دڪ دل ۾ ته دفنايان، پيو ڪنهن کي چوان يارو.

پٿر به وسايا ويا، طعنا به ڀڳايا ويا،
ڪجهه پي نه گهٽايو آ، ڪنهن پنهنجي وسان يارو.

هرگز نه وساريندس، احسان عزيزن جا،
سڀني جا لکين ٿورا، ڳڻ ڪنهن جا ڳڻيان يارو.

ڌارين جي شرارت کان، مان خوفزده ناهيان،
پنهنجن جي دلاسن کان، ڏاڍو ٿو ڊڄان يارو.

الله جي نالي کي سڀني ۾ سنڀاليان ٿو،
ٻي راهه اٿم ڪهڙي، جا راهه وٺان يارو.

مدهوش سڏيو توڙي ديوانو سڏيو مون کي،
سر پنهنجو وٺيون جڳ ۾، جيئن ٿو وٺان يارو.

تون هليو وئين ته مون کان ڪائنات ئي رُسي وئي،
هئڙي اونداهه ٿي وئي چارئي طرف اونداهه ٿي وئي.

تو بنا گلاب ڪهڙا، موسم بهار ڪهڙي؟
باغ دل ڪو ماڻجي ويو، رنگ روپ دلڪشي وئي.

هائِ يار! جنهن مهل ٿئين، شهر کي ڇڏي روانو،
باهه پئي پري غمن جي، دل ۾ ڌم ڌڙي مچي وئي.

اوچتو ئي اوچتو جيئن، هجر هانو تي هَلاڻ ڪئي،
مُرڪندي ئي منهن لهي ويو، دل سموري هارجي وئي.

تون وينو هئين ته بلڪل، نيڪ ناک هو هيءُ مدهوش،
تون ائين ته مون مان، سُرَت ساھ جي اُٿي وئي.

لاڏ ڪوڏ، ناز نخرا، دلربائي، دلبري وئي،
زندگي جو هر مزو ويو، زندگي جي هر خوشي وئي.

هن راه کان هٿڻ جو مون کي حوصلو نه ڏي،
اي همسفر سفر ۾، اهو مشورو نه ڏي.

تو پاڻ چيو هو ته سفر گڏجي طئي ڪريون،
بيٺيءَ تي ويهاري ڪُنن ۾ ڌڪو نه ڏي.

اي شوخ! ڀل ته پنهنجي نگاهن سان مار ڀري،
دڙڪو مري ويل کي، ڪڏهن موت جو نه ڏي.

پيارين ته پيار مٽي ڏيئي، نه ته جواب ڏي،
ها ها جو روز روز رڳو آسرو نه ڏي.

جنهن سان پياس ٿي نه لهي اوترو نه ڏي،
ساقِي شراب ڏين ته پري ڏي چڪو نه ڏي.

مدهوش باهه ۾ وڃ سارو سڙي پڇي،
ڪنهن کي اندر جي راز جو ڪوئي پتو نه ڏي.

حالُ هنِ دل جو پُڌاڻا ڪنهن کي؟
اهلِ دل ڪوئي نٿو هٿ ڏسجي.

ڪوهجي درد پريو، درد پُڌي،
شومَ سان سور وڃي ڇو سلجي.

اي صنم تون ته پڪو ٿي ويٺين،
منهنجي مجبور نٿي دل پلجي.

ماري ته به اُن کي ميارون نه ڏجن،
جنهن کي سر ساهه جو سائين سڏجي.

مان ته سمجهايان تو مدھوش گھڻو،
ڇا ڪريان دل کي، نٿي ڪجهه سمجھي.

هتي اهڙا به ڪي عادل رهن ٿا،
جيڪي انصاف جا قاتل رهن ٿا.

جيان پيو ٿو انهيءَ بستيءَ ۾ جاني،
جتي انسان پٿر دل رهن ٿا.

ستم، جورو جفائون، درد، دوکا،
ڪتاب دل ۾ سڀ داخل رهن ٿا.

اوهان کان ڌار پي ناهيان اڪيلو،
اوهان ناهيو ته غم شامل رهن ٿا.

اُميدون ڪيئن ڪٽي ايڏانهن پهچان،
اوهان جي شهر ۾ قاتل رهن ٿا.

نه ڪرا حساس جون ڳالهيون اجايو،
هتي مدهوش سڀ جا هل رهن ٿا.

ذرا هوش ڪر، هوش ڪر، اي اميري،
چاهيندڙ دليين جي، وچان ڏي نه ويري.

وساري سگهيو هان، نه وسري سگهيو آ،
ڪيان هن جي چاڪاڻ مان ڇڏي گيري

نظر ڪي نظر ۾ نظر بند سمجهيم،
ته آئي نظر ۾ نه ٿيري مٿيري.

نه جنت، نه جنت جي منظر جي خواهش،
وئي پانءِ پئجي، اکين جي اسيري.

ٻڌايو ته ٿوپو ڪٿان کان ڪٿان ڏيان،
سڄي منهنجي جهولي پئي آه چيري.

ڪو سمجهي نه سمجهي، جي سمجهي ته سمجهي،
اسان جو ڪلام آ، ڪلام فقيري.

نباھيندي ننڍپڻ جي مدهوش ياري،
ڪري پنڌ پھتي اچي نيٺ پيري.

عید عید عید، اُها عید نه آ،
 ٿئي بغير دید، اُها عید نه آ.

جي بروزِ عید، خوشي نه ملي،
 غم هجن شدید، اُها عید نه آ.

جي بروزِ عید، محبت جو ذرو،
 نه کجي خرید، اُها عید نه آ.

جي بروزِ عید، ملاقات نه ڪن،
 شوق جا شهید، اُها عید نه آ.

جي بروزِ عید، ملهائين رڳو،
 وقت جا یزید، اُها عید نه آ.

جي بروزِ عید، اي مدهوش هجون،
 پاڻ ئي پلید، اُها عید نه آ.

جيئن جيئن عزيز مونکي، چون ٿا بُرو ڀلو
تيئن تيئن سندن ٿيڻ ٿو، هيءَ حوصلو ڀلو.

ناصر اوهان جي نيڪ نصيحت ٿي ڪڍي،
سورن جو سازباز اٿم، سلسلو ڀلو.

منهن ۾ رڪن خلوص ۽ پرڻ ڳلائون ڪن،
اهڙن منافقن کان، ٿٽل واسطو ڀلو.

جنهن ۾ نه آشناس، سوانسان ئي نه آ،
ماڻهو ڀلوڙ آ، جي، اٿس ماڻهو ڀلو.

سچل جي ڳالهه وانگر ته ڪو ڇا ڪڍي چوي،
ڪهڙي خبر ته آهي، ڪوئي ڪيترو ڀلو.

ساڳي نه آه سوچ سمورن جي دوستو!
ڪنهن آچيو خراب، ته ڪنهن آچيو ڀلو.

جنهن در پساو دوست جو، مدهوش ڪي اچي،
اُن سوز ڪي سلام، انهيءَ عشق جو ڀلو.

سڄڻ جي ملاقات ۾ پي مڙو آ،
مگر اختلافات ۾ پي مڙو آ.

سندس آمهون سامهون جي درشن ۾ جادو،
سندس ترچڙي جهات ۾ پي مڙو آ.

سندس لاءِ سڪ ۾ سڪڻ پي سُرُو آ،
سندس جي طلب تات ۾ پي مڙو آ.

سندس عشق جو نانءُ مٺو لڳي ٿو،
سندس عشق جي ذات ۾ پي مڙو آ.

سائس گڏ گرم ڏينهن ۾ پي بهاري،
برف جي ٿڌي رات ۾ پي مڙو آ.

مڙو پاڻ ۾ جيڪڏهن آه موجود،
ته مدهوش ڪائنات ۾ پي مڙو آ.

آهي دلبر مُڪو خط خوبصورت،
اول آخر سڄو خط خوبصورت.

ويٺو پنهنجن غمن ۾ هوس گم سُر،
تہ آيو اوچتو خط خوبصورت.

مٺو محبوب سهڻو جيترو آ،
لکيل آ تيترو خط خوبصورت.

چوي دل ٿي رڪان سيني ۾ سانڍي،
پرئينءَ جي پار جو خط خوبصورت.

سڙي ٿو پيار وارن سان زمانو،
ڪريان ڪيئن وائڻو خط خوبصورت.

وڏا احسان تن نازڪ هٿن جا،
هٿن جن آ لکيو خط خوبصورت.

ولايت کان هڻي مدهوش منزل،
اڄ به قاصد ڏٺو خط خوبصورت.

مون وٽان جنهن گهڙي وسوسا ويا لڏي،
تو خدا کان سوا سڀ خدا ويا لڏي.

ذات تنهنجي جڏهن آه محسوس ٿي،
تنهنجي منهنجي وڃئون فاصلا ويا لڏي.

جيئن ئي تنهنجي اچي آهي پهتي نظر،
جيڪي دل جي اندر سور ها، ويا لڏي.

تنهنجي قربت ملي، تنهنجي شفقت ملي،
خام ۽ بيڪار سڀ آسرا ويا لڏي.

اُن مهل ويجهڙو ٿيڻ اچي جنهن مهل،
وات جا يار قرباڻا ويا لڏي.

سُونهن جي روپ ۾ روبرو وئين ملي،
هوش سان گڏ سندن حوصلا ويا لڏي.

عشق اعزاز اهڙو ڏيڪاريو مونڪي،
با وفا پيا ٿڪي بي وفا ويا لڏي.

جان آزاد مدهوش جي ٿي پئي،
عارضِي رابطا واسطا ويا لڏي.

ساري حياتي سورن ۾ گهاري،
مجبو، جي ڪوئي خوش ٿي ڏيکاري.

غم کي لڪائي ۽ مُسڪرائي،
هن ريت ڪوئي ڪلندي گذاري.

ٿورو گهڻو جي جڳ ۾ جيان ٿو،
تنهنجي پناري، تنهنجي سھاري.

تون ياد آھين ۽ ياد رهندين،
باقي ڇڏيو مون سڀ ڪجهه وساري.

جيڪو به تنهنجن نظرن ۾ اٽڪيو،
هيڏي سگهيو نه هوڏي نهاري.

جڳ ۾ عظيم انسان سوئي،
جو پاڻ ماري، پئي ڪي جباري.

جنهن موت ماري ڇڏيو، انهيءَ کي،
مدھوش سگھندو ڇا موت ماري.

جَت آڏو فڪر جي تصوير پيش،
آڪرڻ انڌي اڳيان تنوير پيش.

جهل جي بابي اڳيان آهي فضول،
ڪا به ڏاهپ جي ڪرڻ تدبير پيش.

ٿي پوي پٿر به ٿو پاڻي اڱر،
پيار سان پيدا ڪجي تاثير پيش.

پهريائين پيش ڪر پنهنجو وجود،
پوءِ ٿيندو عشق جو تفسير پيش.

ڪو زباني ڏئي نه ڏئي ڪهڙو فرق،
ٿيون اڪيون ڪن پيار جي تشهير پيش.

ڪيڏهون جنت ۾ هوندي دلربا،
جا، ڪري ويا وار تنهنجي هير پيش.

مان ڪر مدهوش نادانن اڳيان،
ٿو ڪرين ويٺو عبث تقرير پيش.

تون هجين ۽ مان هُجان، راتيون هجن،
بس، نياز و ناز جون باتيون هجن.

ساه سان سيتل هُجين اهڙو سڄڻ،
لُون لُون ۾ تو سنديون لاتيون هجن.

دُبدو ڏيدون ملن عيدون ٿين،
ڪاش روزانو ملاقاتيون هجن.

ڌارجن اڳڙيون ته اهڙيون ڌارجن،
جي، سوا تنهنجي سڄڻ آتون هجن.

عشق جي، لطف و عنايت جي خبر،
پُڇ انهن کان جن دليون لاتيون هجن.

هڪ طرف مدهوش مدهوشي هجي،
ٻئي طرف چوري چُپي جهاتيون هجن.

وڻي ويئي اهڙي ادا دلربا جي،
جفا ڪي به سمجهيم عطا دلربا جي.

سندس ناز نخري جو ڪاٿوئي ڪونهي،
ڪريان ڳالهه ڪهڙي پلا دلربا جي.

حجابي نگاهن جي معصوم شوخي،
ته دل سان آهي بجا دلربا جي.

هجان آءُ جيتري جيئرو جڳت ۾،
سُٺان صبح سانجهي ٿنا دلربا جي.

خطا ڪار تي مون خطا جيتري ڪئي،
مٿم اوتري ٿي عطا دلربا جي.

ويهاري ڌڪاري، جيارِي يا ماري،
اي مدهوش جيڪا رضا دلربا جي.

دلڙي دردن ماري وي،
آزارن آزارن آزارن وي!

پيار سندا اظهار ڪري،
ڪانه ڪيئي پوءِ واري وي.

تنهنجي خاطر سرتي سنم،
لوڪ سچي جيخواري وي.

لوڙي اوهان سان لائي سجن،
پرڪي ڏني سين ياري وي.

جهڙو تهڙو تنهنجو هان،
پنهجي ڪريو سرداري وي.

منتن ۾ مدهوش ڪيئي،
ويئي مت هوشيار وي.

اچانڪ تنهنجي ياد آئي،
پري ٿي وئي اڪيلائي.

اچي حُسن آرائي،
اتس وهواهه ورجائي.

ڪٿان نڪري ڪٿي پهتس،
خبر مون کي نه پئي ڪائي.

اي ياد يار ڪو دم ره،
طبيعت آه سودائي.

سُمهي پو منهنجي سيني تي،
اچي ڪاتن ۾ تازائي.

نه ڪر مدهوش ڪان دُوري،
اتئي مدهوش مولائي.

جا جُڏائي جي گهڙي آهي سڄڻ!
سا گهڙي گوياصدي آهي سڄڻ!

تون ته تون، پر مان به تون، باقي اڃا،
درميان ڇا جي وڻي آهي سڄڻ؟

اڄ سڀان جي آسري ٿاري نه ڇڏ،
آرزوئي ٿورڙي آهي سڄڻ!

ليڙون ليڙون دل جي دامن کي ڪري،
دل نه ڪنهن جي ماڀي آهي سڄڻ!

جي نباھڻ جي نه هوندي آ ته مُور،
ڪين دل هرڪائي آهي سڄڻ!

توڪي آهي پئي لڳي سينگار جي،
مون کي پنهنجي ساهه جي آهي سڄڻ!.

هوش ۾ مدهوش واپس ڪيئن اچي؟
چوٽ ڪاڀاري لڳي آهي سڄڻ!!!

آ، آرزو ته يارَ جي چاٽُ سان سر ملي،
درجو ملي ته بندگان ۾ ڪارگر ملي.

پل ڪنهن به خوش نصيب کي جنت ۾ گهر ملي،
اي ڪاش مون غريب کي دلبر جو در ملي.

ذوقِ قصدِ سليم ۽ دل پختہ تر ملي،
جيڪو خوشيءَ سان چوٽ سهي سو جگر ملي.

بي انت بي حساب نه دولت نه زر ملي،
پيو ڪجهه ملي نه ملي، هو مگر ملي.

صد شڪر راهِ عشق ۾ تنها نه آهيان،
تنهنجو غم عزيز ٿو شام و سحر ملي.

اُن جي ستمگريءَ کي ستم آ چوڻ غلط،
جنهن جي جفا ۾ لطفِ وفا سربسر ملي.

مدهوش کي نه مسجد و مندر ۾ ڳوليو،
شايد حريمِ حسن ۾ آ شفته سر ملي.

جڳ ۾ جيئندو ٿو رهان، خوش نامَ جو نالو وٺي،
گل غدارو، گل بدن، گل فامَ جو نالو وٺي.

منهنجي دلڙيءَ جي، پکي اڏري وڃي ورتي پناهه،
زللفَ جو نالو وٺي ۽ دامَ جو نالو وٺي.

هُن جي چشمن جي ڪريو توهين ڪا ويهي متان،
میکدي جو ۽ صُراحي جامَ جو نالو وٺي.

پيٽ بيحاڻي لڳي، آهُو نظر جي اک اڳيان،
دل نه ساڙيو نرگس و بادامَ جو نالو وٺي.

روز دلبر پنهنجي وعدي کي ٿو ٽاري، ناز مان،
صبح جو نالو وٺي ۽ شامَ جو نالو وٺي.

مهر سان مدهوش جا سڀ عيب بخشيندو جڏهن،
اُن جي در تي آءُ ويندس سامَ جو نالو وٺي.

جو به ويو هوندو بُتِ كافراڊا جي روبرو،
پاڻ کي سمجھڻ لڳو هوندو قضا جي روبرو.

دل ۾ سوچيم، هيئن به چوندس، هيئن به چوندس مان وڃي،
ويون مگر وسري هڙيئي دلربا جي روبرو.

هيءَ خدائي جون سموريون رنگتون زيبائشون،
ڪجهه نه آهن منهنجي سهڻي مهلقا جي روبرو.

حال دل اورڻ نه گهرجي بي خبر بي درد سان،
درد کي دهرائجي، درد آشنا جي روبرو.

اُن جي شاهيءَ جي شرف جو ڇا ڪري سگهيو بيان،
بادشاهيون ٿيون جهڪن، جنهن جي گدا جي روبرو.

تون به اي مدهوش آهين ڪو چريون جو روز روز،
ڳالهه چورين ٿو وفا جي بي وفا جي روبرو.

تنهنجي حسن جي ناهي ڪائي حد
توڪي سونهن سندي ملي آه سَنَدَ.

تنهنجو سَنَدَ سَنَدَ آ عنوانِ ادب، تنهنجي جوڙ ۽ جڪ سان جانِ ادب،
تنهنجي بيهڪ آ بستانِ ادب، تنهنجي قامت قابوئي جي قَدَ.

تنهنجا ٻولِ نبات جي تڙ کان وڌ، تنهنجون ڳالهيون شيرِ شڪر کان وڌ،
خاصيون خاص عجيب اثر کان وڌ، تنهنجو ٻولڻ ڏولڻ آه شَهَدَ.

تنهنجي خوبين جا ڳڻبا نه عدد، سڀ خالق جوڙيا خال ۽ خَدَ،
توڪي ساراهيو خود پاڪ صَمَدَ، ڪيئن عقل جي ٿئي توتائين رَسَدَ.

نهن چوڻي تائين سمڻا ساجَنَ، توڻ ڪُل گلزاريون ۽ گلشن،
تنهنجا اهڙا آهن من درشن، دل خوش ٿئي ۽ اڪيون گد گَدَ.

مدهوش چوي تون آهين عجب، تنهنجا ڪهڙا ڳوليان آءُ لَقَبَ،
تنهنجا ڪهڙا ڳوليان نام نسب، تنهنجو نانءُ ڀلارو اي احمدَ.

هنيئي تير جيڪي، نگاهن جا سامهون، ڪٿا منجه ڇاتي، نه هيڏي نه هوڏي.
جگر جان جيرا، سڀني ٿي پيا پيرا، مگر ٿي حياتي، نه هيڏي نه هوڏي.

نڙيءَ تي اچي دم ٿي واپس وڃي ٿو، نه هيڏي ٿي ٿو نه هوڏي ٿي ٿو.
ڪيئ منهنجي جندڙي مرڻ کان ماندي، جيئن کان آتي نه هيڏي نه هوڏي.

چڱو هو ته مون کي تون ماري ڇڏين ها، گهڻي سور کان ئي ڇڏائي ڇڏين ها،
وليڪن اي قاتل مٿان منهنجي گردن، وهائي تو کاتي نه هيڏي نه هوڏي.

نظر کي نظر سان تو قيدي بنايو، وڏو دامر جيڪو نه ويو سوا جايو،
ڪيئ ديد ديدن ۾ اهڙي ته قابو، جو پاڻي مون جهاتي، نه هيڏي نه هوڏي.

نڪي آگ حسرت جي ناري تو ڇاتي، نڪي آگ الفت جي ٻاري تو ڇاتي،
محبت جي مدهوش کي تو چٽائڻي، جي، لاتي ته لاتي نه هيڏي نه هوڏي.

نه هُو دل کان پري آهي، نه هُن کان دل پري آهي،
سمونڊن کان نه جيئن ٿيندو ڪڏهن ساحل پري آهي.

حياءِ حسن پي مَانع، حجابِ عشق پي مَانع،
تڏهن ٿيو ”هم نشين“ مون کان سرِ محفل پري آهي.

جنون جن جو امام آهي، ويا سي منزلون ماڻي،
مگر ٿيو هن عظيم اعزاز کان عاقل پري آهي.

اسان جي ناخدائي ناخدا ڪهڙي ڪندا جيڪي،
ڪنارن جي مٿان بيهي، چون ساحل پري آهي.

حذر ڇا جو؟ ڪشي، هڻي کان نظرن جا ته پيو ڦٽڪان،
مٿان سمجهين اي قاتل، سينهءَ بسمل پري آهي.

زباني جا به ڏيئي ٿئي! اها جلدي ۾ ڏئي ڇڏ،
اجا ٿورو نڙيءَ کان خنجرِ قاتل پري آهي.

ستارا زيرِ پا آيا ته اي مدهوش ڇا ٿي پيو؟
”نه ڪر تون چنڊ تي تڪيو اڃا منزل پري آهي.“

(نوٽ: بزم طالب الموليٰ ڪراچي طرفان، هن طرح تي انعام رکيل هو،
جيڪو هن بندهءَ مدهوش، سهڻي گرھ لڳائي کڻي ورتو هو).

نهار مونڏي، نهار مونڏي، نهار مونڏي، نهار جانِي،
اھي محبت پريون خُماريل ڪُٺي نِگاهون نهار جانِي.

اُھي ڏي صدمو سھي سگهان مان، سھي سھي دمر ھي سگهان مان،
اڳيئي آھيان مري چُڪو مان، مٿل ڪي ويتر نہ مار جانِي.

سليان تہ ڪنھن سان سليان ھي ڳالھيون، ڪريان تہ ڪنھن سان ڪريان ھي ڳالھيون،
ڪيون وتان تو اڪيون بہ آليون، لھي نٿو ھيءُ غبار جانِي.

خدا جي طرفان چڱي عمل جو، ڏھوڻ ملندءِ ثوابُ سائين،
ثواب خاطر ڏکي مھل تي، غمن ۾ ٿي غمگسار جانِي.

قصور آھي تہ درگذر ڪر، سچڻ سڀا جھي نِگاہ ڪا ڌر،
پرائو آھي پرائو ٿيندو، پرائي تي ڇا ميار جانِي.

ڪٿان ٿئي مدهوش جي سٿائي، نہ آھ ھمدرد حال پائي،
قريب بڻجي علاج فرما، مسيح بڻجي جيار جانِي.

مان ڪري وينس خطا، تنهنجي عطا جي آسري،
دامنِ شفقت ۽ رحمت جي هوا جي آسري.

ڪجهه دوا جي آسري ۽ ڪجهه دُعا جي آسري،
درد کي آيس ڪڍي درد آشنا جي آسري.

مان رڳو سائل نه آهيان، تنهنجي در جو اي سخي!
جڳ گداگر ٿورهي، تنهنجي سخا جي آسري.

پرو سوان تي ڀلا ڪهڙو ڪري ڪهڙو ڪريان؟
قافلو لُٽجي وڃي جنهن رهنما جي آسري.

وقت جي طوفان سامهون، عزم جو سندرو ٻڏي،
سير ۾ پيڙو ڇڏي ڏيان ٿو خدا جي آسري.

ڄاڻ آيو ڄاڻ آيو، جا دلاسا دل کي ڏيئي،
”رات ساري مون گذاري بي وفا جي آسري“.

تو ته ڏاڍي آ ڪئي پر لوڪ آڏو ڪيئن چوان؟
”رات ساري مون گذاري بي وفا جي آسري“.

شيخ کي پنهنجي مڱيءَ تي ناز آ مدهوش، پر،
آءُ آهيان شافع روزِ جزا جي آسري.

مُرڪي ڏسي ته بزم سڄي مُبتلا ڪري،
 شوخي ادا ڪري ته قيامت بپا ڪري.
 نه نه ڪري اُتيئي يڪدم توها ڪري،
 ماري وجهي ٿو دلبر ناز وادا ڪري.
 حاسد ڪري ڪري به ڀلا نيٺ ڇا ڪري،
 ڪم هن جو آڱلا سوڀلي پيو ڳلا ڪري.
 ناحق گهڙي گهڙي ٿو وٺي، محتسب حساب،
 مئي هوش ۾ پيان ته بلاشڪ پڇا ڪري.
 هو آ خدا پرست ۽ مان بُت پرست هان،
 جنت ڏسان ته ڪنهن کي خدا ٿو عطا ڪري.
 دل ۾ صنم صنم ۽ زبان تي خدا خدا،
 مسجد مان شيخ نڪتو خدا سان دغا ڪري.
 دستار گه رڪي ٿو پئي شيخ پي شراب،
 خانو خراب ڪنهن جو نه اهڙو خدا ڪري.
 بيتاب هجر ۾ ۽ بي آرام وصل ۾،
 مدهوش اهڙي دل کي ٻڌايو ته ڇا ڪري؟

توڪي خيال رهندو جي بار بار منهنجو،
تي شاندار پوندو، جڳ ۾ وقار منهنجو.

بخشين ته هڪ نظر سان بخشي سگهين تو بيشڪ،
آرام، چين، فرحت، راحت قرار منهنجو.

پيا در چڙهي وسايو، در تنهنجو هن ڪري مون،
دنيا ۾ ڪير ڪونهي، بيو غمگسار منهنجو.

ايڏانهن ايندي ويندي جي دم ٿٽو ته چاهي،
رهندو هيءُ ڪارنامو تي يادگار منهنجو.

ناصر! نصيحتون سڀ تنهنجون درست ليکن،
هرگز نٿو هلي دل تي اختيار منهنجو.

ڪوشش نه هوش جي ڪر، واپس وري نه ايندو،
مستن ۾ پل ڪري ڇڏ، هاڻي شمار منهنجو.

چرچن ۾ تو چيو هو ”مدهوش تنهنجو آهيان“
هن قول تي يڪوئي اعتبار منهنجو.

وڃي ڪر حال اي قاصد مني منار جي ويجهو،
ته ٿئي پيڙو اچي هن عاشق لچار جي ويجهو.

سمورن خوش نصيبن کان، پلو سوڀاڳ وارو آ،
رهي ٿو روزِ شب جيڪو، ديارِ يار جي ويجهو.

وڌايان پنهنجا هٿ هن جي گلابي گل ڏي ڪيئن آخر،
جتي واسنگ ڪارا ٿا لڏن رخسار جي ويجهو.

گهڻوئي پاڻ سينگاري اچن حُورون بهشتن جون،
مگر سڀ هيچ پيون لڳنديون مني منار جي ويجهو.

هلايئون ڪوڙ حيلن ڀر ڏنگائي ڏور کان وينا،
سپيرن جا کُٽا پيرا نه اهڙي مار جي ويجهو.

لحد ۾ حضرت سرشار اچ پي هيئن پڪاري ٿو،
”دل بيتاب گستاخي نه ڪر ڪا يار جي ويجهو“

اگر اي دوستو تڙبي مري مدهوش فرقت ۾،
خدرا پور جو نئي درِ دلدار جي ويجهو.

ابتدا توکي چوان يا انتها توکي چوان،
جو چوين سو بارها منهنجا منا توکي چوان.

گل چوان، گل رخ چوان، گل بو چوان يا گل بدن،
تون ئي چو رشڪِ گلستان چا پلا توکي چوان.

جانِ جان، جانان چوان، يا جانِ من توکي چوان،
دل چوان، دلبر چوان، يا دلربا توکي چوان.

دل جگر تون، ساهُ سرتون، چين تون آرام تون،
تون ئي چو جانِ تمنا چانه چا توکي چوان.

حُسن آهين، حسن آهين، حسن آهين، حسن تون،
لازمي آپيڪرِ ناز و ادا توکي چوان.

پاڻ کي مدهوش سمجھڻ ڳالهه ناهي ڪا وڏي،
”پر وڏي ويچار ۾ آهيان ته چا توکي چوان“.

نگاه مست جي نظرن جو فيض عام ٿئي،
عقل غلام ٿئي ۽ جنون امام ٿئي.

وري وري تو پيان هن ڪري ته هوش رهي،
متان سوار اچي ڪو خيال خام ٿئي.

نشان منزل ذوقِ نظر قريب ڏسي،
سليم عزم جو مونکي تو احترام ٿئي.

انهيءَ سان منزلِ مقصود همڪنار ڏنم،
جورا هگير توريستي ۾ تيزگام ٿئي.

غلط آراهه محبت ۾ هوش ساڻ ڪڍڻ،
مسافرن جي تلاشي تي صبحُ شام ٿئي.

حيات و موت جي مدهوش ڪا خبر نه رهي،
نگاهه شوق کي حاصل اهو مقام ٿئي.

نه ظاهر ڪجهه نشان ناوڪ خمدار ٿيندو آ،
جگر مان تير جيتوڻيڪ آرو پار ٿيندو آ.

نگاهن جو نگاهن سان جڏهن وهنوار ٿيندو آ،
اشارن ئي اشارن ۾ وڏو واپار ٿيندو آ.

جڏهن ڪنهن کي خيال گيسوءَ دلدار ٿيندو آ،
ڏٺي سردار تي، سوئي وڃي سردار ٿيندو آ.

جيئن اُن جو، مرڻ اُن جو، جهان اُن جو خدا اُن جو،
مٿان جنهن شخص جي فيض نگاهه يار ٿيندو آ.

سر محفل جگر سارو جلي ويندو اٿم يارو!
جڏهن غيرن مٿان هُن جي نظر جو وار ٿيندو آ.

حصولِ گل جي خاطر، خاراڻي مدهوش پيا سهبا،
محبت ۾ گريبان چاڪ، دامن تار ٿيندو آ.

لوڪ سڀارو ٿو ڪلي اڄ عيب ۽ عصيبن ڏسي،
مان مگر خوش ٿو رهان پيو رحمت يزدان ڏسي.

اڄ تي پهتي خوشي ۽ مڙج مستي وئي وڌي،
ڪيئن نه خوش ٿيندس ڀلا، مان دوست نيئن سان ڏسي.

مُونِ ندوري جي نصيبن تي ٿيڻ ريسُون لڳيون،
رحمتن ۽ برڪتن سان هيءُ ڀريل ايوان ڏسي.

دل، جگر، جيرا ٿريا ۽ نيئن روشن ٿي پيا،
هن غريبائي اجهي، تي آمدِ جانان ڏسي.

بي سهارِي، بي وسيلي، بي ٿمر مدهوش ڪي،
ٻاجه پنهنجي سان نوازيئين، بي سرو سامان ڏسي.

خدا جي واسطي پرھيزگارن کي ته سمجھايو،
اسان سمجھون نه سمجھون هوش وارن کي ته سمجھايو.

خدا جي روبرو سجدا بُتن کي روز وينا ڪن،
خدا راھن صديءَ جي ديندارن کي ته سمجھايو.

سر محفل وڃھن ٿا دل چلي محفل ۾ ويٺل جي،
سليقو گفتگو جو پنھنجي يارن کي ته سمجھايو.

گنھگارن کي بخشش جو رھي ٿو ڀروسو ھردم،
گنھگارن جي بدران ڪجھ ڀلارن کي ته سمجھايو.

اوهان کي جيڪڏھن پنھنجو چمن شاداب رکڻو آ،
ته پھريائين، ھنن تخريبڪارن کي ته سمجھايو.

چيو ڪنھن عاشق ناشاد پوئين رات يارن کي،
”ڦٽائن نند ٿا منھنجي ستارن کي ته سمجھايو“

ڏسڻ جي ڏوھ جي بيشڪ سزا مدهوش کي ڏيو پر،
ادا، ٿورو گھڻو ھن جي، اشارن کي ته سمجھايو.

ڪيا ناز مون سان سڄڻ ڪهڙا ڪهڙا؟
ڪريان ياد پرچڻ رُسڻ ڪهڙا ڪهڙا.

محبت ۾ ڇا ڇا ڏنوسين وتوسين!!!
سنڀاليان هارائڻ، کٽڻ ڪهڙا ڪهڙا؟

پرئينءَ جايون جوڙيون اکين ۾ ۽ دل ۾،
اُجاريان، سنواريان اڱڻ ڪهڙا ڪهڙا؟

محبت جي مڇ کي مڇائي، مڇائي،
پگهاري ڇڏياسين پهن ڪهڙا ڪهڙا؟

وڻي خوب مصرع هي ناظم جي مونکي،
”حياتي لنگهي وئي پتن ڪهڙا ڪهڙا؟“

جين ٿا جهان ۾ ڪي مدهوش جهڙا،
منا مور ماڻهو مڪڻ ڪهڙا ڪهڙا؟

خبر وحشت دل جي مدهوش کان پڇ،
ڏنا چال دل جي، هرڻ ڪهڙا ڪهڙا؟.

هيڏي، رنگين جهان ۾ ڪا مُسرت نه ملي،
جي ملي آ ته مون کي حسبِ ضرورت نه ملي.

منهنجي هن پاڪ محبت جو خدا خير ڪري،
گهڙي پرواهه زماني ۾ جي، عزت نه ملي.

هر ستم کي مون ڪرم سمجهيو فرشتن کان پڇيو،
منهنجي هن شوخ کي، ڪڏهن به شڪايت نه ملي.

بد نصيبي ته ڏسو هيڏي حياتيءَ ۾ مُنڪي،
ڪا گهڙي پل به ڪڏهن درد کان فرصت نه ملي.

آهي دنيا جي پرستار کي ڇا ڇا نه مليو،
”زر ملي، زور مليو، درد جي دولت نه ملي“.

مون چيو دل ۾ ته دلبر جي اڳيان حالُ ڪبو،
پر اڳيان هن جي مون کي حرف جي مُهلت نه ملي.

آهي مدهوش انهيءَ کان فقط موت پلو،
جنهن کي محبوب کان خيراتِ محبت نه ملي.

تو حسن جي واليءَ تان، صديبار وڃان صدقي،
مڪ ماھه مثاليءَ تان، صديبار وڃان صدقي.

ياقوت نه ٿل جهن جو، مرجان نه مت جنهن جو،
لبڙن جي ته لاليءَ تان، صديبار وڃان صدقي.

پنڙين جا وريل پيڪان، ڪن قيد ٿا نوڪن سان،
ابروءَ هالائيءَ تان، صديبار وڃان صدقي.

جنهن ڏي به ڏنئي مُرڪي، منٿن ۾ ويو خوش ٿي،
هن چال ۽ چاليءَ تان، صديبار وڃان صدقي.

جيئن پيرُ ڪنيئي ڌاري، هيءُ هيانءُ ڇڏيئه ناري،
رفتار نراليءَ تان، صديبار وڃان صدقي.

شهباز جي اک شرمائي ۽ شينهن جي اک گهپرائي،
اُن نيڻ غزاليءَ تان، صديبار وڃان صدقي.

جنهن ديد جي دلبي سان، مدهوش ڪيئي مَستان،
تنهن ديد دُناليءَ تان، صديبار وڃان صدقي.

اگر جڳ ۾ ڪائي وڏي ڳالهه آهي،
ته وعده وفائي وڏي ڳالهه آهي.

ڀلن سان ڀلايون ته هرڪو ڪري ٿو،
ڀرن سان ڀلائي وڏي ڳالهه آهي.

سڄڻ تون ته تون آن، مگر تنهنجي ڌر جو،
گداگر گدائي وڏي ڳالهه آهي.

سُڪن جا ته ساڻي سوين پرڏڪن ۾،
ٿيڻ حال پائي وڏي ڳالهه آهي.

نظر ڪي نظر سان ملائڻ آ سولو،
مگر آشنائي وڏي ڳالهه آهي.

اڱڻ تي اچي پير پائي نه پائي،
رڳو هن جي ”ها“ ئي وڏي ڳالهه آهي.

اي مدهوش ڪنهن سان سلڻ جهڙي ناهي،
پرينءَ جا ٻڌائي وڏي ڳالهه آهي.

اڄ عجيبا اک اڙائي، تو وڏو ٿورو ڪيو،
گهور گهريءَ ساڻ ڳائي، تو وڏو ٿورو ڪيو.

گل وفائن جا مون حاضر جيئن ڪيا تنهنجي اڳيان،
دل جي دامن کي وڇائي، تو وڏو ٿورو ڪيو.

مون اياڻي ڪنهن نه ڪم جهڙي ڪريل انسان کي،
پيار سان پنهنجو بنائي، تو وڏو ٿورو ڪيو.

عشق جي اوجھڙ ۾ تنها ٿيڙ ڪائيندو ڏسي،
مون رُليل کي راه لائي، تو وڏو ٿورو ڪيو.

تنهنجي نظرن تي لڳا پهرا ته پي نظرون ڪڍي،
مامر ۾ سڀ ڪجهه ٻڌائي، تو وڏو ٿورو ڪيو.

سمجھي بيڪارو جڏهن پنهنجن ڌڪاري هو ڇڏيو،
دوستيءَ جو هٿ وڌائي، تو وڏو ٿورو ڪيو.

هُون ته لک مدهوش تي ٿورا سندءِ آهن مگر،
اڄ اڱڻ تي پير پائي، تو وڏو ٿورو ڪيو.

ڏي سوائي، ڏي سوائي، ڏي سوائي ساقي،
اڄ ته مدهوش تي ڪر ڪائي ڀلائي ساقي.

تنهنجي نظرن ۾ بهشتن جا نظارا آهن،
هر اشاري ۾ سمايل آخداي ساقي.

اڄ سر بزم نه جهل پنهنجي عنايت جو هٿ،
ڏي اڃان ڏي جي اٿم وات ۾ وائي ساقي.

حور فردوس نه گهرجي، نڪي جنت ئي ڪپي،
بس رڳو تنهنجي ڪپي جلوه نمائي ساقي.

تون اگر مست نگاهن سان پياريندين پيو،
زندگي ٿيندي اڃائي به سجائي ساقي.

ميڪڊي ۾ آسجي رات هليو پئمانو،
باقي مدهوش رهيو، تنهنجو گدائي ساقي.

ڪنڀائين ناز مان مرڪي، نظر آهسته آهسته،
وڌائين منهنجو گهائي، هيءَ جگر آهسته آهسته.

حجابِ عشق هو مون کي، حياءِ حُسن هو هُن کي،
مگر طرفين ٿيندو ويو اثر آهسته آهسته.

وڌي وئي دل جي ڌڙڪن ۽ ڪنڀن چاتي لڳي هيڏان،
جڏهن هوڏانهن کليو درشن جو در آهسته آهسته.

شهيدِ ناز جي ميت مٿان ارمان مان بيهي،
اچي ويو نيٺ هُن کي پي پگهر آهسته آهسته.

هزارين تهمتُون الزام آيا مون مٿان ليڪن،
سمورا سڀ ڪيا مون درگذر آهسته آهسته.

لڪايو مون گهڻوئي پاڻ کي مدهوش هو ليڪن،
سڄي دنيا کي پئجي، خبر آهسته آهسته.

اوهانجي ذات سوا ڪجهه نه آ پسند مُنڪي،
مليو آ ذوقِ نظر ڪيترو بلند مُنڪي.

هزار ڍنگ پيا ۽ هزار ونگ لڳا،
سگهيو نه قيد ڪري وقت جو ڪمند مُنڪي.

اوهان جي قرب ڇڏايا رواج ۽ رسمُون،
جهلي سگهيا نه زماني جا قيد و بند مُنڪي.

حضور! شربتِ ديدار جي پياس اٿم،
نه آڇ شيرو شڪر ۽ نبات و قند مُنڪي.

پهاڙ، جهنگ، جبل، بحر و بر تلاش ڪيم،
بجز اوهانجي مليو راهه ۾ نه رندُ مُنڪي.

انهيءَ عطا کان ڇا مدهوش ڪي وڌيڪُ ڪپي،
بنايئُ يار غريبيءَ ۾ سر بلند مُنڪي.

جنهن پاسو ڏئي چرڪايو هو،
 سو شايد تنهنجو سايو هو.
 جي، تون نه هيئن پرياسي کان،
 آهتُ ڇا جو آيو هو.
 منهنجو ته سُڪي ساهُ چُڪو هو،
 توکي به الائي ڇا ٿيو هو.
 هيءُ ڪوئي ته رشتو هو ورنه،
 تومون کان چو شرمايو هو.
 تون پي پي پت ۽ مان پي پي پت هُئس،
 سڀ ڪجهه نيئن ڳالهايو هو.
 جنهن شهر ۾ مون توکي ڏٺو هو،
 ڇڻ شهر سڄوئي ڪعبو هو.
 جونم جي پاڇي ۾ گذريو،
 سو وقت تمام سڀاڳو هو.
 مدهوش مٿان مدهوشي هُئي،
 ۽ ماڻهن لاءِ تماشو هو.

اڱڻ منهنجي تي اڃ آيو، منو مننار بسم الله،
ڪريان ڪيڪار بسم الله، چوان صديار بسم الله.

وڏا احسان مؤلا جا، او شڪرانا، او شڪرانا،
پسائي پاڪ پيشاني پرين پگدار بسم الله.

اونداهي رات ۾ چڻ ڪو خوشيءَ جو چنڊ چمڪي پيو،
وريون عيدون، مليون ديدون، ٿيا ديدار بسم الله.

گهمائين پير جت، سا پُون سموري واسجي ويئي،
اسان جي هن اجهي، ۾ ٿي وئي هُڪار بسم الله.

رهيل مدهوش جي دل ۾ هُئي جا آس پوري ٿي،
عنايت ڪئي عجيبن اڃ، اکين جي نار بسم الله.

نه هُنَ کان ڌار مان آهيان، نه مون کان ڌار هُو آهي،
خيالن ۾ تصور ۾ سدائين روبرو آهي.

هيڏي هوڏي، جاڏي کاڏي، ڏسان هر طرف ٿو هُنَ کي،
نظر ۾ هوئي هُو آهي، نه پئي جي جستجو آهي.

وسارڻ سان نٿو وسري، ڀلا وسري به آخر ڪيئن؟
نظر منهنجي اڳيان هر هر، جو بيٺو هُو بهو آهي.

ڏهاڙي راهه جنهن جي تي ڪري ٿو ماهه خود سجدو،
چوان ڪيئن تنهن جي، نالي مان، ته هُو پي ماهرو آهي.

ملي لالاڻ ۽ سرهاڻ دلبر جي لبَن کان ٿئي!
تڏهن اي گل! چمن ۾ تنهنجي ايڏي آبرو آهي.

مُشابهه شهنشاه حسن کي ڪنهن سان ڪريان يارو!
ڏٺو اڃ ڏينهن تائين، مون نه اهڙو خوبُرو آهي.

فرشتا دنگ رهجي ٿا وڃن. مدهوش اُن ساعت،
جڏهن نظرن جي نظرن ساڻ ٿيندي گفتگو آهي.

سڄي دنيا جي آڻي آ، منا سائين نظر توڙي،
گُنه ڪهڙو نظر منهنجي ڪجي ويئي اڳر توڙي.

ڏنم دل سان ڏنم توکي، ڀلا لڪو ڪريان ڪهڙو؟
هجي دل جي انهي سودي ۾ ڪس مونڙي ڪثر توڙي.

اڪين جا هر طرف پهرا لڳل ها تو مٿان ليڪن،
لڪائي لوڪ ساري کان، اڪين آندي خبر توڙي.

حقيقت ڪيئن به آهي، پر سموري سَمَو منهنجي آ،
ميالن جي نٿو ڪوئي نهي، هڪرو اڪر توڙي.

فقط اي دلربا مُرڪن پري هڪ ديدَ جي خاطر،
واجهائينديون رهيون اڪڙيون نماڻيون عُمر پر توڙي.

ٻڌائي هن کي ۽ هُن کي، ڇڏيو تو وائري جڳ ۾،
مُکو مدهوش جيڪو داستانِ مختصر توڙي.

نگاهن جي ناوڪ اُلاڙڻ نه گهرجي،
اُلاڙي، جي ويهجي، ته تارڻ نه گهرجي.

ڪري آڇ اڪڙين ۾ ويهڻ جي ڪنهن کي،
ويهاري وري سو اُتارڻ نه گهرجي.

محبت ۾ ليڪو ڪبوئي نه آهي،
ڏيڻ ۽ وٺڻ مور سارڻ نه گهرجي.

هٿن سان پنهنجي، ڪجي حال حاضر،
سوالي کي در تان ڌڪارڻ نه گهرجي.

ڪڏهن سور ڪنهن سان ته اصلي نه سلجي،
جي، سلجي ته پيهر پچارڻ نه گهرجي.

آمد هوش تنهنجي محبت جو ماريل،
مئل کي او محبوب مارڻ نه گهرجي.

اگر دلبر نہ دل جي آرزو سمجھي ته ڇا ڪريان؟
مان سمجھايان مگر ڪجهه پي نہ هُو سمجھي ته ڇا ڪريان.

بُتِ مغرور آڏو پيش ڪريان عرضُ عاجز ٿي،
نہ منهنجي عاجزائي گفتگو سمجھي ته ڇا ڪريان؟.

ڏياريان عشق جو احساسُ مڃڻ ۽ اشارن سان،
نہ جي اهڙا اشارا شوخرو سمجھي ته ڇا ڪريان؟

برابر پنهنجو، پنهنجو آ، ۽ ڌاريو نيٺ ڌاريو آ،
وليکن هن حقيقت کي نہ هُو سمجھي ته ڇا ڪريان؟

چڏيان مدهوش دلبر کان چني ناتا سمورا پر،
تصور منهنجو هن کي روبرو سمجھي ته ڇا ڪريان؟.

خير خواه منهنجا سڀئي، اهل گلشن تي پيا،
آرزوءِ گل ۾ ڪندا، زيب دامن تي پيا.

دشمنيءَ کي پردو ڏيندي، نيٺ پٽرا تي پيا،
دوستيءَ جو دم ڀريندي جيڪي دشمن تي پيا.

التجا خاطر به تي الفاظ هن کي مون چيا،
فائدي بدران، مگر سي رهندو تاون ئي پيا.

غرق ٻيڙو ٿو وڃي ٿيندو ادب جو دوستو،
پارتي بازي ۾ سوگها، ماهر فن تي پيا.

شڪر، ٿيو جو پيار سان دنيا جو باقي هو وجود،
جنهنجي باعث ڪيترائي سينا روشن ٿي پيا.

ها، خوشيءَ مان هوش ۽ مدهوش ٻئي اڏرڻ لڳا،
دلربا جا دوبدو جنهن ويل درشن تي پيا.

خيال گيسوءِ دلدار بهتر آ،
جُنُونِ آرزوءِ دار بهتر آ.

چڙهي ڏي نيم بمسل ڪي ته پيو تڙبي،
اي قاتل! لذتِ آزار بهتر آ.

نه ڪر فردوس جون ڳالهيون ديوانن سان،
اُتان کان ڪو چاههءِ دلدار بهتر آ.

رهڻ ڏي زخمِ دل اهڙي جو اهڙو،
نشانِ ناوڪِ خمدار بهتر آ.

هزارين يار مطلب جا ڪبا ڪاڏي،
مهل ۾ ڪم اچي سويار بهتر آ.

اڃا يا ورق اُتلائڻ فضول آهن،
مطالعِ مصحفِ رُخسار بهتر آ.

پرائي پاڇهه کان مدهوش پنهنجن جو،
ستم، جو رو جفا، آزار بهتر آ.

ڏٺو ساقي شرابِ آرغون مونڪي،
پيالن ۾ مليو ڪون و مڪان مونڪي.

ڪندو ڇا زندگيءَ جو امتحان مونڪي،
نصيب آ، صحبتِ پيرِ مغان مونڪي.

متاعِ دل نگاهِ نازِ تان گهوريم،
عوض اُن جي مليا ٻئي جهان مونڪي.

غلط ناهي جو فرمايئي، مگر ناصح!
ٻڌڻ ڏي ميڪڊي جي ڪُجهه اذان مونڪي.

گُهران ٿو خير اُن هستيءَ جو، جنهن،
ڪيو آزاد هُست و بود کان مونڪي.

سنياليان هوش ڪيئن مدهوشَ محفل ۾،
ملي، جو مٿي، نرالي ناز سان مونڪي.

چيم، هُنَ کي تہ صدمن جي کثر ڪا پي رهيل آهي؟
چيئن ”ها ها“ اڃا باقي بقايا پي رهيل آهي.

چيم، جھڻو هڻي جھت پَت خوشي ساري ڪسي وئين تون،
چيئن باقي ڪرڻ آرام آغوا پي رهيل آهي.

چيم، سڀ ڪجهه ڏيڻ کان پوءِ به ڪجهه چاهين تہ اڄ چئي ڏي،
چيئن توکي ڪرڻ دنيا ۾ رُسوا پي رهيل آهي.

چيم، اهڙي اڃا ڪائي سزا بي پي اٿئي ڏيئي؟
چيئن ها، ڪُفر جي تولا ۽ فتوا پي رهيل آهي.

چيم، مدهوش ٿي آخر، نه ٿيو ناراض اي دلبر!
حياتي هيءَ ڪريو منظور جيڪا پي رهيل آهي.

هر روز هي آهون، درِ يار چمن ٿيون،
درِ يار چمن ٿيون، ديوار چمن ٿيون.

بيتاب و پريشان، خاموش صدائون،
پابوس رهن ٿيون، پيزار چمن ٿيون.

ويچاريون ادب سان ميڙون ۽ هي منٿون،
ليلهائي اوهانجي رفتار چمن ٿيون.

قربان وڃا تن راهن جي مٿان جي،
پاڙيبَ سنڌ جي، جهنڪار چمن ٿيون.

دردن ۾ سمايل هر ساز جون تارون،
هر ٻول چمن ٿيون، اشعار چمن ٿيون.

اي موت خدا را، ڪا ترس گهڙي پل،
مجبور نگاهون رخسار چمن ٿيون.

اُٻرڻ جي اشارن ۾ ڏسي محو چيائين،
مدهوش نگاهون، تلوار چمن ٿيون.

نگاهن جو ماريل، ڪڏهن موت سان پي، مري ڪين سگهندو مري ڪين سگهندو.
انهيءَ دامَ ۾ جو اچي ويو سو واپس، وري ڪين سگهندو وري ڪين سگهندو.

ڪيو گهاو جيڪي، وجهي گهور سڻا، چٽڻ جائي ناهن اُهي مُور سڻا،
اوهان کان سوا سور دل ۽ جگر جو، نري ڪين سگهندو نري ڪين سگهندو.

اوهان پاڻ محبوب مرضيءَ جا آهيو، اسان عيبدارن کي پانيو نه پانيو،
اسان جو اوهان کان سڄڻ ساھُ ۽ سر، سري ڪين سگهندو سري ڪين سگهندو.

پرين آءُ گڏجي ڪي مچڙا مچايون، چوري چٽنگ چاهت جي دل ۾ دکايون،
رڳو هڪ طرف کان محبت جو ٻارڻ، پري ڪين سگهندو، پري ڪين سگهندو.

محبت جي درياھ ۾ ڪين گهڙجي، جي گهڙجي ته واٽان وري ڪين ورجي،
هيءَ درياھ دل مَن هٿڻ سان ڪو تارو تَري ڪين سگهندو تري ڪين سگهندو.

بھشت برين جي نه ڏي خام رغبت، ڳلي يار جي آھ مون لاءِ جنت،
هي مدهوش تنهنجي نصيحت سان ناصح ڪري ڪين سگهندو ڪري ڪين سگهندو.

ڪر خدا تي ڀروسو موج هوا آئي ته ڇا؟
ڪا مصيبت سير ۾ اي ناخدا آئي ته ڇا.

ڪشمڪش ۾ پل ته ساري زندگي گذري وڃي،
دوستو سر تي قضا سان جي قضا آئي ته ڇا؟

حق سَندي تائيد ۽ ترديد باطل جي ڪبي،
ڪربلا پويان وري ٻي ڪربلا آئي ته ڇا؟

وقت پنهنجي جا اسان پي شاهه آهيون اي نديم!
مُفلسيءَ جو زندگي پهرِي، قبا آئي ته ڇا؟

خون چوسيندي غريبن جو گذاري عمر جنهن،
وقت پيري تنهنڪي گريادِ خدا آئي ته ڇا؟

گل چنا، پن پن جدا ٿيو، ڌار وڃي ويا تڏهن،
”دامنِ دلبر ڇهي هاڻي صبا آئي ته ڇا“؟

دوستو مدهوش آهيان هوشيارِي ڇا ڪبي؟
ابتدا آئي ته ڇا، جي انتها آئي ته ڇا؟

جيسين تو دلربا جو ديدار ڪين ٿيندو،
تيسين نصيب منهنجو بيدار ڪين ٿيندو.

بيمار عشق جي کان، پڇي ته حال ڇا ٿئي،
اهڙو ثواب شايد پيو، يار ڪين ٿيندو.

جيڪا رضا آ تنهنجي، سائي رضا آ منهنجي،
منهنجو ڪڏهن به توسان تڪرار ڪين ٿيندو.

تُهنجو ستم ستمگر، هر هڪ قبول آهي،
بندو ڪڏهن به ڀلجي، بيزار ڪين ٿيندو.

دلبر تڪي تڪي مونکي چئي ڏنو ته عاشق!
خالي ڪڏهن به منهنجو ڪو وار ڪين ٿيندو.

بي اعتبار دل کي، ڪيئن اعتبار ايندو،
تُهنجي نظر جو جيسين اقرار ڪين ٿيندو.

آزار پيا به آهن مدهوش ڪيئي ليڪن،
دنيا ۾ عشق جهڙو آزار ڪين ٿيندو.

نئين دنيا ۾ بيشڪ دل ڪشي آهي،
مگر هن ۾ سچي دل جي ڪمي آهي.

زبان دوستان ۾ دوستي آهي،
لڪل ليڪن سراسر دشمني آهي.

پلا هيءَ زندگي پي زندگي آهي،
نه جنهن ۾ غم، نه جنهن ۾ ڪا خوشي آهي.

ملايا شهر، شهرن سان ويا ليڪن،
پري ٿيو آدميءَ کان آدمي آهي.

لڪيان پاڻ کي ٿوپاڻ کان يارو!
مٺڪان مون کي ڏسو ڪيڏي وڻي آهي.

اهو انسان ڪيئن انسان ٿو سڏجي؟
خبر جنهن کي نه پنهنجي، پاڻ جي آهي.

رهي مدهوش ٿو خوش فيضيابيءَ ۾،
جو استادِ جناب فيض جي آهي.

اڄ ٿي منهنجي گهر ۾ آمد ناگهاني يار جي،
ناتوان ٿي ٿي نه ڪيڏي مهرباني يار جي.

هو چڏيو حاذق حڪيمن لادوا جنهن کي ڪري،
ٿي ويو عيلاج اُن جو، خوش بياني يار جي.

در خدا جي مون کان بي اختيار نڪتي هئي صدا،
دائما قائم هجي، حسن و جواني يار جي.

دنيا فاني آه فاني ۽ فناهر چيز آ،
هڪ محبت ٿي سگهي ٿي غير فاني يار جي.

نقش ٿي تصوير دل تي آ سدائين واسطي،
ڪين ٿي گهرجي پي مون کي ڪاٺي نشاني يار جي.

زندگيءَ جي ڪشمڪش ۾ دل نه هاري ويهجي،
ڇا ڪندا دشمن جي هوندي مهرباني يار جي.

اوچتو نظرون لڙيون مدهوش منهنجون يار سان،
ٿي مگر پئي هار منهنجي ڪامراني يار جي.

مُرڪن ۾ ٿولڙڪ لڪاڻان،
دردن کي هُونءِ ڪيئن فنايان؟

گونگن پوڙن ماڻهن آڏو،
ڇا ڳالهايان، ڇا ٻولهايان؟

جو هُو آهي، سو مان آهيان،
هُن سان ليڪا ڪيئن ورجاڻان؟

ڪهڙا ڪهڙا سور سڻاڻان،
غم سان ويٺو جيءُ پرڇاڻان.

پاڻ ئي سمجهي سگهيو ناهيان،
ٻئي کي ويهي ڇا سمجهايان؟

جنهن ڏينهن لڳو نيئن نشانبر،
مان تڏهان ڪُر مدهوش آهيان.

لڳڙي تن ۾ اچي، اهڙي تات اديون،
ويئي نندڙي، ساري رات اديون.

ڪنهن سان سور سليان، پنهنجو پاڻ پليان،
ڪنهن ڪنهن ڪي چوان، هيءَ حالات اديون.

سڌڙي ساهه سنئين مارن ميخ هنئين،
سا مون سر تي ڪنئين، ڏکڙن ذات اديون.

هي هڏ ماس ۽ چم واندو سنڌ نه ٿم،
ڪنڙي قرب ڪرم، جي هان ڪات اديون.

مارون ياد ڪري تڏڙيون آهون پري،
ويڙم پرهه ڦٽي، وو پريات اديون.

چئي مدهوش ملان، خوش ٿي خوب ڪلان،
لڪ احسان مڃان، پاتون پات اديون.

نگاهون ملائي ملائي ٿو ماريـن،
وجهي گهور گهايل کي گهاڻي ٿو ماريـن.

هڻي دل جو ڏاڙو ٿي ڏاڍو وڃين ٿو،
انهي ڏاڍ هوندي، به ڏاڍو وڻين ٿو،
کري ظلم زوري، ڪنبائي ٿو ماريـن.

انهي مام کي ڇا، مٺا يار ڄاڻان،
مان انڪار ڄاڻان، يا اقرار ڄاڻان،
اشارن ۾ مون کي منجهائي ٿو ماريـن.

کري ناز دلبر وڻين دل ڏٺاري،
پيون اڪڙيون ٿڪجي نهاري نهاري،
سڄو ڏينهن سک ۾ سڪائي ٿو ماريـن.

مرڻ کان ته انڪار ڪنهن کي نه ٿيندو،
هتي جو به ايندو مري نيٺ ويندو،
مگر تون ته ماري ورائي ٿو ماريـن.

کسي هوش مدهوش جنهن کي ڪرين ٿو،
وري قياس اُن تي نه ڪوئي ڌرين ٿو،
ويتران کي مجرم بنائي ٿو ماريـن.

جيڏو هُو خوش نظر ۽ خوبتر هو،
تيڏو موهي وجهن ۾ ڪارگر هو.

گهڻي ئي حسن وارا ناز پيا ڪن،
مگر هُو ڪُل ادائن ۾ ڪثر هو.

مسافر ره گذر تي قياس ڇا جو؟
زوراور زور قاتل بي حذر هو.

ڪهي ويو پاڻ پنهنجن ئي هٿن سان،
خبر هوندي به ڄڻ هُو بي خبر هو.

پُراڻي در، تڏي قاتل ڀلايو،
خدا جو گهر به گويا منهنجو گهر هو.

وجهي گهورون، ويو دل کي گهائي گهڙي ۾،
نظر هن جيءَ ۾ جادو جواثر هو.

ڏکيو چاهي، سڪيو پيو وقت هر ڪنهن جو بسر ٿيندو،
اڳي يا پوءِ وڃي پورو، حياتيءَ جو سفر ٿيندو.

هي ڪوھِ غم، بيابانِ الم زير و زبر ٿيندو،
جهانِ عشق ۾ مون سان اگر هو همسفر ٿيندو.

تمنائِ دل افسرده ۾ پيهر شباب ايندو،
گذرگاهِ محبت تان اگر هن جو گذر ٿيندو.

اوهان جو هر ستم مون تي به اندازِ ڪرم آهي،
اهوئي آشنائيءَ جو وسيلو ڪارگر ٿيندو.

چراغِ دل جلائي مان، شبِ تاريڪ ڪاٽيان ٿو،
يقين آهي شبِ تاريڪ جي پويان سحر ٿيندو.

رڳو مدهوش ماري ڇڏ شڪن کي راهِ الفت ۾،
نه ڪوئي راهزن هوندو، نه ڪو خوف و خطر ٿيندو.

تنهنجا نيڻ نشيلا كيف پريا، چڻ پئمان ڀرپور ڏنم،
چا فيض نظر جي ڳالهه ڪريان، مغرور هتي مجبور ڏنم.

تنهنجي بزم بهاريءَ واري آ، تنهنجو قرب ڪرم به هزاري آ.
تنهنجي ياري يار نياري آ، هت پٿر دل پي چور ڏنم.

ڪي عشق جي ڏاڪڻ ترڪي ڏنا، ڪي سُرندي سُرندي پار پڳا،
مخدوم مشائخ رهجي ويا، جيڪي مٺخاني کان دور ڏنم.

جنهن توکي ڏٺو، تنهن جي نه سري، تنهنجي جلوي گري آ جادو پري،
تنهنجي چاهت ۾ دنيا ٿي چري ڪيئي ملڪن ۾ منصور ڏنم.

گندا گدلا بي آب هيا، تنهنجي در تي اچي سيراب ٿيا،
هت ذات زمات نه صاب پيا، وهواهه عجب دستور ڏنم.

تنهنجي زلفن زور اسير ڪيا، تنهنجي مورت موهي مير وڏا،
مهميرا امير ۽ پير وڏا، محتاج سوين فغفور ڏنم.

تنهنجي نيم نظر ميخوار ڪيا، تنهنجي فيض وري هُسيار ڪيا،
پي پئمانا سرشار ٿيا، مدهوش مثل مشهور ٿيا.

هڪر چيم هاڪار تان، پيهر چيم نهڪار تان،
پئي پارَ تا مون کي وٺن، صدقي، وڃان ڪنهن پار تان.

ناهيل نپيل آبرو اٿس، ور ور وڪڙ گيسو اٿس،
گهوري چڙيان سر ساهه پئي، تلوار تان يا، دار تان.

جيئن گفتگو هن ڪئي شروع، محبوب منهنجي روبرو،
مستان من ٿيندو ويو، هن جي مٺي گفتار تان.

ماري جاري جن چڙيو، هيءَ هانءُ ناري جن چڙيو،
واري، چڙيم سڀ ڪجهه انهن، ڏيڻ سنڌي سهڪار سان.

ڪهڙا وٺي ڪهڙا وٺان نالا شهيدن جا هتي،
ير ڪيترائي ويا ڪسي، ان سونهن جي سرڪار تان.

تُهمت متان ڪا خون جي، ديوارِ دلبر تي لڳي،
مدهوش جي رت جا ڦڙا، ڍاهي، چڙيوءَ ديوار تان.

تنهن وقت منهنجو ساٿ ستارن ڇڏي ڏنو،
جنهن وقت، مون کي وقت جي يارن ڇڏي ڏنو.

آئي خزان ته رنگُ نظارن ڇڏي ڏنو،
بدلي فضا ته حسن بهارن ڇڏي ڏنو.

راهِ بُتان جو ذڪر سر بزم تو هلي،
هن بزم کي تڏهن ته ويچارن ڇڏي ڏنو.

لهُرن وجود منهنجو نهوڙي ڇڏيو مگر،
بحرِ بقاءِ نيٺ ڪنارن ڇڏي ڏنو.

ساروئي هو فساد، هست و بُود جو،
هستي ڇڏي ڏنو ته خسارن ڇڏي ڏنو.

مدهوش ۾ نه هوش رهيو ناؤ نوش جو،
تنهن بعد آهِ بادِ گُسارن ڇڏي ڏنو.

جي سچ تو چوان ٿئي ٿي، هيءَ خلقِ خدا ناراض،
جي چپ تورهان ٿئي ٿو، ايمان صفا ناراض.

يارن جي حقيقت جي، جي، ڳالهه ڪندس پڌري،
پڪ آهه ته ٿي پوندا، هت يار گهڻا ناراض.

منصور ڪي هن سچ تي سنگسار ڪيو ويو هو،
ان وقت به هئي ڪيڏي، دنيا جي هوا ناراض.

مون ڪوڙ ڪيو ڪوڙو ۽ سچ ڪي چيم سچ آ،
هن ضد ۾ اچي مون سان، ٿيا پاءُ سڳا ناراض.

نادان سهي ليڪن، سمجهين ٿو اڳر پنهنجو،
توڪي نه ٿين گهرجي محبوب منا ناراض.

پڇيو مون ٻڌي ٻانهون، ڪاوڙ جو سبب هن کان،
هن مرڪي چيو آخر، ٿيان ڪنهن سان پلا ناراض.

جيڪي به هجي وس ۾ دل کولي ڏسي ڇڏجي،
درتان نه ڪرڻ گهرجي ڪوئي به گدا ناراض.

پيو لوڪ رسي، پرچي، پرواهه نه آ ڪنهن جي،
مدهوش رهي، منهنجو، مون کان نه خدا ناراض.

رڳو ميڪدن ۾ نه مانڌاڻ آهي،
مگر مسجدن ۾ به چڪتاڻ آهي.

چوڌيرو حرم جي درن تي ٿو پٽڪين،
پرينءَ جي ته وڪ تي لالاڻ آهي.

انهيءَ سنگدل کي نه انسان سمجهو،
اڪين ۾ نه جنهن کي ڪا واکاڻ آهي.

جيڪو ڪوڙ سچ کي نه پرکي سگهي ٿو،
ضرور اُن جي نظرن ۾ ميراڻ آهي.

ڪراچيءَ کان ڪنڌڪوٽ ڪشمور تائين،
سڄي سنڌ هيرن سنڌي ڪاڻ آهي.

اي مدهوش توتي عجب ٿو لڳي جو،
سڃاتو نه ٿو پاڻ کي پاڻ آهي.

ٻولُ ٻاراڻو ڪري، ڪنهن سان نه ٻاراڻي ڪجي،
جيڪڏهن ڪنهن سان ڪجي، ڪا ڳالهه، مرداڻي ڪجي.

قول کان اڳ سوچجي ۽ واعدو سمجهي ڪجي،
اڱرين سان ليڪ پائي، ڌار چوپاڻي ڪجي.

چاڙهي ٻيڙيءَ تي نه ڪڍجن ڪنهن جا تختا اي سڄڻ،
وقت تي واهر ڪجي ۽ ساهه سرسائي ڪجي.

پيار جا جي پير ڪڻجن، ڪين غفلت ڪا ڪجي،
نيهن لائي، پوءِ هرگز ڪين اڻ ڄاڻي ڪجي.

مڙس ٿي سَهجي مُصِيبَت، مڙس ٿي مهلون ڪجن،
درد دُکندا ٿي رهن، پر دل نه ويڳاڻي ڪجي.

حال پنهنجي دل سَندو ڪنهن کي ڏيڻ آهي غلط،
سُور سامهون ٿي پون، تن جي به سَرواڻي ڪجي.

دل جي چوري ٿي وڃڻ جي واءِ ويلا چو ڪجي؟
چور جي سَجهندو هجي ته به سُرَت ساڌاڻي ڪر،

لاڻجي ڪنهن سان ته اُن سان زندگي پَر ڏورجي.
توڙ اي مدهوش پنهنجي نيٺ آکاڻي ڪجي.

رخ تي حجاب کان چو توکي نقاب آهي،
تنهنجو نقاب مون لاءِ گویا عذاب آهي.

پردي نشين پردو منهن تا پري ڪري ڏس،
ڪهڙي نه منهنجي تو بن حالت خراب آهي.

ڪو خوف ئي نه ڪر تون پرهيز جواي پيارا،
ديدار عام پي هڪ اعليٰ ثواب آهي.

ڪهڙو بقا بشر کي، آچار ڏينهن چڻڪو،
هيءَ زندگي به هڪڙو اي يار خواب آهي.

رهندين لکي به کيسين، منهنجي نظر کان آخر،
اُت نيٺ ملبو جاتي، ٿيڻو حساب آهي.

پردو ته لازمي آ پر غير کان اي سُهڻا!
مدھوش پنهنجي کان پي توکي حجاب آهي.

سوالِ وصل جو جيئن سوچَ هُنَ جيءَ ۾، جواب آيو،
تہ وِترئي حجابِ آلودِ نظرن ۾، حجاب آيو.

اڪيون ڪچندي ئي سامهون اوچتو شرمائجي ويئون،
نگاهِ ناز طرفان چا، جوابِ لاجواب آيو.

نگاهُن کان نگاهُن ڏي، اشارن ئي اشارن ۾،
نياپو جو به ويو سو واپسيءَ ۾ بارياب آيو.

سينگاري وارَ، وارن کي ڏنائين ڪنڌ کي جهٽڪو،
تہ جهٽڪي سان، اُتان اُپري، مڪمل ماهتاب آيو.

ڪريان دلدار جي درشن جي ڪهڙي ڳالهه ڪولي مان،
دلين ۾ ٿرڻو آيو تہ جذبن ۾ شباب آيو.

جيڪا مدهوش گذري وئي ڪهڙي منهنجي زيارت ۾،
انهيءَ هڪڙي ڪهڙي ۾ واھ جو لُطفِ ثواب آيو.

اڙانگي هنڌ اڪين کي اڙائي ويناسين،
غم جھان کان دامن ڇڏائي ويناسين.

متان ڪڏهن نه ڪڏهن هُو هتان گذري،
تڏهن گذر گهم دلبر وسائي ويناسين.

قدم قدم تي اسانجو جُئون امام رهيو،
رهم وفا ۾ جڏهن پير پائي ويناسين.

پُڇيو نه ترچي نظر جو اثر اي بي خبرو،
جگر ڳيا ٿي پيو، دل ڦرائي ويناسين.

ستم ستم نه رهيو ۽ جفا جفا نه رهي،
جڏهن کان سر، سر مڦتل جهڪائي ويناسين.

هجن اصول سلامت، هي سروي جي ته وڃي،
ائين، ضمير لکن جو بچائي ويناسين.

رهون ٿا مست اي مدهوش صورت فقراء،
سراءِ قلب ۾ ڏونهون ڏکائي ويناسين.

پلي ڪروار اُڀرُن جا، سڄڻ تيرِ نظر سان گڏ،
ڪري ڇڏ چورِ دل منهنجي، او جانِ مَن جگر سان گڏ.

جيان توڙي مران جاني، هجان تنهنجي ئي پر سان گڏ،
حياتي پر، هجي هي سر، صفا تنهنجي ئي در سان گڏ.

زمانو ڪيئن جدا مونڪي، ڪري سگهندو اگر دلبر،
هجان توسان ائين جيئن روشني آهي قمر سان گڏ.

اهائي خواهش آهي، اهائي آرزو آهي،
هتي توڙي هتي منهنجو، هجي گهر تنهنجي گهر سان گڏ.

جدائيءَ ۾ مري جي مان وچان، مونڪي ڪفن ڏيئي،
خُدارا پُور جو نيئي سڄڻ جي رهگذر سان گڏ.

اگر مدهوش جو ذکرِ محبت ڪت به نڪري پيو،
ته تنهنجو نانءُ ايندو، داستانِ مختصر سان گڏ.

جڏهن هر جڳهه تي صنم ئي صنم آ،
تہ چالاءِ ڪعبو ۽ ديرو حرم آ.

ستمگر جو شيوو ستم ئي ستم آ،
تہ چو هيءَ تمنائے رحم و ڪرم آ.

چو سجدي ۾ بي ساختہ سر جھڪي ٿو،
سرِ راهه ڪنهن جو هي نقشِ قدم آ.

وتو هر گهڙي تو وڃي امتحان چو؟
محبت ۾ چئبو گمان و وهن آ.

علاجِ غمِ دل ڀلا چاهي آخر،
جڏهن آه و زاري به توهين غم آ.

هي مدهوش رند خرابات ليڪن،
گنهار اميدوارِ ڪرم آ.

ٿا عجيبن جا لڳن ڌڙڪا عجيب
مُرڪندي دهمان ۽ داپا عجيب.

دل ۾ سانڊيم، سور ۽ صدمو عجيب،
دلربا جي طرف جا تحفا عجيب.

ڪيئن مٿيان درد جا ليڪا عجيب،
هُن چٿيا جي دل مٿان نقشا عجيب.

چوه مان هُن لفظ اُچلايا عجيب،
حافظي، تي نقش ٿي بيٺا عجيب.

ڪيئن ڏسان دولاب دوڪا عجيب،
عشق نيٺن تي رکيا ڪوپا عجيب.

آ، محبت جي مٺي مايا عجيب،
واه جو روحن ڏنا رايا عجيب.

رنجشون مدهوش سهندين پيو اڱر،
ڪونه ٿٽندا روح جا رشتا عجيب.

هَنُ نه اجائي جهڳ او جاني!
جهڳ پويان نا لڳ او جاني!

هيڏي هوڏي ڪين نهارج،
هيءَ دنيا ٿئي نڳ او جاني!

آيو ڪهڙي وات سان آهين،
ساڳو سارج دڳ او جاني!

پاڻ تي پاڙي ڪوئي عمل ڪر،
توه نه ڪنهن جي تڳ او جاني!

منزل اُن جا پير چمي ٿي،
جيڪو پهتو اڳ او جاني!

موڳن ماڻهن وانگر تون،
ماري ويه نه مڳ او جاني!

پاوچولن جي پويان ڊوڙي،
ٿي ويا ڪيئي ڪڳ او جاني!

مدهوش چڏي ڏي ٿيڳر بازي،
ڪهڙي ملند پڳ او جاني!

پئين چٽا گڏ وٺون، نه ڪر اُون اُون،
تون ۽ مان، مان ۽ تون، نه ڪر اُون اُون.

شل جدايون جلن، جهنم ۾،
پن پون نفرتون، نه ڪر اُون اُون.

قربت جا ڪڪر رهن چانيل،
پيون وسن رحمتون، نه ڪر اُون اُون.

مينهن ۾ نينهن جون ڏئي مڃيون،
ٿيون چون هيءَ رتون، نه ڪر اُون اُون.

تو ڏنيون مون رکيون اکين تي سڀ،
عشق جون عادتون، نه ڪر اُون اُون.

پيار ۾ خوش رهن دليون مدهوش،
پل جين محبتون، نه ڪر اُون اُون.

اسان جي زندگي تڙپي رهي آ،
مگر قاتل جي دل خوش ٿي رهي آ.

نه ڪنهن جي دانهن ورنائي ٿو ڪوئي،
عدالت پي پلا ڪهڙي رهي آ.

زباني دوستيءَ جا دم لڳن ٿا،
دلين ۾ دشمني پلجي رهي آ.

نه پي ڄاڻن، نڪي هيراڪ آهن،
انهن جي سرتي مٽي برسي رهي آ.

جواهر بي بها رُلندا رهن ٿا،
۽ ڪوڏين جي بها ڪٽجي رهي آ.

ڪري چوري لکن ٿا شعر جيڪي،
انهن جي شخصيت چمڪي رهي آ.

لُٽي ويا ڪالم هُو مدهوش جي دل،
مگر اڄ شاعري لُٽجي رهي آ.

تنهنجون ناز ڀريون پئي اڪڙيون خاص خُماريون،
مون کي ماري ويون ڙي ڳجهڙا ڪانَ اُلا ريون.

مست و مست اڪين جا، ڪهڙا پار پتا ڏيان،
ريڻو رنگ رتوليون ڳاڙهيون لال ڪناريون.

ڪجھي ڌار لڳائي، ڏاڍي ڏانو سان ناهي،
سڄڻ پاڻ هيون ڪي، سِر مِي ساڻ سنواريون.

گجنديون گاج ٿي آيون، ڪننڊيون ڪيل مڇايون،
موهي مست ڪري ويون، مون کي مينگهه ملهاريون.

ڪنهن کي ڪوس انهيءَ جي ڪائي ڪانه خبر پئي،
ڪو مدهوش ڪهي ويون، تڪي تيز تراريون.

دلربا مونڏي، مون دلربا ڏي ڏٺو،
بعد ان جي وري ڪنهن نه ڪاڏي ڏٺو.

ابتدا ڏي نه ڪنهن انتها ڏي ڏٺو،
هڪ نظر ٻي نظر جي رضا ڏي ڏٺو.

هيئن نه مون کان پڇو، نينهن ڪيئن آڳو؟
هن به هاڏي ڏٺو، مون به هاڏي ڏٺو.

منهنجي مستي مڳي موڪلائي ڇڏيو،
مون جڏهن هن جي ناز و ادا ڏي ڏٺو.

ڪيترن هيئن چيو، ڪيترن هونءِ چيو،
مون مگر ڪين ڪنهن جي گلا ڏي ڏٺو.

جنهن مهل حسن آڏو وڃي سر ڏريم،
پئي فرشتن به منهنجي وفا ڏي ڏٺو.

آه مدهوش جو هيءَ عقيدو پڪو،
سُونهن ڏي جنهن ڏٺو، تنهن خدا ڏي ڏٺو.

در تان واپس گنهگار نه ڪر،
پنهنجي بخشش کي داغدار نه ڪر.

ڏي پري جهول اي سخي هت سان،
اڄ عنايت جو اختصار نه ڪر.

چيهون چيهون اڳيئي آهي دل،
ويترئي ان کي تار تار نه ڪر.

يا اڪوئي جواب ڏي ڪولي،
يا ته ڪنهن کي اُميدوار نه ڪر.

جنهن کي احساس درد جو نه هجي،
ان اڳيان نيڻ اشڪبار نه ڪر.

پل ڳلا خور پيا ڳلائون ڪن،
ڪنهن جي ڳالهين تي اعتبار نه ڪر.

پنهنجي مدهوش سان رُسا ما ڇڏ،
هر رنجش جي اختيار نه ڪر.

جنون منزل تي پهچائي ڇڏي ٿو،
خرد، پهتل کي موٽائي ڇڏي ٿو.

نه ٿي مائوس راهن ۾ مسافر،
ارادو راه سان لائي ڇڏي ٿو.

عمل، احساس، قربانيءَ جو جذبو،
رنل پاڳن کي ريجهائي ڇڏي ٿو.

هجي ڪيڏو ڪٿي نادان ڪوئي،
زمانو نيٺ سمجهائي ڇڏي ٿو.

تڪبر جي پرندي کي به آخر،
قضا جو تير ڦٽڪائي ڇڏي ٿو.

اگر مدهوش ناهي عشق رهبر،
خيال خام ڀٽڪائي ڇڏي ٿو.

اُچارِيو آر جون ڳالهيون، پڇاريو پيار جون ڳالهيون،
خسارن کي هڻي ڪڏ ۾، ڪريو دلدار جون ڳالهيون.

ڪم اينديون نه دنيا جون نه دولت جون ڪسيون ڳالهيون،
اچو پليل پڇاريون ڪي، پرينءَ جي پار جون ڳالهيون.

چڏيو اُچرون اهي پڇرون اجاين انتظارن جون،
ڏيو آت اکين کي ڪو، ڪري ديدار جون ڳالهيون.

جيڪا سامان سک جي سان ڀريل آهي انهيءَ دل ۾،
رڪو هرگز نه ٻئي وهنوار ۽ ويچار جون ڳالهيون.

انهن کي آڇ جنت جي ڪريو چن کي ضرورت آ،
مون سان ڪريو ته بس ڪريو، فقط منار جون ڳالهيون.

نڀاڳا بي خبر ناصح! اها جهل پل نٿي سونهڻي،
عشاقن سان ڪرڻ گهرجن، سدان سهڪار جون ڳالهيون.

ڪيئي قالو بلي جا قول جيڪي، ڪالم پڪڙن ۾،
وسارين تون مٿان مدهوش سي اقرار جون ڳالهيون.

ڪنهن سان اوريان، دل جون ڳالهيون،
چوريان پوريان، دل جون ڳالهيون.

پنهنجي ليکي، پنهنجي منهن سان،
پيو ٿو ڏوريان، دل جون ڳالهيون.

نيٺ ته هُو پي سمجهي ويندو،
هوريان هوريان، دل جون ڳالهيون.

هُن جي نازن ۽ نخرن تان،
گهريو گهريان، دل جون ڳالهيون.

سوچون پنهنجي مَن مان ميڙي،
سوريو سوريان، دل جون ڳالهيون.

مدهوش تن جي تارازي ۾،
ويٺو توريان دل جون ڳالهيون.

جڏهن کان اک لڳي توهان تڏهن کان اک لڳي ناهي،
جڏهن کان چاڪ ڪئي دل تو، تڏهن کان چاڪ ٿي ناهي.

ڪيا غم دل ۾ اوتارا، ٿڪا تارا، تڪي تارا،
سڄڻ بيچين دل کي چين هڪڙو دم گهڙي ناهي.

ڪرين ٿو وار ڪولي وار، سو سو وار او سھڻا!
لڳا ٿم ڏنگ انگ انگ ونگ جنهن جو ڏنگ ٿي ناهي.

دلاور، دادلا، دلدار، دلبر، دلربا، دل ڪش،
دل دلگير کي هر نام تنهنجي کان وڌي ناهي.

ذرا سرڪي، مون کي ڏي مٽي جي سُرڪي مگر مُرڪي،
سر محفل سخي آڏو صدا ايڏي وڏي ناهي.

ڪيان چاڪا ڪنهن جي ڪا منهنجي ڪا تون ڪافي،
پري مدهوش کي ڏي جهول تو وٽ ڪا ڪمي ناهي.

شاعريءَ ۾ سرڪيل صحرا هجي،
مصرعو مصرعو وحشت و سودا هجي.

لائجي ڪنهن سان ته اهڙي لائجي،
دل ۾ ڄڻ ڪو مؤجن دريا هجي.

هلجي اهڙو يار پنهنجو ٿي وڃي،
غير سان تڪرار چو بيجا هجي.

زندگي گذري، خدا جي ياد ۾،
۽ اکين آڏو بُتِ زيبا هجي.

ڪشمڪش ۾ دل نه هاري ويهي،
يلي دشمن سڄي دنيا هجي.

پاڻ ۾ گڏجي وري، ايڏائجي،
اُن کان بهتر آدمي تنها هجي.

سوچ سسان ۽ سمجه سان ڳالهاائجي،
لفظ ٿورا ۽ گهڻي معنيٰ هجي.

سوچجي چو هيئن ڪجي يا هُونءَ ڪجي،
يار سان مدهوش ها ۾ ها هجي.

هن دل جي حقيقت ڇا ڪريان، جا شاد به آ، ناشاد به آ،
هيءَ غم ۽ خوشيءَ واري بستي، آباد به آ، برباد به آ.

ناصر جي نصيحت نڪ مگر، ٿيو ديواني تي ڪونه اثر،
انسان ته پنهنجي فطرت کان، پابند به آ، آزاد به آ.

هت پاڻ سبق نئون سکجي ٿو ۽ پاڻ سبق ٿي رهجي ٿو،
انسان جهمان جي مڪتب ۾، شاگرد به آ، استاد به آ.

هت ڏاڍ جو دامن ڀرجي ٿو ۽ راهه مسافر ڦرجي ٿو،
هن شهر کي سمجھان ڇا سمجھان، هت دادُ به آ، بيداد به آ.

مان ڪنهن جي شڪايت ڇو ڪريان؟ ڇو ڪنهن جي ڳالهي ڪن ڏريان،
ڪجهه يارن جا احسان ٿيا، ڪجهه قسمت جي امداد به آ.

ٿورو مران ۽ روز جيان، مدهوش پلا مان ڪا ڏي وڃا،
هر روز نئون ارشاد به آ، ۽ يارُ ستم ايجاد به آ.

دل جي ديوار ۾ ڌار چوڻو وجهين،
يار صدمن جا انبار چوڻو وجهين.

تون به آهين جتي، مان به آهيان ته اُتي،
قيام جيڏيون وڻيون يار چوڻو وجهين.

غير سان گڏ گهمڻ، سو به منهنجي اڳيان،
روز ايڏا وڏا بار چوڻو وجهين.

جو به هو سو ڏنم، هاڻي پيهر مُنڪي،
آزمائش ۾ سرڪار چوڻو وجهين.

سر اڳئي ڌار آهي ته ويتروري،
ڌار تي ڌار، ڌار چوڻو وجهين.

جيڪڏهن پاڻ کي تو سڏائين ڪريم،
دوزخن ۾ گنهگار چوڻو وجهين.

موت کان پوءِ مدهوش جي لاش تي،
اڄ گلن جا اهي هار چوڻو وجهين.

هوڏان اڪيون عقابيون، هيڏان بتال وايون،
ڪيئن پاڻ کي بچايون؟ ڪيئن پاڻ کي بچايون.

هوڏانهن تڪيون تراريون، هيڏان تباهه ڪاريون،
قهرِي اهي ڪتاريون، ماريون وڃن ٿيون ماريون،
هيئن هنن هٿن سان، ڪهڙي طرح هٿايون.

هوڏان ڪجل جون ڌارون، هيڏان جگر ۾ ڌارون،
هنٿو پروڻ وانگر، ڇاتي به ڦاڙون ڦاڙون،
دل ۾ لڄون پڄون ٿا، ڪنهن کي نٿا ٻڌايون.

هوڏان تڪا تجلي، هيڏان ڊپن جا ڊنبلا،
دم دم ڏين ٿيون دڙڪا، هر هر هزار حملا،
ويڙهاڪ ٿي وڙهن لئ، ڪاهيون اچن ٿيون ڪاهيون.

هوڏان آبي نيازي، هيڏان ايلاز آزي،
لاغرض يار آڏو، توبه جي آه بازي،
مدهوش شال منهنجون، منٿون ٿين سجايون.

پورو ٿئي روبرو تنهنجي، سڄڻ هيءَ ساهه پوءِ وڃجان،
نگاهن مان جڏهن نڪري وڃي ويساهه پوءِ وڃجان.

ڪرم پنهنجو ڪري جاني، اڄوڪي رات ترسي پوءِ،
جڏهن اُڀري، ستاويهن سدورو ماهه پوءِ وڃجان.

وري واپس وٽائن تي پلي وڃجان مگر جاني!
لهي لُڇ پڇ، اُجهامي عشق جو آڙاهه پوءِ وڃجان.

پيارا آخري هڏڪي مهل منهن روبرو رکجان،
ڪفن پهرائي سينگاري، ڪري سڀ ٺاهه پوءِ وڃجان.

”جڏهن مدهوش تنهنجي ديد ۾ ديدون وجهئي دمر ڏئي“
هٿن سان لوڙهه منهنجي ڪي، لٽي ل الله پوءِ وڃجان.

ڪٽ شيخ جو ٽڪير، ڪٽ انڪسار منهنجو،
ڪٽ ڪاروبار هن جو، ڪٽ ڪاروبار منهنجو.

هو پاڻ کي ٿو چاهي، مان يار کي ٿو چاهيان،
ڪٽ اعتبار هن جو، ڪٽ اعتبار منهنجو.

هو خلد جو خواهان، مان يار جي قدم جو،
ڪٽ انتظار هن جو، ڪٽ انتظار منهنجو.

هو پاڪباز آهي، مان خاڪسار آهيان،
ڪٽ اقتدار هن جو، ڪٽ اقتدار منهنجو.

هن وٽ غرور هستي، مون وٽ سرور مستي،
ڪٽ آخمار هن جو، ڪٽ آخمار منهنجو.

هو پاڻ کي ٿو ناهي، مان پاڻ کي ٿو ڊاهيان،
ڪٽ اختيار هن جو، ڪٽ اختيار منهنجو.

با هوش ٿو سڏائي، مدهوش ٿو سڏايان،
شيءَ آڌار هن جو، مسڪ آڌار منهنجو.

پيار جي ديس جو پڪي آهيان،
بي رحم ديد جو ڏکي آهيان.

ڪا گهڙي ڪن ته ڏينم ساھ ڪڍڻ،
تڪجي پيو پر، هڻي هڻي آهيان.

پيو ته ڪجهه پي نٿو گھران توکان،
پيار ڏي، چيز پيار جي آهيان.

ڪين مونکي اُڏار تازي هڻي،
تو جيان مان به عارضي آهيان.

حال مدهوش جو پڇو چاٿا،
ڪينکي هوس، ڪينکي آهيان.

توبه پيڇي وڌم، ته به رحمت خفا نه ٿي،
ايڏي گناهه هوندي، نوازش قضا نه ٿي.

سوڏينهن ياد ناهه جو مون کان خطا نه ٿي،
پر هيءُ به ياد ناهه جو توکان عطا نه ٿي.

منهنجا گناهه شمار ڪرڻ کان وڌي چُڪا،
تنهنجي عنايتن ۾ ڪمي ڪابه کان نه ٿي.

توڪي ڪريم ڪير سڏيندو جهان ۾،
مقبول تنهنجي در تي اگرا التجا نه ٿي،

سائل جي هڪ سوال سان جهولي پري ڇڏي،
ڪنهن کان سگهي ڪڏهن به آيڏي سخا نه ٿي.

مدھوش کان ڪڏهن به نه ٿي ڪا مُناقبي،
ها، ٿي ته نا نه ٿي، ۽ جي نا ٿي ته ها نه ٿي.

بي بقا جڳ ۾ رهي پنهنجي بقا پيدا ڪجي،
ڪانارمو ڪوا هڙو لافنا پيدا ڪجي.

زندگيءَ جي ڪشمڪش ۾ دل نه هاري ويهجي،
حوصلو غم جي سهڻ جو بارها پيدا ڪجي.

وات اهڙي ڪائي ونجي، يار پنهنجو ٿي وڃي،
غير سان اٽڪي اجايو چو ڳلا پيدا ڪري.

يا نظر سان پاڻ مر جي، يا نظر سان مارجي،
زندگيءَ ۾ زندگيءَ جي ڳالهه ڪا پيدا ڪجي.

منزل مقصود پيرن کي چميون ڏيندي اڳر،
پاڻ ۾ خود اعتماديءَ جي فضا پيدا ڪجي.

جيڪڏهن مدهوش ڪنهن سان پيچ دل جو پائجي،
پهريائين دل ۾ احساسِ وفا پيدا ڪجي.

موڪلاڻيءَ جي مهل ساري فضا روئي ڏنو،
هن جدا روئي ڏنو ۽ هن جدا روئي ڏنو.

اڄ چمن جي چهچتن جي هر صداد روئي ڏنو،
گل رنو، گلشن رنو، باد صبا روئي ڏنو.

آشياني تي جڏهن بجلي غضب جي پئي ڪري،
برق کلندي ئي رهي، ڪاري گهٽا روئي ڏنو.

ماڳ تي موٽيو پکي جيئن پيار جو پيڇرو ڇڏي،
چند ڏينهن جي، قفس بي انتها روئي ڏنو.

اي خدا اهڙي رضا کي وصل چئجي يا فراق“
جنهن رضا تي دامن صبر و رضا روئي ڏنو.

آخري هڏڪي مهل محبوبيت جي مُرڪ تي،
منهن چمي معصوميت جو، خود قضا روئي ڏنو.

تربتِ مدهوش تي گل رُخ چٽڻ آيو گلاب،
تنهن به هاءِ دلربا چئي بي خطا روئي ڏنو.

ڦر فضائن ۾ نه آواره هوائن وانگر،
ڳول محبوب کي گمنام گدائن وانگر.

جنهن جي درشن جي تلاش آه مسافر توکي،
سو خدا ناه زماني جي خدائن وانگر.

پنهنجي هستيءَ جا وڳا ويس ڪپي ۽ ڪوري،
ليڙون ليڙون ٿي فقيرن جي قبائن وانگر.

ڪوئي هنگاما ڪري پيو ته ڪري اي ويندڙ!
تون مگر مان ۾ ره گنگ صدائن وانگر.

هل مجازي کان حقيقت ڏي اي مدهوش وڌي،
پل ته بينائي هجن نانگ بلائن وانگر.

وجود ذاتي، وڳو صفاتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي،
الست جي ٿئي، قميص پاتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي.

شڪل ۾ ڪيڏو شڪيل آهين، جمال ۾ ڇا جميل آهين،
وڌي وئي تو ۾ نوراني جهاتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي.

جهان جون ڪهڪشائون تولئ، فضاون تولئ، هوائون تولئ،
مطيع هر چيز ڪائناتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي.

خدا جا بندا هلين چلين ٿو، ڏسين پسين ٿو، سٺي ٻڌين ٿو،
مليئ نگاهون مشاهداتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي.

اتل ارادا، جوان جذبا، عظيم سوچون، خيال خاصا،
آرنگ تو ۾ جمالياتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي.

مٿي جي مٿ مان عظيم ڄاڻين، خليقةُ الله بنجي آئين،
عمل جي خاطر، مليئ حياتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي.

گذارين ڇو ٿو چريا غمن ۾، مزي، جي مدهوش تنهنجي مَن ۾،
ڪريم ڪيڏي آرمز لاتي، تڏهن به هستي نه ٿئي سڃاتي.

جهان سارو حُباب وانگر،
سڄي حياتي آ خواب وانگر.

لحد ۾ ويڙهي مهانڊو سُمهندين،
سوا گهڙي ره ڪتاب وانگر.

عمل جو ڦندو اُچل جهان تي،
ڪمال ڪر بُوتراپ وانگر.

حسد جي آتش ۾ پاڻ ساڙي،
ڪڙهي نه مَر تون ڪباب وانگر.

نه وجهه ڳچيءَ ۾ گلا جو گانگهو،
نه ٿي ڪهين لاءِ عذاب وانگر.

ڪڏهن به هرگز لڪي نه سگهنديون،
حقيقتون آفتاب وانگر.

هتي به ٿيندو حساب آهي،
خدا جي يوم الحساب وانگر.

مَرين ته مدهوش اهڙو ٿي مَر،
هُجن ئي مُرڪُون گُلاب وانگر.

فنا جي ضرب کان اڳ ۾ ڪرڻ هستي فنا گهرجي،
جهان اندر مرڻ کان اڳ، مري مائڻ بقا گهرجي.

نظرديد آشنا گهرجي، ۽ دل درد آشنا گهرجي،
محبت جو پيرم رهجي اچي، اهڙي ادا گهرجي.

سوا تنهنجي نه ڪائي چيز دنيا جي سڄڻ گهرجي،
اگر گهرجي ته مون کي چاهڻ جي انتها گهرجي.

نشانو غير جي آڏو بڻائي منهنجي دل کي وڃ،
نوازش دلربا گهرجي ته اهڙي بي بها گهرجي.

اگر چاهين محبت ۾ رهي ”تون تون“ نڪي ”مان مان“
هلائڻ دم سان دم گهرجي، ملائڻ ها ۾ ها گهرجي.

رکي مدهوش من پنهنجو سڄڻ جي ياد کان غافل،
پين جي عشق ۾ دل کي ڪرڻ چو مبتلا گهرجي.

تو کي لائي ڇا ڇا، ڇا ڇا نظر اچي ٿو،
حسن بشر ۾ مون کي مولا نظر اچي ٿو.

بي ديد کي برابر صحرا نظر اچي ٿو،
پرقيس کي ته شهر ليلي نظر اچي ٿو.

جيڏو عظيم باغ دنيا نظر اچي ٿو،
تيڏو گلن جو منظر اعليٰ نظر اچي ٿو.

ڪهڙي جهان بيني ٿيندي انهيءَ کان جنهن کي،
سارو جهان روءِ زيبا نظر اچي ٿو.

ڪهڙي خبر ته هن کي ڪهڙو مزو ملي ٿو،
جويار جي ڳليءَ ۾ رسوا نظر اچي ٿو.

ان کي به نيٺ ڪائي تسڪين ايندي هوندي،
هيءَ جو سفر ۾ سافر تنها نظر اچي ٿو.

ڪوئي چريو چريو ٿو مدهوش کي زمانو،
اهل نظر کي ليڪن دانا نظر اچي ٿو.

ديوانو، مستانو، پاگل ناهيان،
گھورن جو مان گهايل آهيان،

ديوانن جا ڦرندو رهان ٿو، رنگ نيارا ڏسندو رهان ٿو،
مستانن سان ملندو رهان ٿو، دنيا جو ٺڪرايل آهيان،

شهرن ۾ مان ڊڄندو آهيان، ماڻهن کان پي ٽهندو آهيان،
وحشي بڻجي پڇندو آهيان، هيسايل گهيرايل آهيان.

آءُ سگهان ٿو سڀ کي سڃاڻي، پر ڏوهه ڏبو ڇا ڪنهن تي هاڻي،
ڪوئي مون کي ڄاڻي نه ڄاڻي، هونءُ ته سڃاڻل ڄاڻل آهيان.

مدهوش بڻيس مجنون وانگر، خاطر تنهنجي ڀرم جي دلبر،
هيءُ شهر ڏي مان دور وڃان پر، ڏيڏن جو ترسايل آهيان.

مدهوش رڳو هوش نه آ، عالم ئي سڄو ديوانو آ،
تعريف ڪريان ڇا تنهنجي سڄڻ، هر شاهه و گدا مستانو آ.

مند ۾ تون، مسجد ۾ تون ۽ دل جي ڪعبي ۾ پي تون،
هر هنڌ نظارو آ تنهنجو، ڄڻ سارو جهان بُت خانو آ.

تنهنجي حسن جي شمع تي سهڻا، مشتاق هزارين مون پارا،
هڪ مان نه مگر جنهن توکي ڏٺو، سو تنهنجي مٿان پروانو آ.

مخمور نظر سان پيارين ٿو، انداز ادا سان ماري ٿو،
اي هوش رُبا مستان سڄو، مٿخاني جو مٿخانو آ.

ڪي سُرڪيءَ ۾ سوگها ٿو ڪرين، ڪي پيندا رهن ٿا رات سڄي،
ڇا ريس انهن سان جن ڪي حاصل، پئماني تي پئمانو آ.

ڪنهن جي نه سري، ڪنهن جي نه چلي، ڪيئن هوش عقل تي هام هلي،
ڇا ديس ڌرم، ڇا شان شرم، هر چيز هتي نذرانو آ.

مدهوش جي دل جو دلبر تون، دلدار به تون، دل خيش به تون،
جنهن دل ۾ نه آ ديرو تنهنجو، سا دل نه مگر ويرانو آهي.

مدهوش جي ڳالهين کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي،
آهن کي ۽ دانهن کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي.

جي عشق جي اچ وڃ لئه هموار ڪيم راهون،
تن عشق جي راهن کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي.

جن پيار جي ريتن کي آڻڻ تي هتي چاهيم،
تن پيار جي ريتن کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي.

هن شهر سموري ۾ هوڪن تي ڏنر هوڪا،
پر منهنجي منادين کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي.

مون سوز جي سازن تي مدهوش غزل چيڙيا،
پر سوز جي ڪنهن ڏن کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي.

محب ڪري ويو جيئن مدهوش،
اديون آهيان تيئن اڄ تائين.

هن سان، هن سان منهنجو ڇا ويو،
ڪنهن گوشتي ڏي ڇو ڏيان گوش.

غم جا دم دم پيالا پريون،
ويٺو ڪريان نوشان نوش.

من مندر ۾، روح اندر ۾،
سوئي آهي، سارو روش.

مدهوش و تـم جنهن جو در، سو،
پرور رکندو پردو پوس.

(نوٽ: روش معنيٰ ڏينهن (بلوچي زبان ۾).

تون هي تون تون، تون هي تون تون،
آهين تن من جي تار تون.

منهنجي ان ڄاڻي ساري ٿو ڄاڻي،
او منهنجا ڄاڻهار تون.

اڻڪي ۾ سائين، نهن چوڻي تائين،
ساري ساري له سار تون.

هيءَ سينو تائيل، تيز تپايل،
واءِ وصالِيءَ سان نار تون.

ڪيئن جهاتي پايان، ٻي در واهيان،
ڏي دلداري دلدار تون.

چئي عيبن هاڻو، مدهوش نماڻو،
ڪنهن کي ڪريان ڪُل پار تون.

تون ۽ مان شل، هڪ هجون او هڪ هجون،
هڪ ٻئي جي لڪ هجون او لڪ هجون.

واوچوڙي کان صفا سوگها رهون،
جن مڙهايل ڪا منڊيءَ جي ٿڪ هجون.

ڪنهن ڪچيري تند وانگر چو چجون؟
چڪ چڪان ۾ چيه کان وڌ چڪ هجون.

تون چڙين مون کي نه مان توکي چڙيان،
ٻئين چڙا هڪ ٻئي جي لائي ڳڪ هجون.

تون منو مون ڪاڻ مان تو ڪاڻ ٿيان،
لار وانگر پيار واري پڪ هجون.

واسطي هڪٻئي جي، ڦٽڪون چو لُچون،
جي سراسر ساهه واري سڪ هجون.

ڇا ڪندو مدهوش ڪوئي جيڪڏهن،
سات ڏيندڙ ڀر جهلا ۽ پڪ هجون.

سامهون نظر جو وار ٿيندو ويو،
۽ تير، آرو پار ٿيندو ويو.

چرچن ئي چرچن ۾ وڏو سودو،
آهي سر بازار ٿيندو ويو.

دلبر مزو وٺندو رهيو پنهنجو،
پر دل جو دامن تار ٿيندو ويو.

جيئن نيٺ نخرى باز ٿيندا ويا،
تيئن زياده پيار ٿيندو ويو.

ٽڪريون نگاهون پاڻ ۾ ليکن،
دلڙين جو پيڙو پار ٿيندو ويو.

جنهن پيار کي ناپاڪ سمجهو سو،
بيڪار ۾ بيڪار ٿيندو ويو.

ڪوشش ڪيائين جيئن ڦٽائڻ جي،
دشمن اڃا تيئن خوار ٿيندو ويو.

هن پير پنهنجا مس رکيا مدهوش،
سارو اڱڻ گلزار ٿيندو ويو.

هوءَ جو لڪي لڪي آ، سهڻو گلاب ڏئي وئي،
جڻ آڇ ۾ لڪائي، ڳوڙهو حساب ڏئي وئي.

جنهن جا اکر سُھانا، ۽ ورق ورق معنيٰ،
اهڙو ڳجهارتن جو ڳجهڙو ڪتاب ڏئي وئي.

دل ۾ تڏهن ڪڏان ٿو، جھوما، نچان، لڏان ٿو،
نروار ٿي نچڻ جو ڪوئي نصاب ڏئي وئي.

اگر چين تي آئي، وئي ڳالهه ڪا ورائي،
جيڪو جواب ڏئي وئي، سو لا جواب ڏئي وئي.

ليلي جو روپ ڌاري، دڳ عشق جو ڏيڪاري،
عاشق، چريو، ديوانو، مجنون خطاب ڏئي وئي.

چاهت چڪور بڻجي، شهزور چور بڻجي،
ساري خوشي ڪئي وئي، ۽ اضطراب ڏئي وئي.

مدهوش اک ملائي، دوزخ ڇڏين ٽپائي،
هڪڙي اشارڙي سان ڪيڏو ثواب ڏئي وئي.

ادا سمجھان ته ڇا سمجھان، وفا سمجھان، جفا سمجھان،
روشن سمجھان ته ڇا سمجھان، رضا سمجھان، قضا سمجھان.

بت زيبا جي قدمن تي جهڪايو سرڪشن پي سر،
ٻڌايو اهڙي هستيءَ کي، صنم سمجھان خدا سمجھان.

نوازش غير تي هروقت ۽ مون تي عتاب آهي،
انهيءَ راه و رسم کي دلربا! سمجھان ته ڇا سمجھان.

نظر ڦيري لنگهي ٿو ۽ هزارين درد بخشي ٿو،
سڄڻ جي هن عنايت کي، بخل سمجھان سخا سمجھان.

وٺن ٿا نام منهنجو يار جي نالي سان گڏ جيڪي،
اهي اغيار يارن کان، بُرا سمجھان، ڀلا سمجھان؟

نظر جي مٿي پيارڻ شرط مٽجي ٿي وڃي هستي،
پيارڻ ۽ پيڻ اهڙو سزا سمجھان جزا سمجھان.

اچي جو يار جي در تي ۽ مالا مال ٿي موٽي،
انهيءَ مدهوش سائل کي غني سمجھان گدا سمجھان.

ڪا اڳر سونهن قدرتي ڏسجي،
سونهن ۾ مستغرق ٿي ڏسجي.

اي سڪي! ڪائي دل سخي ڏسجي،
دل ۾ مهمان ٿي ٽڪي ڏسجي.

هڪ دفعو چو هزار ڀيرا چو؟
شيءَ ڏسڻ جي وري وري ڏسجي.

ٻئين ٽڪائي اڪيون اڪين سامهون،
هن مزي جو مزو وٺي ڏسجي.

سهڻي صورت ثواب جي خاطر،
اي عشاقو هلو، هلي ڏسجي.

پاڻ چاهيون اهو سڃاڻڻ لاءِ،
آرسيءَ کي اڳيان رکي ڏسجي.

ڪاٽي مدهوش آه گم ٿي ويو،
پير مدهوش جو ڪٿي ڏسجي.

چيڙيو شب فراق ۾ اذڪار يار ڪي،
حاصل قرار ٿيندو دل بيقرار ڪي.

غم ويا وڌي بصورت روز جزا نديم!
ڪهڙي طرح گهٽايان شب انتظار ڪي.

مان منتظر لحد ۾ به هوندس سڄڻ لاءِ،
قدمن جو شرف شايد ٿئي حاصل مزار ڪي.

جو باوجود ترڪ محبت به دل تي آ،
ڪهڙي طرح مٽايان تنهن نقش يار ڪي.

اوريو مون حال دل جو هن سان قسم ڪئي،
”آيونه اعتبار پر بي اعتبار ڪي“.

هر شاخ و گل اداس، پریشان مڪڙيون،
افسوس ڇا ٿيو آ نسيم بهار ڪي.

مدهوش مٽي ڪشيءَ سان به لاهي نٿو سگهي،
يارو نگاه مست جي ڪيف و خمار ڪي.

مان پڪي هان پيار جو، پيار جي اظهار جو،
هن پڪيءَ کي ڌار جو، اي پرين نه مارجو.

اي حسين مورتن صورتن جا مالڪو،
حسن جي شهيد جو، پيا ڪجو خيال ڪو،
سخت دل نه ڌار جو، ناز مان نهار جو.

چا به ٿي پوي، مگر مور منهن نه موڙ جو،
دل ڪشيون دلاوريون، دليريون نه ٽوڙ جو،
ڌار ٿي نه گهار جو، گڏ گهڙيون گذار جو.

واسطي الاهه جي، پيا ڪجو ڪو پيرڙو،
ميرڙو ئي ميرڙو محبتن جو ڳيرڙو،
نفرن جي پار ڏي، ڪينڪي اڏار جو.

مدهوش گر مري وڃي، هوش کي سنپار جو،
مهڪندي سنوار جو، مُرڪندي سينگار جو،
سامڙيءَ جي سام ۾، پوءِ پلي سُمهار جو.

تنهنجو جيسُ ڪٿي پي ناهي ڪو،
توڙي پاڻ ڪٿي لک ناهي ڪو.

تو هاڪارو هر طور لڳين،
شهرزورن ۾ شهرزور لڳين،
محفل ئي سڄي ۾ تو مور لڳين،
توسان ڪير اچي سينو ساھي ڪو.

تون سڀ کان سمڻو آھين اڃان،
سڀ نيچ لڳن ٿا تنهنجي اڳيان،
توسان هن هن جي ڪيئن پيٽ ڪيان،
مون ڪونه ڏٺو اهڙو آھي ڪو.

تنهنجي آھ عجب ڪا اهڙي ادا،
مستان ڏسان تو شاھ ڳدا،
هر عاشق جو آ ساھ فدا،
تہ بہ فرض سگھيو ناهي لاهي ڪو.

تنهنجي سامھون سمڻا جو بہ ايندو،
مدهوش وانگي ٿي مات ويندو،
تنهنجي مد مقابل ڪير ٿيندو،
سو حيلاً ھلائي ڪير چاھي ڪو.

هُوَ جَلَوِي نِما دل ۾، ڪعبي کي ڪيان سجدو؟
ڪم اهڙو ڪرڻ لوڪو، مون کان نه ڪڏهن پُڄندو.

تو دُهل وڃي ذاتي، چمڪي ٿي سڄي ڇاتي،
ده ده تو ڪري دهڪي، هن دل ۾ اهو دهڪو.

هر طرف کان چانيل آ، سيني ۾ سمايل آ،
جو ڏور ڏسيو ٿا سو، ويجهي کان اٿم ويجهو.

ڏه ڏه جي ڏهاڪي جو، مون کان نه پُڄي ليڪو،
چڏيو ته وڃي گهر گهر ايڪي جو ڏيان هوڪو.

اي وقت انهيءَ واوا، جي ڪين اٿم پَروا،
هستيءَ کان وٺي مستي تو مست وتان ڦرندو.

ڪعبي جو وڏو درجو، مدهوش مگر منهنجو،
محبتوب ازل کان ئي، ڪعبي جو به آ ڪعبو.

مرندس ته اچي يادون، ڳوڙهن کي چميون ڏيندءِ،
ڳوڙهن جون وهي لارون، ڳلڙن کي چميون ڏيندءِ.

اهي ڳل اڳهندي، اڳهندي، رومال پسي وينديءِ،
۽ لڙڪ ڪري آڏو دامن کي چميون ڏيندءِ.

ماضيءَ جي تصور کي ان ويل ڪندين ڪاڏي؟
جنهن ويل ڏنل منظر، نيٺن کي چميون ڏيندءِ.

ڪم ڪار جي سانگي، سان جوهيءَ ۾ جڏهن ايندين،
هن شهر جي مٽي پي پيرن کي چميون ڏيندءِ.

مدهوش کي ميساري، ان دل تان ڇڏيندين ته به،
هي گيت، غزل، وايون، تن من کي چميون ڏيندءِ.

مرندس ته خبر پوندء، مدهوش نماڻي جي،
مدهوش نماڻي جي، اڻ ڄاڻ آياڻي جي.

هُن ڏيههَ وڃڻ کان پوءِ، ڪيئن ڪانگل ڪي چوندين،
ڪه ڪانگلڙا ويهي، ڪا ڳالهه فلاڻي جي.

احساسُ ڌري ڪوئي، احسانُ ڪري ڪوئي،
هاڻي ته اچي پت رک، ڀرپيار پراڻي جي.

تو ميڙ مُنجئين منڙا، سچل جي، پٽائيءَ جي،
استاد بخاريءَ جي، مڇ ڪنهن تي سياڻي جي.

سڪرات ٻڏي پوي، چئين ٿو ته سڀيان ايندس،
مدهوش مري اچ ٿو، توکي آ سياڻي جي.

قربدار قرب وارا، تون ملئين خدا ملي ويو،
منهنجي روح جا سهارا، تون ملئين خدا ملي ويو.

ديد ديد سان ملي وئي، مون ڪيو قرار حاصل،
ويا لهي عذاب سارا، تون ملئين خدا ملي ويو.

آءُ پنهنجو پاڻ ڪي اڃ، چو نه خوش نصيب سمجھان،
اي سهاڳ جا ستارا، تون ملئين خدا ملي ويو.

هن جھان خوبتر جا، دلفريب رنگ سھڻا،
ڇا ڪبا اهي نظارا، تون ملئين خدا ملي ويو.

مدهوش هڪ جھلڪ سان، نعمتون هزار ماڻيون،
نامدار ناميارا، تون ملئين خدا ملي ويو.

وينو رهين منهنجي اڳيان، منهنجي اڳيان، منهنجي اڳيان،
اي جانِ من، اي جانِ جان، توکي ڏسيون وينو ڏسان.

اي خوبرو هڪ آرزو دل ۾ رکيون ڪنهن وقت کان،
سوچان وينو توکي چوان، پر ڇا چوان ۽ ڪيئن چوان.

تون جيڪڏهن سمجهين ٿو منهنجي اها گونگي زبان،
ڪهڙن اشارن سان پلا، دل جو بيان سمجهائين؟

اي شوخرو اڄ روبرو هڪڙي نظر هيڏي به ڪر،
ڪاوڙ ڪرڻ ناهي چڱي ڪنهن ناتوان مڪسين سان.

مدهوش ڪي ڪو ڏس ته ڏي ڪهڙي طرح پرچائين،
بانھون ٻڌان، پيرين پوان، آزيون ڌريان، منتون ڪيان؟

آته سيني اندر ٽڪايائين،
آته هن ساهه ۾ سمايائين.

دل چوي ٿي ته ويجهڙو ٿي اڃا،
چاٽڙيءَ سان ڪٽي ملايائين.

آته اڳڙين جي ڪوٺڙيءَ ۾ لڪي،
لوڪ بدنام کان لڪايائين.

آته ويهي خدا خدا ٻوليان،
آته پنهنجو خدا بڻايائين.

آته هڪڙو وجود بڻجي وڃون،
آته هڪ جان جسم پانياائين.

پيار مدهوش سان اٿئي جيڏو،
آته اُن کان وڌيڪ چاهيائين.

مستن جو، ديوانن جو، ملنگن جو ادب ڪر،
 اي يار اسان عشق جي بدن جو ادب ڪر.
 شيطان نه ٿي، حسن جي مخزن جو ادب ڪر،
 انسان ۾ الله جي، مسڪن جو ادب ڪر.
 آدم جي خدو خال جي نقشن جو ادب ڪر،
 بيهڪ جو، بناوت جو، نمونن جو ادب ڪر.
 صورت جو ثنا خوان ٿي، صورت ۾ خدا ڏس،
 ڪو خالق اڪبر جي ارادن جو ادب ڪر.
 هڪ عرض اهو عشق جي ماريل جي مدد ڪر،
 ٻيو عرض اهو حسن پرستن جو ادب ڪر.
 جي پيار جي دعويٰ ٿو ڪرين، روڪ نه مونکي،
 نيٺن جي ڪشش، روح جي رشتن جو ادب ڪر.
 فطرت ۾ اٿئي پيار سمايل ته سڌو سنئون،
 احساس ڌري، پيار جي جذبن جو ادب ڪر.
 حاسد جو وٺي روپ نه تنقيد ڪندو ڪر،
 جي، پاڻ اديب آن ته اديبن جو ادب ڪر.
 ايڏو نه ٿي بي قدر، او بي قدر زمانا!
 ڪو حضرت مدهوش جي شعرن جو ادب ڪر.

سِرائِڪي

ايڏي اوڏي نهاران ڪيون نهاران؟
مئين تيڏي عشق دا پروردگارن.

سامهون آڪر جو وعا تئين گڏا ها،
اهين وعدي تي اچ پي برقرارن.

مٿا سگهيا نهين ابليس جنهن ڪُون،
ازل دي، تنهن عمل دا شاهڪاران.

اهو اعزاز ميڏا گهٽ نهين هه،
ڏڪان دي، ڏيهه دا مئين تاجدارن.

فرشتو! سڀ جهڪو ميڏي اڳون آ،
صفي الله دا مئين پيروڪاران.

ڪران ها چاڪ پرڊا ڀرم دا،
مگر مدهوش ماڻهو بُردبارن.

سرائڪي

تيڙيان اڪيان غزل، نظران غزل غزل،
 ڦر ڪيون؟ نه مٿين اڪيان قلم تي ڇا لکان غزل.

تيڙي عجيب ٿور دا ڏيان مثال ڪيا،
 تيڙا قدم قدم غزل، تي وڪان غزل.

اي پي خيال رک ته مٿان ڪوئي ڦس وڃي،
 ڪيون ڇوڙ ڇا سٽيندئين اُرهه تي ڳٽان غزل.

تون شاعري دي سوچ ڪُنون پي وڌيڪ هيٺ،
 محبوب سائين! سوچ ڪٿان تي ڪٿان غزل.

سڙ سڙ ڪي تيڙي آتش هجران دي باهه وڃ،
 مدهوش صبح شام لڪيندا ودان غزل.

سِرَائِڪي

دلڙي دردان دي ماري ڪُون، ڪيُون سمجهاوان؟
بي اختياري ويچاري ڪُون، ڪيُون سمجهاوان.

اے ميڙي دلڙي متوالي هے نازان والي،
نازان والي یر پياري ڪون، ڪيُون سمجهاوان.

راتيان ڏينهان تڪ تڪ راهان، روندي رهندي هے،
اس بي وس رووڻ هاري ڪون، ڪيُون سمجهاوان.

ڪوئي ڏاها سياڻا هووي، جواي ڏس ڏيوي،
آزاران دي آاري ڪون، ڪيُون سمجهاوان.

هڪ ڏون هوون مدهوش گهتي، هڪ ڏون ڪون سمجها،
جوهي دي خلقت ساري ڪون، ڪيُون سمجهاوان.

سِرائِڪي

معشوقان دي، سيني سامهون سڌي سَتڪار سَه سَه سَه،
پلي چاتي اُتون ٿيون، ڏوڏو ڌڪار دَه دَه دَه.

جيون آوس جيون پانوس، سچن سائين دي مرضي هه،
ڪٺل ڪون پي ڪهي، ول ول، نهين نهڪار نه نه نه.

گتن ڏينهڙي فراقان دي، مزي، ٿيون وصالان دي،
مبارڪ باد آڏيوي، سچا سنسار وه وه وه.

سهيليان سينڌيان سرتيان، مٺي مدهوش ڪون آڪو،
اساڏي نال اڳي وانگون، ڀولي پيهار په په په.

سِرَائيڪي

اوستائين جملِ اتاهين ”نيٺ آهينا“ مٺا،
جيستائين عڪس ڏيکار هين لا هين نا مٺا.

ره گهڙي کن ره گهڙي اڃ، آمهون سامهون ٻه گهڙي،
نال اک دي اک ملاوان اي نري سينا مٺا.

مئين چريا ٿيوان ته ٿيوان، تون ته اڃ رَمزان رلا،
پيا ديان پلڪا وڇا، اتلا پڪا ٿي نا مٺا.

جنهن دي چُپ چُپ ويندي کُپ کُپ نيٺ نيٺان دي اندر،
ايجهڙا ڄاڻي ڪيا مزا اي لوڪ نابينا مٺا.

اس اڪيان دي، نقش تي مستان هان مدهوش هان،
مئن نه مُشرڪ، مئن نه ڪافر، مئن نه بي دينا مٺا.

نه ڪنهن ممات ۾، نه ڪنهن حيات ۾،
رھان تورو اهڙي ڪائنات ۾.

بلند کان بلند ڪنهن مقام تي،
خيال تاقرن مُشاهدات ۾.

نه هن جهان ۾، نه هن جهان ۾،
سرور تو ملي جو هڪڙي جهات ۾.

اُجهامندڙ اڪيون نه روڪ باصحا!
خدا جي ذات توڏسان صفات ۾.

جو گڏ هجي اهو تلاش چو ڪريان،
اجايو پوان چو مُشڪلات ۾.

بغير عشق جي قبول ڪو پينو!!
نه فلڪيات ۾ نه ارضيات ۾.

وڃي ٿي صبح شام تاريار جي،
رھان به ڪيئن مدهوش چُپ چُپات ۾.

مينديون، مُرڪون، خيالُ موسيقي،
آهه هرئينُ جو چالُ موسيقي.

عشق جي رُوحَ جي غذا آهي،
گر هجي باڪمالُ موسيقي.

تي ڪري مُستجاب دُعاءن ڪي،
بنجي بانگِ بلال موسيقي.

فرق سارا فراق جا ٿوڙي،
تي ڪرائي، وصال موسيقي.

هن مٿان آڏَ ڏياچُ سر گهوريو،
آ، مثالي مثالُ موسيقي.

دل جي چاهت، قرارُ ۽ راحت،
جوت، جلوو، جمالُ موسيقي.

روز مدهوش ڪي خوشي بخشي،
تي مٽائي ملالُ موسيقي.

اشارا غزل، ادائون غزل، نگاهون غزل، نشانا غزل،
اوجان غزل، سراپا غزل ۽ تازا غزل، توانا غزل.

پئين گل غزل، پلون پل غزل، نجونڪ غزل، بلاشڪ غزل،
هٿين پيرين سونهن، برحق غزل، غزل ئي غزل او جانا غزل.

وٽيل ۽ ستيل، گتيون پي غزل، پٽيون ٿئي پڌل سڳيون پي غزل،
چتا پي غزل، چڱيون پي غزل، سمورا ستل سُهانا غزل.

اهي لب غزل ۽ غب غب غزل، بنايا اٿئي مٺي رب غزل،
عجيب و عجب و سب سب غزل، لڪان چو نه پوءِ روزانا غزل.

تون مدهوش ڪي سچو ڏينهن آن، زير زير سان هجي ۽ روان،
تڏهن محب مان ٿو چيڙيان نوان، نشي ۾ پڌل نيرانا غزل.

تائثرات

حضرت طالب الموليٰ

تخلص ان سندو مدهوش آهي،
ٿيو مدهوش پر باهوش آهي،
سندس طبع رسان، تحريڪ خاص،
سراپا چڻ ته جذبو جوش آهي.

شاعر شيرين بيان مدهوش آهي،
۽ بهار گلستان مدهوش آهي،
تو ڪري علم و ادب جون خدمتون،
دوستن ۾ جاودان مدهوش آهي..

حافظ احسن چڻا

رموز عشق کان هو آه واقف،
ٿيو پڻ حسن جو موصوف، واصف،
رهي شادان ۽ فرحان هميشا،
دعاگوان جو احمد خان آصف.

مدهوش ڪي باهوش سخندان چوان ٿو،
ماهر به ادب، علم جو عرفان چوان ٿو،
ارڪان ادب علم جا سڀ خوب ٿو ڄاڻي
۽ اسم جي نسبت سان به ڏيڻ چوان ٿو.

قطب الدين تاب

مونسي و همدرد، باوفا مدهوش آه
شاعر شيرين سخن ۽ دلربا مدهوش آه
فيض جو شاگرد سالم ۽ برادر تاب جو
صاف دل ۽ نيڪ نيت باصفا مدهوش آه

بي باڪ سخن سنج ۽ استاد به ڪامل،
خوش خلق ۽ شيرين سخن، علم جو فاضل
هر شعر سندس لائق تحسين ۽ احسن
باشوق هميشه ٿو رهي شامل محفل.

سرڪش سنڌي

ويري جي دل ۾ کان آ شاعري مدهوش جي
مارن جي لاءِ مان آ شاعري مدهوش جي
مارئيءَ جو ست سرڪش سانگين جي لئه وري
غيرت جو امتحان آ شاعري مدهوش جي.

پروفيسر گل پرڙو

سخن پرور، نقطه دان مدهوش آ،
شاعر شيرين بيان، مدهوش آ،
دوستي جنمن جيءَ تي گل ڪي ناز آ،
دلربا، دلبر عيان مدهوش آ.

ميرل جويو

نافقط جوهي، پر جهرؤس ڪو سُجھي شاعر اديب
پر سموري سنڌ ۾، اظهر صفا مدهوش آ
تنگ دستيءَ ۾ هن جو هٿ ڪُشادو ٿو رهي
حال آهر، وقت سارو ڪڍي سخا مدهوش آ.

آصف مصراڻي

سندرم همنام احمد خان شاعر،
اديب و فاضل ۽ ذي شان شاعر،
ڪلام ۽ نام جاتل سُجاتل،
آ مشهور عاليشان شاعر.

ناز سبوهائي

عام وانگر عام مائمو، ظاهراً سادو مگر
ٿورڙو چيڙيو ته بحر بيڪران مدهوش آ
جيڪڏهن اسٽيج تي ڪڙڪا ٻڌو سمجھو ته پڪ
بي بها موتي ڪٿي آيو اڳيان مدهوش آ.

شاعري هن جي عروضي هر صنف ۾ باڪمال آ
سنڌي ۽ سرائڪي ۾ ڇا نه ڇا مدهوش آ
تو جڏه ۾ جويو هر دم دعاگو سندس لاءِ آ
لاتق صد مرحبا صد مرحبا مدهوش آ.

مختيار گهمرو

پيار جا موتي وهائي ٿو ڏئي
آءُ احمد خان الفت جو ڏئي
آءُ مدهوشيءَ ۾ گم مدهوش ته به
قوم کي هن جي ضرورت آ گهمي.

ذات هن جي عشق جي هر باب جو عنوان آ
الفتن جو سلسلو ۽ ڪمڪشان مدهوش آ
درد واري دل سندو ۽ پيار واري وڪ سندو
ناز هيءَ بي باڪ بيحد مدح خوان مدهوش آ

ناظم هنگي

ڪنهن هن کي سڏيو آهي ”محبت جو پيغمبر“
ناظم به سڏي کيس ٿو بيباڪ سُخنور
مدهوش تي اُلي نه سگهيو وقت ستمگر
هر ڪو ٿو مڃي هن کي ڪري مدد قلندر.

خوش وضع ۽ خوش طبع ۽ خوش بيان مدهوش آ
ڪيترو پي ڪو لڪائي پر عيان مدهوش آ
سُخنور سڀ سنڌ جا چوڦير ٿا چمڪن هتي
اڄ ستارن ۾ ڏسو ڄڻ چند جان مدهوش آ.

اختر لڪياري

منچر ۽ مهران جو آن حوش تون
امن ۽ اتحاد جو آغوش تون
الفت جي انگ ۾ آهين رتل
من محبت ۾ مڃيم، مدهوش تون.

واقف جو مددگار ٿي هر ڪو ٿو سگهي پر
ان ڄاڻ سان مدهوش وفادار نشانبر
ناظم ٿو لکين نظم اڪيون ڪولي لک، جو
ڪوڏيو آ ڪچمريءَ جو ۽ گفتار جو گوهر.

راهي سومرو

ڏنم مدهوش کي برق تپان شاعر
جتان آيو اُتان آهي روان شاعر
حقيقت آهي، آ اسٽيج جو شاعر
چوي هر ڪو ٿو آ جادو بيان شاعر.

مور ٿو محفل ڪرين وهواه تون
محفلن ۾ منڊ مان توکي چوان
تون آن شاعر ساڻ گڏ استاد پڻ
ڪير ۾ ڄڻ ڪنڊ مان توکي چوان.

ڊاڪٽر بشير احمد شاد

مرڪز جو تون آن ممان مدهوش مانورا
تنهنجا اسان تي احسان مدهوش مان وارا
جوهيءَ کان آئين جاني جيءَ ۾ ڏيون ٿا جايون
توتي ادب آ نازان، مدهوش مانورا.

شعرو فن جي ڄاڻ ٿيو مدهوش آ
تور ٿڪ ۽ ماڻ ٿيو مدهوش آ
صنف هر هڪ تي لکيا اشعار هن
شاعريءَ جي کان ٿيو مدهوش آ.

گل حسن شاد

مدھوش کٿي سمجھو، مستانو کٿي سمجھو
دل جنهن کي ڏٺين، ان جو ديوانو کٿي سمجھو
ڪنهن سان ته ٻڌل آهي، سر جي به ڏيڻ تائين
بس شمع محبت جو پروانو کٿي سمجھو.

هن جي شعرو شاعريءَ جو آھ چرچو عام جام
آسمان شعر جو روشن قمر مدھوش آ
هُو ڏسڻ ۾ آ فقيري ويس ۾ ايندو مگر
ڪشور علم و ادب جو تاجور مدھوش آ.

سرائڪي

طالب لغاري

ويکو مدھوش خويان نال خود پرپور ٿي ڳيا هے
سخنور شاعري دي وچ پھون منظور ٿي ڳيا هے
ادب دي عرش تي جوھي دي نالي ڪون پڄايا هس
اهوئي هے يارو! جو جڳ مشهور ٿي ڳيا هے

سرائڪي

وينجھار لاشاري

مدھوش ميڏا هے اوچا اڪابر، اهندي دانائي دا ڪونھي دنگ
محفل جنهن وچ مور هے آندا، ڏاڍا رچدا رونق رنگ
سیرت جنهن دي سون برابر، پارس جهڙا جنهن دا سنگ
مئين رڱا وينجھار نھين پروانا پرين اُتي هن ڪوڙ پتنگ

اردو

محمود شرف صديقي

احمد هے مدھوش مگر، روشن دل بيدار بهي هے
سندھ کي هے پہچان يہ شاعر، دانا بهي ہشيار بهي هے
لہجے کي رنگيني ايسي، موہ لیتی هے سب کي دل
لفظوں ميں هے رنگ اور پھولوں کي مہڪار بهي هے.

ادب ۽ علم جو گوهر، ڏنم خوش گام جوهي ۽ ۾
محبت جو مروت جو، ونڊيندڙ جام جوهي ۽ ۾
چون بيباڪ جنهن کي ٿا، چون مدهوش جنهن کي ٿا
عجب جهڙو هي گوهر ٿورهي، گمنام جوهي ۽ ۾.

تابش بخاري

آمد هوش ماڻهن ۾ ماڻهو پيارو
قلمڪار سمڻو ۽ شاعر ڪرارو
سندس شعر گوڻي جو انداز پيارو
ادب جي افق تي آگوياسن ٿارو.

رهيو دؤر پنهنجي جو استاد اعليٰ
جتي جهل هوات ڪيائين اُجالا
سندس سوچ سمڻي ۽ گفتا نرالا
دعا ٿيس اسانجي رهي شال بالا.

سايو سانگي

ڪوي چئي لکان يا لکان پي ۽ چئي
رڪي هٿ مڻي تي مليا جي ۽ چئي
ادب کان مٿاهون ادب پئي ڪريان
هو مدهوش جيڪو سڏي، ڏي ۽ چئي.

عزت کان مڻي پي عزت ٿي ڪجي
اها جان نه اوتي سگهان ذات ۾
دعائن کان وڌ شعر ٿيندا نه هن
دعا ڏي ۽ اري ٿي سوغات ۾.

”مدھوش“ ۽ اسان جون توقعات

”نظر ۾ نظر بند“ مدھوش جي ۷۲ ھين جنم ڏينھن تي پڌرو ٿي رهيو آھي. اُن تي کيس منھنجي پاران جنم ڏينھن ۽ شعري مجموعي جون اڳواٽ واڌايون. ۷۲ ورھين جي ڄمار تائين هڪ شاعر پنھنجي مشاهدي، مطالعي ۽ تجربي مان گھڻو ڪجهه سکي ۽ پرائي چڪو هوندو آھي. پر حالتون، واقعا، منظر، ماڻهو.... بدلجندا رھندا آھن.

مون کي ارمان پراون جو نه آھي ڪوئي،
ڏک اھو آھي جو پنھنجو به پرايو نڪتو.

زمانو جو اھڙو ڪو چرخو ڦري ويو،
عزيزن جو ساروئي حلقو ڦري ويو.
پر هڪ شاعر کي اھو ڪڏهن به نه وسارڻ گھرجي ته شاعري وھ پي امرت
اوڳاڇڻ جو عمل آھي.

قاتل ڪمائي ڪري، وھ ماکي جي ڪن،
وٽان ويھي تن، پيڇ ڪي پيالين.
ھر شاعر جا پنھنجا گس، پنھنجا خيال، پنھنجو اسلوب ۽ پنھنجا گھاڙينا
هوندا آھن، ايستائين جو هن جا پنھنجا پسنديدہ موضوع ۽ پنھنجي پسند جا وزن
بحر پڻ هوندا آھن. مثلاً احمد خان مدھوش جي پسنديدہ موضوعن مان هڪ
”سونھن“ به آھي ۽ پسند جي صنف غزل.

ڪا اڳر سونھن قدرتي ڏسجي،
سونھن ۾ مُستغرق ٿي ڏسجي.
ان جو مطلب اھو به ناھي ته اھو هڪ محدود موضوع آھي، ڪوبه موضوع
محدود/لا محدود ٿي سگھي ٿو. خاص ڪري سونھن/حسن جو موضوع، سڄي
ڪائنات تائين ان جي پکيڙ آھي ۽ خود شاعر جي دل ۾ ڪيتريون ڪائناتون
آھن. ان ڪري ئي چوندا آھن ته سونھن ڏسڻ واري جي اک ۾ هوندي آھي.
”مدھوش“ جي ھن پنجاھ غزلن ۾، جيڪي ھن مون کي مقالي لکڻ لاءِ ڏنا

آهن، تن تي سونهن جو موضوع حاوي آهي. ان سان گڏوگڏ عشق به ڪٿي لڪل، ڪٿي ڪليل، ڪٿي سڌو ته ڪٿي ان سڌو اچي ويو آهي.

اي عشاقو! ثواب جي خاطر،

سهڻي صورت هلو هلي ڏسجي.

سونهن / حسن (پيار ۽ عشق) جي محدود/لامحدود موضوع سان رهندي يا ان کان هٽندي ۽ اهو به غزل جهڙي شرم ٻوٽي جهڙي صنف ۾ ڪڏهن ڪڏهن اوچتو، گهراين کي چمڪ جو، جتن به ٿي ويندو آهي ۽ روايتي شعرن ۾ غير روايتي شعر حيران ڪري ڇڏيندو آهي، اهڙي حيرت شعر لکندي خود شاعر کي به شايد ٿيندي هجي.

پاڻ چاهيون؟ اهو ڏسڻ جي لئه،

آرسي کي اڳيان رکي ڏسجي.

اها آرسي هڪ شاعر کي پنهنجي اڳيان رکڻ گهرجي ۽ هن کي هڪ سخت

غير نقاد بڻبي پنهنجي تخليق جي پرک ڪرڻ گهرجي.

ڇاڪاڻ ته مشاهدو، مطالعو، تجربو ۽ تدقيق هڪ متحرڪ ۽ مسلسل عمل

آهي. نه ڪي جامد ۽ وقتي يا عارضي:

ٻول ڪي ٻول ته هٻڪار ٿئي،

تنهنجي ٻولن ۾ ڪتوري آهي.

انهيءَ غزل ۾ ”ضروري“ ”آڌوري“ ۽ ڪتوري سان ”مجبوري“ ۽ مشهوري

جهڙا قافيا وزن ۾ وڳمن ۽ وڳمن ٿا.

قافيو هڪ لفظ ته آهي، پر هڪ خاص لفظ آهي ۽ اهو ته هنن گهرجي.

ڇڏايان سان - آهيان، پانيان جهڙن قافين کان بچڻ گهرجي. ساڳئي وقت

سنڌيءَ ۾ لفظ جي پڇاڙي متحرڪ هوندي آهي ۽ ان ڏس ۾ اعراب تذڪير ۽

تانيت جو به تعين ڪندي آهي. مثلاً هوائن، صدائن، قبائن سان خدائن، ٿڌائن

جا قافيا يا قاتل، عادل، جاهل سان دل - شامل - داخل - جهڙا قافيا ان ڏس

۾ شاعر کي ئي سوچڻ گهرجي.

سنڌيءَ ۾ ڪيترائي عربي، فارسي، هندي، انگريزي ۽ ٻين ٻولين جا لفظ

آهن انهن جي اصل اچار ۽ سنڌي اچار جو مسئلو هميشه درپيش رهيو آهي.

لطيف سائين ته طاقت کي ڪاڪت ۽ بغير کي بگر ڪتب آڻي ٿو.

ڪونهي مون ڪميٽي جو بگر تو ٻلو

پر غزل ۾ انهن کي ڪيئن ڪتب آڻجي؟ - ز / خم، يا زخه / مر؟
 هڪڙو زخم هجي ها، شايد چٽي وڃي ها،
 رڳ رڳ ۾ آهي چيرو - سُٿري ته ڳالهه ناهي.
 مدهوش زخم، سھل، صحن، دفن، عشاقو جهڙا لفظ سنڌي اُچار موجب
 غزل ۾ ڪتب آڻي ٿو.
 ”مدهوش“ بنيادي طور تي هڪ غزل گو شاعر آهي ۽ ”سونهن“ ڪنهن به
 غزل گو شاعر جو پسنديدو موضوع آهي.
 مدهوش به جيڪا ”سونهن“ ڏني آهي، اها پنهنجي شاعريءَ وسيلي اسان
 کي ڏيکاري آهي.

تنهنجي ناز وادا ۾ گم آهيان
 جن جمال خدا ۾ گم آهيان.
 سونهن / حسن خالق اڪبر جو فن آهي.
 هي جو توکي جان من وينو ڏسان
 خالق اڪبر جو فن وينو ڏسان.
 ۽ مدهوش انهيءَ خالق اڪبر جي فن کي پنهنجي شاعري جي فن وسيلي
 اسان جو آڏو آڻي ٿو ۽ بولو جي چوڻ موجب ”شاعري ڏاڍو ظالم فن آهي“
 سونهن جا فاني آهي، سا شاعري جي ستن ۾ سمائجي غير فاني ٿي سگهي
 ٿي.

”مدهوش“ خالق اڪبر جي فن يعني سونهن تي موهت ٿيڻ کي عبادت
 سمجهي بلڪ حسن جي شاهڪار جو درشن هن لاءِ پروردگار جو درشن آهي.

حسن جي شاهڪار جو درشن
 آه پروردگار جو درشن.
 ۽ اهو درشن هن جي سنڌ سنڌ کي ناري ٿو وجهي.
 تو وجهي سنڌ سنڌ کي ناري
 هاءِ نيئن جي نار جو درشن

احمد خان مدهوش ۽ هن جي غزل جو هڪ مخصوص مزاج آهي، هڪ
 مخصوص انفراديت آهي.

نينهن جو مينهن اُٺو منهنجي اکين مان آ مگر

تنهنجي اک مان چو ڪجل آھ سوايو نڪتو.

مٿين شعر ۾ آھي جون ٻہ صورتون (مخفف) ”آ“ (ا) ۽ ”آھ“ استعمال ٿيون آھن. ”آھي“، ”آھ“، ”آ“، تہ مستعمل صورتون آھن، ڳالھائڻ توڙي لکڻ ۾، پر ”آ“ کي صرف وزن جي پورائي لاءِ ”ا“ ڪرڻ صحيح نہ آھي. نيڪ آھي فارسي، عربي، سنڌي بحر وزن ۾ توهان کي ڪجهہ رعائتون (جهڙوڪ اخذاق مليل آھن پر انهن کي بنان جواز استعمال نہ ڪرڻ کپي - ساڳئي وقت سنڌي ٻوليءَ جي مزاج کي آڏو رکڻ کپي، هونئن اها ست هيئن بہ ٿي پئي سگهي.

نينهن جو مينهن اُٺو آھ اکين مان منهنجي

يا

نينهن جو مينهن يا اُٺو اکين مان آھي

ان ڪري ئي هڪ شاعر کي پنهنجي شاعري تي نظر ثاني ڪندو رهڻ گهرجي. صحيح ٻولي ڪتب آڻڻ ۽ بحر وزن کي مهارت سان ڪتب آڻڻ صرف ۽ صرف شاعر جي ذميواري آھي، سر بہ پابند شاعري ڪندڙن ۽ خاص طور تي غزل جي شاعري ڪندڙن تي اهڙي ذميواري وڌيڪ لاڳو ٿئي ٿي.

ڇا چيم ڇا نہ چيم ڪا بہ خبر ڪانہ رهي

لا شعوري ۾ مدهوش غزل چئي وينس

لا شعوري شعوريت يا شعوري لا شعوريت جي شاعري ۾ هڪ اھميت آھي.

زندگي ساري گذراھڙي نموني ٿي وئي

عمر گھاري مون هجي ڇڻ تہ پرائي گھر ۾

انھيءَ سچڻ جي جيڪو منو ماڻھو مڪڻ جهڙو آھي، ان جي مهرباني ڪئي نہ ٿي سگھجي.

ادا سان وات ۾ آگر دٻائي

الا اف اف چوڻ جي مهرباني

ان شعر تي ٽڪ ٿيل آھي. ڪنھن خفتيءَ پاران اھو غزل جو هڪ ٽيڪل شعر آھي ۽ هڪ خفتي شاعر ئي ان منظر کي لفظن ۾ چئي سگھي ٿو. شاعر کي لفظ جي واھڻي جي ڏس ۾ سچيت رھڻو آھي.

اگر لاھي تہ ڪيئن مدهوش لاھي

اھا قدمن ڀرڻ جي مهرباني.

سنڌيءَ ۾ ”پير پرن“ اصطلاح آهي. چوندا آهن ته ڳولڻ سان خدا به ملي ٿو

وڃي.

تو خدا به ملي وڃي آخر

جيڪڏهن ڪو ڌيان سان ڳولي

ان کان مٿان شعر آهي:

پنهنجي دل ۾ تلاش چو نه ڪريان

توڪي سگهيو پلا ڪٿان ڳولي.

اتي ڌيان سان گيان به لازمي آهي. لطيف سائين فرمايو آهي:

نائي نيڻ نهار، تو ۾ ديرو دوست جو

”مدهوش“ نون پيچرن تي پير نه ٿو ڌري چو ته هن پيار جو دڳ لهي ورتو آهي.

پيار جو دڳ سڌو سنئون آهي

پيچرا ڪوئي چو نوان ڳولي

هو مدهوشيءَ ۾ زندگي کي وقف محبت ڪري ٿو ڇڏي. سڄي ڄمار انهي

جي ئي عبادت ۾ گذاري ٿو ڇڏي. هو ”جاڻي“ صنم جا نقش قدم ڏسي ٿو تاتي سجده ريز ٿئي ٿو.

اي صنم نقش قدم جاڻي ڏنم سجدا ڪيم

هر جڳهه تنهنجي اطاعت مون ڪئي مدهوش ٿي.

مجاز ئي هن لاءِ حقيقت آهي:

محبت جي قبا بدلائين ڪيئن

قبا ۾ ٿم خدا، بدلائين ڪيئن

ان کي توهين مجازي حقيقت يا حقيقي مجازيت چئي سگهو ٿا. مدهوش

ساري ڄمار هڪ سونهن جي بارگاهه جوڙڻ ۾ صرف ڪئي آهي ۽ انهي بارگاهه ڏانهن وڃڻ لاءِ هن چاهه جي راهه ورتي آهي.

چو ٿا جھليو چريئي کي چريا ته ڪونه آهيون

سا وات ڪيئن مٽيندس، جا وات چاهه ناهي

۱۱۳۰ هجريءَ کان ۱۴۲۳ هجري تائين - ”خسته“ کان احمد خان مدهوش

تائين غزل جا انيڪ رنگ ۽ روپ آهن. انهن ۾ هڪڙو رنگ ”مدهوش“ جي غزل

جو به آهي، جنهن ۾ ڪٿي ڪٿي تصوف به اچي ويو آهي.

تو کي الاءِ ڇا ڇا، ڇا ڇا نظر اچي ٿو

حسنِ بشر ۾ مون کي مولا نظر اچي ٿو

اڄ جڏهن سنڌي ٻولي، سنڌي ماڻهو ڏچي ۾ آهن، بي ڏس / ڏس آهن بلڪ
سڄي انسان ذات وڏي ويدن ۾ آهي. تڏهن سنڌي شاعري تي وڏي ذميواري لاڳو
ٿئي ٿي. ان جو مطلب اهو پٽيءَ کي ڏسي ته ڪو جڙتو ڪمڻت جو پڙهو گهمائي،
نعرِ باري ڪئي وڃي يا اڄ چئي ان تي ڏيان نه ڏنو وڃي ۽ نه ئي گيان ڪيو وڃي
ته اهي غزل موضوع نه آهن، يا ماڳهين نثر جا موضوع آهن. اهو غزل گو شاعرن
تي منحصر آهي ته هو ان سڄي صورتحال کي ڪيئن ٿا ڏسن ۽ ڪيئن ٿا ان سان
مهاڏو اٽڪائين!

ظاهر آهي ته سچيتائي، ڄاڻ سچائي ۽ محنت سان ئي ڪنهن نصب العين
کي مائي سگهجي ٿو. ان ڏس ۾ ”مدهوش ۾ جهڙن تخليقڪارن ۾ اسان جون
توقعات ڪجهه وڌيڪ ئي ٿي وڃن ٿيون ته هو غزل کي ۽ پاڻ کي اتها سڄي
وهڪري ۾ شامل ڪري پاڻ موڪيندا.

ڦڙي جي حيثيت کائي به ڪانهي

ملي درياھ سان درياھ ٿي پئو

امداد حسيني - ڄامشورو

”مدهوشي تي هوش حوالي“

شاعر شعور جو سفر آهي. احساسن، جذبن، امنگن ۽ آشائن جو روپ تانگهن ۽ تڙپن الڪن ۽ اڌمن جو هر عڪس شاعريءَ جي لڇ پُڇ ۾ محسوس ٿئي ٿو. شاعري ئي قد جي معيار کي تخيل جي ڪلھن تي اڏائيندي آهي. شاعري وهمن، وسواسن کي پنهنجي دائري اندر اچڻ نه ڏيندي آهي. شاعري مجازي هُجي، قومي هُجي يا سماجي پر شاعري جي شعوري سگھ ۾ ڪائنات جا ڪيئي رنگ ڀريل هوندا آهن. شاعر تلاميذ الرحمان بڻجي ڪائنات جي ذري ذري تي سوچين ٿا. حق جي حقيقتن جي هر جملڪ ۾ پُر نور ڀرتوي کي فطرت رفعت سان پروڙين ٿا. هن ڪتاب ”نظر ۾ نظر بند“ جي تخليق ڪندڙ ”احمد خان مدهوش“ جي شاعري سپر سوچن جو سُروپ آهي. هيءُ ڪاڇي جو ڪلاوان ڪوي، هالار جيڏي حساس دل رکي ٿو. سندس شاعري ۾ گورک جي چوٽيءَ جيڏي فڪري اڏام آهي. مدهوش جي شاعري جو معيار تمام مٿانهون آهي. هيءُ فني لحاظ کان پختو عروض ۾ قادر ڪلام، غزل جو مٿان شاعر آهي. سندس غزلن ۾ رَس ۽ موسيقيت آهي. سندس هر غزل ڪلاڪ ميناج سان ڀرپور صلاحيتن جو حامل آهي. مدهوش جي غزل ۾ روحاني رنگ ملي ٿو. هونءَ ته هي ڪاڇي جو شاعر پختگي سان گڏ پنهنجي مخصوص انداز ۽ لهجي جو شاعر آهي، عروضي پختگي کي هاڻي شاعر نظر انداز ڪن ٿا، جا ڳالهه فن سان ويساهه گهاتي آهي. مدهوش صاحب عروض سان نڀائيندڙ آهي. سندس غزل ۾ ”غزل الغزال“ واريون جرڪون آهن. اسانجي سنڌي غزل ۾ اڳ برابر فارسي رنگ هو ۽ ايراني مٽيءَ جي خوشبوءِ هوندي هُئي، پر هاڻي اسان جو سنڌي غزل خاص سنڌي لباس وارو بڻجي چڪو آهي. مدهوش جي غزل ۾ تشبيهي علامتن سان گڏ فڪري اوڻپ به آهي. مدهوش جو غزل احساسن ۽ جذباتي جرڪن جي حرارتي ڪيفيت جي اعتبار کان تڙپائي وجهي ٿو. جيتوڻيڪ مدهوش جو غزل زيرِ اضافت جي لوازمات ڪري اڃا به روايتن جي اشڪنجي ۾ ڦاٿل آهي پر نواڻ ۽ جدت جون جرڪون به سندس غزلن ۾ موجود

آهن. مان هاڻي سندس غزل سان ڳالهايان ٿو، جيڪو لا شعوريءَ ۾ چئي ويٺو آهي. ڏسو منجهس فڪري اڏام ڪيتري نه مٿاهين آهي.

حُسنِ زيبا کي ڏسي حُسنِ ازل چئي وينس
سونهن کي سونهن جي خالق جو بدل چئي وينس
تنهنجي صورت جو پرستار صدين کان آهيان
تنهنجي درشن کي ثوابن جو عمل چئي وينس
تنهنجي نيٺن کي سڏيم ڪوٺرو ٽسني ڪري
زُلف جي چانو کي جنت جو محل چئي وينس
چا چيم ڇا نه چيم ڪا به خبر ڪانه رهي
لا شعوريءَ ۾ ”مدهوش“ غزل چئي وينس

لا شعوري جو اهو مقام آهي ته شعور جو پرواز ڇا هوندو؟ مدهوش صاحب جي شاعري رومانوي رنگ جي ڀرپور ترجماني ڪري ٿي. سٺاءُ جو سگهارو عڪس اجهو هيئن ٿو پيش ڪري.

اوتي جڏهن به هڪڙي ست پيار جي رڪان ٿو
ڪاڳر تي چڻ ته پنهنجو جيو ڪڍي رڪان ٿو
پنهنجي وجود کان پسي عزت مٺي رڪان ٿو
ليڪن وڌيڪ اُن کان تنهنجي خوشي رڪان ٿو.

سندس غزلن ۾ موضوع ۽ اسلوب جو رنگ نئون لڳي ٿو. قافين ۽ رديفن جو ربط به رَس چس وارو آهي. هر سنڌي شاعري تصوف جو سهارو وٺندو آهي. ڇو ته سنڌ ڌرتي امن پسند فقيرن ۽ درويشن جو آماجگاهه آهي. هر سنڌي پختي شاعر جي شاعريءَ ۾ تصوف جو رنگ اڪثر نمايان نظر ايندو آهي. مدهوش جي هڪ غزل جو مطلع پڙهو.

توڪي الائي ڇا ڇا، ڇا ڇا، نظر اچي ٿو
حُسنِ بشر ۾ مون کي مولا نظر اچي ٿو.

حُسنِ بشير ۾ خود خدا نظر اچڻ ايئن آهي جيئن ”هر صورت وچ آپ سمايا“، جيئن لطيف سائين فرمايو ته ”سڀ ۾ پرين پاڻ ڪونهي پيو ٻروچ ري“ سو مٿاهين فڪري بندش آهي جا مدهوش جي شاعري جو مقام مٿيو.

ڪري ٿي. هن غزل مان لطف وٺو ۽ سندس بلندي يا پختگيءَ تي غور فرمايو:

وارن کي هن پڪيڙي پنهنجي پناهه ٺاهي

شوقِ نگاهه ليڪن ان مان به راهه ٺاهي.

محبوب وارن کي پڪيڙي چاهي ٿي پنهنجي سونهن کي ڏکيو آهي پر عاشق

جي شوقِ نگاهه جو ڪمال ڏسو ته انهن پڪيڙيل زلفن مان راهه ٺاهي درشن ماڻڻ

ڪيتري نه فڪر جي اڏام آهي. ساڳي غزل جو هي بند به پنهنجو مٿ پاڻ آهي.

هن کي ڪهن جي نيت مون کي ڪهن جي نيت

هن به نگاهه ٺاهي مون به نگاهه ٺاهي.

مثنئين بند ۾ سڪ محبت جي اتساهه سان گڏ، فني خوبصورتي نمايان نظر

اچي ٿي. مدهوش کي ڪيفيت بيان ڪرڻ جو سُهڻو ڏانءُ آهي. شاعري جي

گهراين ۾ ٻڌي جڏهن ٻاهر نڪرندو آهي تڏهن محبت جا معجزا بيان ڪندو

آهي. پنهنجي غزلن ۾ پاڻ سان تيل واردات جا عڪس چٽيندو آهي. مدهوش

قبله سائين طالب الموليٰ جي چيل بند جي تصديق هن ريت ڪئي آهي:

هڪڙي کي دل ڏبي نه هزارن سان لائي

دنيا ۾ سجدي گاهه پي هڪڙو در ڪبو.

”طالب الموليٰ“

۽ مدهوش غزل ۾ هيئن پنهنجي عقيدتي جواظهار ڪري ٿو.

ساري حيات ۾ آءٌ مدهوش مون اهائي

پنهنجي ثواب خاطر هڪ بارگاهه ٺاهي.

مدهوش جي غزل ۾ انفراديت نئون اسلوب ۽ موسيقي جي رسيلي جملڪ

موجود آهي. مدهوش ڳائڻ جي لحاظ کان پل بي سُر وڃو نه هجي پر مدهوش

جي غزل ۾ موسيقيت جو نمايان رنگ سجايل آهي. ڳائڪي ۾ مدهوش جو غزل

فنڪار کي آلاپڻ ۾ حظُ بخشي ٿو. مدهوش سنڌي موسيقي کي غزل به گيتن

جان ڏنا آهن جن ۾ رَس ۽ تال هڪٻئي ۾ سمايل آهن. مدهوش جي هن غزل کي

چيڙي موسيقيءَ جو مزو ماڻيو:

هي جو توکي جانِ من ويندو ڏسان

خالقِ اڪبر جو فن ويندو ڏسان

هيو وڃي هن دل کي وندرايان ڪٿي
تنهنجي صورت جو چمن ويٺو ڏسان
تنهنجي درشن جي ڪرامت جي طفيل
درد دل ٿيندي دفن ويٺو ڏسان
هيئن لڳي ٿو نور منڙي جو قسم
ڄڻ ته نوراني بدن ويٺو ڏسان.

هن جي مجاز کان ويندڙ حقيقت ڏي شاعري ۾ ڪيتريون ئي نيون سوچون پر
قزڪائي رهيون آهن. مدهوش جي نئين هيئت واري انداز کي روايتي غزل چونڊڙ
احساس ڪمٽري ۾ مبتلا آهن. هن غزل جا ڪجهه بند پيش ڪجن ٿا:

پرين پاڻ پنهنجو وساري ڇڏيو ٿم
مگر عشق تنهنجو اجاري ڇڏيو ٿم
جو کان کان ڪري ڌار توکان ڪندو هو
اهو آءُ جو کانءُ ماري ڇڏيم ٿم
جتي وسوسن جا سوين بُت رکيل هئا
انهي گهر ۾ توکي ويهاري ڇڏيو ٿم
ڏسو آءُ ڪيڏو گنهگار آهيان
جهنم ڌڪا ڏئي ڌڪاري ڇڏيو ٿم

مدهوش جي اهڙن غزلن مان نوان جا نالا گس ملن ٿا ته عشق ۽ آلاپ به
سندس هر غزل هن تفريظ ۾ شامل ڪرڻ جهڙو آهي پر طوالت کان سندس سڀني
غزلن کي مثال طور ڪم آڻي نه ٿو سگهان پر ڪتاب جي نالي واري غزل جا
ڪجهه بند پيش ڪرڻ لازمي سمجهان ٿو.

اوهان جي نظر کان نظر ڪيئن ڇڏايان
سڄو ئي نظر ۾ نظر بند آهيان
اڪين ۾ اڪوئي ڪٿي يار گم ڪر
ته هستي ۽ مستي گڏي ٻئي گنوايان
خدا جي خدائي ۾ جيڪو نه ماڻيو
اهو عشق مدهوش کاتي لڪايان.

. اسان جي مشرقي شاعري مجاز جو خرقو پائي تصوف جي اڳند ڏي

ڪاهيندي آهي جيڪا ڪاهه ظاهر ۽ باطن جي ميلاپ جو هڪ سلسلو آهي. مدهوش به انهي سلسلي جي هڪ ٿلهي ان ٽٽندڙ سپر ڪٽي آهي. مدهوشي جي عالم ۾ ڪڏهن ڪڏهن مجاز جو اظهار ڪرڻ ۾ تصوف جو رنگ به رچائي ڇڏيندو آهي. عجيب عجيب وارداتن جا اظهار نرالن روپن ۾ ڪندو آهي. سوچن جي ساگر ۾ ٻڏندي هيئن چوي ٿو:

ڪا اڳ سونهن قدرتي ڏسجي
سونهن ۾ مستغرق ٿي ڏسجي
اي سڪي ڪائي دل سخي ڏسجي
دل ۾ مھمان ٿي ٽڪي ڏسجي
هڪ دفعو چو؟ هزار پيرا چو؟
سهڻي صورت ثواب جي خاطر
اي عاشق و هلو هلي ڏسجي
ڪاتي مدهوش آهي گم ٿي ويو
پير مدهوش جو ڪٿي ڏسجي.

مدهوش جون ڳالهيون سندس چواڻي مطابق ڪنهن کي سمجهه ۾ گهٽ اينديون آهن ڇو ته ڪڏهن مدهوشيءَ جي عالم ۾ ڳري ڳالهه به ڪري ويهندو آهي:

مدهوش جي ڳالهين کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي
آهن کي ۽ داهن کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي
احساسن جي اچ وڃ لئه هموار ڪيم راهون
احساسن جي راهن کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي
ها سوز جي سازن تي مدهوش غزل چيڙيا
پر سوز جي ڪنهن ڏن کي سمجهي نه سگهيو ڪوئي.

مدهوش جي احساسن جي اچ وڃ سوز جي سازن جي ڏن کي سمجهڻ ڏکيو آهي. احساسن جي اچ وڃ ۽ سوز جي درد پيدا ڪندڙ ڏن کي هوش وارا ڪٿان سمجهندا؟ مدهوش سونهن جي پسڻ کي پروردگار جي درشن برابر ڀانئين ٿو. هي غزل به پڙهڻ جهڙو آهي:

حُسن جي شاهڪار جو درشن
 آهي پروردگار جو درشن
 ڪائي جنت جو خوش نما منظر
 ڪائي جان بهار جو درشن
 آهي مدهوش لاءِ بس ڪافي
 روبرو ۽ يار جو درشن

مدهوش پنهنجي محبوبا جي سُونهن جون سُڪيون پريندي ڏاڍي نه ٿو. هن
 جا هي منهنجي سامهون وارا غزل سڀئي سونهن جي ساراهه ۾ پريا پيا آهن.
 مخصوص انداز ۾ هيئن مخاطب ٿئي ٿو:

وار چهرِي تي وچائي ٿي چڏين او جانان!
 رات ۾ ڏينهن لڪائي ٿي چڏين او جانان!
 جي رُسين ٿي ته مران ٿو جي ڪلين ٿي ته وري
 موت مُٺي کان به چڏائي ٿي چڏين او جانان!
 تنهنجي درشن جي ڪرامت کي اڃا ڪيئن نه مڃان
 مون کي مدهوش بنائي ٿي چڏين او جانان!

مدهوش، مدهوش ناهي پر کيس ڪنهن سونهن جي ڪرامت مدهوش بنائي
 ٿي. مدهوش هڪ هنڌ سونهن پريئي سڄڻ جي مهرباني به پڇاري ٿو، جنهن جي
 هُو ڪٿَ ئي نٿو ڪري سگهي:

ڪٿيان ڪهڙي سڄڻ جي مهرباني
 مٺي ماڻهو مڪڻ جي مهرباني
 ڪٿي نظرون جُهڪائڻ جي عنايت
 ڪلي منهن کي ڍڪڻ جي مهرباني
 اڳر لاهي ته ڪيئن مدهوش لاهي
 اها ڦڦڻ پڙڻ جي مهرباني.

مدهوش جي هر تخليق جو سٺاءُ سگهارو آهي. ان ڪري سندس غزل،
 ڪلاسيڪل غزل آهي. محاورن توڙي ٻوليءَ جي سجاوٽ سان خارجي عڪس يا
 آندروني ڪيفيت، سان معياري ڪشش رکي ٿو. سندس غزل جي فڪري گهرائي

نوخيز نيئن جي اٿاه ساگر جهڙي گهري آهي. منجهس هزارين رُپائتا رنگ آهن. هو، موت جي تصور کي به چمين سان چمڪائي پيش ڪري ٿو:

مرندس ته اچي يادون ڳوڙهن کي چميون ڏيند
 ڳوڙهن جون وهي لارون ڳلڙن کي چميون ڏيند
 ماضيءَ جي تصور کي اُن ويل ڪندين ڪاڏي؟
 جنهن ويل ڏنل منظر نيئن کي چميون ڏيند
 ڪم ڪار جي سانگي سان جوهيءَ ۾ جڏهن ايندين
 هن شهر جي مٽي پي پيرن کي چميون ڏيند
 مدهوش کي ميساري جي دل تان ڇڏيندين ته به
 هي گيت غزل وايون تن مَن کي چميون ڏيند

يا

مرندس ته خبر پوندءِ مدهوش نمائي جي
 مدهوش نمائي جي، اڻ ڄاڻ اياڻي جي
 تو ميٽر منجھين مٽڙا سچل جي پٽائيءَ جي
 استاد بخاريءَ جي مڇ ڪنهن جي سياڻي جي
 سڪرات ٻڏي پوءِ پي چئين ٿو ته سڀان ايندس
 مدهوش مري اچ ٿو توکي آ سياڻي جي
 هُن ڏيهه وڃڻ کان پوءِ ڪيئن ڪانگل کي چوندين
 ڪم ڪانگلڙا ويهي ڪا ڳالهه فلاڻي جي.

مدھوش، پيار جو گھڙيال

هر قوم جو پنهنجو مزاج آهي، ڪا جنگ جو ۽ توسيع پسند، ڪا ڪٽر انتهاپسند، ڪا پيار جي پرستار ۽ شاعرانو مزاج، صوفياڻو سلوڪ رکندڙ. ان حوالي سان ڏٺو وڃي ته سنڌي ماڻهو ڏاڍا لبرل رهيا آهن. سندن مخصوص مزاج امن پسندي ۽ پيار پرستيءَ ڏانهن لڙيل رهيو آهي. ان ڪري چيو ويندو آهي ته سنڌ جو هر ٻيو ماڻهو شاعر آهي. پر جوهيءَ جي ڳالهه ئي اور آهي، جتان جا ٿڌا مٽ، دلا، گمگهيون پوري ملڪ ۾ مشهور آهن. هن جوءَ جي مٽيءَ جي مھڪار ۽ ادبي جھنڪار پنهنجي انداز جو منفرد نالور ڪي ٿي.

هيءَ مدھوش جھڙن محبتي ماڻهن جي. دليين کي ناريندڙ سرزمين آهي.

ڪم ڪار جي سانگي جوهيءَ ۾ جڏهن ايندين

هن شهر جي مٽي پي پيرن کي چميون ڏيندڙ

هن من ناريندڙ مٽي تي رهندڙ احمد خان مدھوش به هڪ آهي، جيڪو وڏي عرصي کان شاعريءَ جي سرزمين ڪيڙي سنڌي ادب ۽ ٻوليءَ کي مالا مال ڪري رهيو آهي.

هن محبت کان ويندي، سياسي سماجي رخن تائين لڳ ڀڳ هر موضوع تي قلم کنيو آهي پر محبت وري به سندس پسنديدہ موضوع رهيو آهي. سمجھجي ٿو ته استاد بخاري به مدھوش جي تائيد ۾ اهو شعر چيو هليو ويو ته:

هڪ شخص شهر ۾ دانھون گھڻيون ڪيون

بي درد لوڪ بند ڪڍي در دريون ڪيون

ادب ۾ ڪيڏا به وقتي لاها چاڙها ۽ موڙ چون اچن، عارضي مسئلا ڀرين، اڀري دٻجي وڃن، پر محبت وري به اهڙو جذبو آهي جيڪو هر وقت، هر جاءِ نت نئون رهي ٿو. ڪٿي پڙهيو هئم ته ”ڪتاب يا شعر جنهن ۾ پيار ناهي بهتر اهو آهي لکيو ئي نه وڃي!!!“ بقول مدھوش:

جنهن جي سيني ۾ پيار ڪونهي ڪو

سو اسان ۾ شمار ڪونهي ڪو

(يا)

پيار ڪر، پيار ۾ حياتي آ

ورنه آزار ۾ حياتي آ

جڏهن پيار جي جذبن کي پابند شاعريءَ جي ڪارڊ ۾ آڻجي ٿو ته نتيجي ۾ احمد خان مدھوش جا ئي غزل، پيار ۽ پاڻوھ پريا نظر اچن ٿا.

ڪڍين ٿو سينڌ ڪارا وار چيري

چڏين ٿو دل کي آرو پار چيري

وارن کي هُن پکيڙي پنهنجي پناهه ناهي
شوق نگاهه ليکن، اُن مان به راهه ناهي

هُن کي ڪُهڻ جي نيت، مون کي ڪسڻ جي نيت
هُن پي نگاهه ناهي مون پي نگاهه ناهي
ان کان سواءِ سوين اهڙا غزل ملندا جيڪي اُن ڳالهه جي تائيد ڪندا مثلاً
مدهوش جو مبتدي غزل ڏسو:

ايو نڪار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو
گهلي بهار اُرهه تي شباب چمڪي پيو
مثال نانگ جي ويڙهي رکيائين ناز منجهان
سڳين جو بار اُرهه تي، شباب چمڪي پيو

مزاج يار جو بگڙيل گهڻو گهڻو آ گهڻو
مگر هي روح به جڪڙيل گهڻو گهڻو آ گهڻو
ڪيان هزار تو حيل، ڇڏايان جان مگر
وڪڙ ڪو زلف جو وڪڙيل گهڻو گهڻو آ گهڻو
مدهوش پنهنجي ميزبان محبوب کان بي خدمت بجاءِ پيار جي تقاضا ڪري
ٿو.

چيائين ته پاڻي ڪپيئي يا ڪو چوڻو
چيم پيار ڏي پر ڪري ڏي ڏهوڻو
چيائين اٿئي ياد صدمو اوڻو
چيو مون، پڪل پير کي ڏي نه ڏوڻو
اٿئي يار مدهوش لوڏي وهوڻو.
مطلب ته جوانيءَ جي اوج کان پيريءَ جي پهر تائين مدهوش سونهن جي وقف
رهيو.

مون ڪئي اي سونهن ساري زندگي تنهنجي بلي
نوجواني وقف ٿي پيري به ٿي تنهنجي بلي
بحر وزن جو نهايت پختو شاعر مدهوش صاحب اڄ به تمام تيزيءَ سان لکي
رهيو آهي، شايد کيس اياز جون هيٺيون سٽون ورور چئي رهيون آهن ته
”جيڪي ڪرڻو اٿئي هينئر ڪر ۽ پوءِ ويهي گهڙيال ٻڌ“ - مدهوش، اياز ۽
استاد جي تسلسل کي زنده رکندي پيار جي پرچار لاءِ اڄ به گهڙيال وانگر وڃندو
رهي ٿو.

مير خان لغاري - جوهي

هر دل جو دلبند

بابا سائين محبت ڪندڙ، ثنوت کان ثنوت ڪندڙ، ناتا، واعدا ٺاهيندڙ،
استاد جي ويس ۾ مڪمل مثالي مدرّس، ديس جي هر دڪي دل لاءِ چهر
چانو کيندڙ، گهر ۽ شهر سان پيار وٺيندڙ هڪ مٽو ڪل انسان دوست،
انسان آهي.

سندس ڪردار مُصنّفانو، شاعر، اصول معياري رهيو آهي. هن جي شاعريءَ
جا آفاقي رنگ سنڌ ڌرتيءَ جي فضائون تي چاڻيل رهيا آهن. غزل جي صنف جي
لحاظ کان سندس تخيل موسيقيءَ جي شڪل ۾ چشمن ۾ وهندڙ، تال ۽ رڌم،
وجد بخشيندڙ بحرن جي لباس ۾ ملبوس، اڏاوت روحن تي سحر جي
ڪيڻيت طاري ڪندڙ آهن.

هيءُ ”نظر ۾ نظر بند“ ڪتاب سندس ڪيترن ئي غمگين ڏهاڙن ۽ بي خواب
راتن جو ثمر آهي. ثمر به امڙو جنهن جي ميناڄ جو تاثير ڪڏهن به فنا نه
ٿئي. انشاءِ الله جيڪو به پڙهندڙ نظر ۾ نظر بند آ، هيٺي ۾ جهاتي پائيندو،
سو کيس پنهنجو دلبند سمجهندو.

خليل عارف سومرو

جومي

15-02-2003

سند سلامت

www.sindhsalamat.com

سند سلامت جو مشن ۽ مقصد سنڌي ٻوليءَ جي ڊجيٽلائيزيشن ۽ پکيڙ کي وسيع ڪرڻ آهي ۽ پڻ دنيا سان گڏ سندس رفتار سان هلڻ جو سانباهو آهي، ڇو ته تاريخ هميشه انهن قومن جو احترام ڪيو آهي جن پنهنجي علمي سرمائي جي حفاظت ڪئي آهي. سند سلامت پڻ پنهنجي ٻوليءَ جي بقاء خاطر سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل قيمتي ۽ ناياب ورثي کي ضايع ٿيڻ کان بچائڻ ۽ ان کي نه رڳو محفوظ رکڻ پر پنهنجي اديبن، ليکڪن، محققن ۽ شاعرن جي علم، هنر ۽ تخليق کي ڊجيٽلائيز ڪندي دنيا جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ موجود سنڌين تائين مفت ۾ آسانيءَ سان پهچائڻ جو عزم ڪيو آهي.

اسان جي خواهش هئي ته سنڌي مواد تي مشتمل هڪ اهڙو ڪتاب گهر قائم ڪجي جتي هر موضوع تي مشتمل ڪتاب موجود ملن. ڪتابن کي ڳولڻ ۽ ڊائونلوڊ ڪرڻ آسان هجي ۽ اينڊرائيڊ سميت آئي فون يا ونڊوز آپريٽنگ سسٽم سميت هر قسم جي ڊوائيس تي آساني سان آن لائين پڻ پڙهي سگهجي. ۽ اهو سڀ ”سند سلامت ڪتاب گهر“ ذريعي ئي ممڪن ٿي سگهيو. اميد ته سند سلامت ڪتاب گهر ذريعي سموري دنيا ۾ موجود سنڌي نه صرف پرپور لاڀ حاصل ڪندا پر سند سلامت ڪتاب گهر کي وڌيڪ فائديمند بنائڻ لاءِ پنهنجو پورو ساٿ ڏيندا.

books.sindhsalamat.com

سند سلامت ڪتاب گهر جي اينڊرائيڊ ايپليڪيشن پلي اسٽور جي هن لنڪ تان ڊائونلوڊ ڪريو:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sindhsalamat.book>